СЛУЖЕБНИК

†

У ИМЕ
ОЦА И СИНА И СВЕТОГА ДУХА
Са благословом
Његове Светости
Архиепископа пећког
Митрополита београдско-карловачког
и Патријарха српског
Господина И Р И Н Е Ј А

и чланова Светог Архијерејског Синода
Српске Православне Цркве
Митрополита загребачко-љубљанског
Господина П О Р Ф И Р И Ј А
Епископа жичког
Господина Ј У С Т И Н А
Епископа зворничко-тузланског
Господина Ф О Т И Ј А
Епископа ваљевског
Господина М И Л У Т И Н А

одштампа се ова књига

С Л У Ж Е Б Н И К

Године Господње
две хиљаде седамнаесте
у Београду

СЛУЖЕБНИК

СВЕТИ АРХИЈЕРЕЈСКИ СИНОД
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

ПОРЕДАК ВЕЧЕРЊЕ

Дошавши у храм и ставивши епитрахиљ на себе, свештеник стаје пред Царске двери и говори:

Благословен Бог наш свагда, сада и увек и у векове векова.

Одређени чтец говори:

Амин. Слава Теби, Боже наш, слава Теби. Царе небески..., Трисвето, Пресвета Тројице, Оче наш.

Возглас: Јер је Твоје царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Чтец: Амин. Господе, помилуј 12 пута. Слава, и сада. Ходите поклонимо се..., трипут. И Девети час, на коме

не бива отпуст, него свештеник говори: Благословен Бог наш..., и чтец: Ходите поклонимо се..., и Псалам 103: Благосиљај душо моја Господа, Господе Боже мој...

А свештеник, откривене главе, ставши пред Царске двери говори светилничне молитве.

МОЛИТВА 1

ГОСПОДЕ сажаљиви и милостиви, дуготрпељиви и многомилостиви, чуј молитву нашу и послушај глас мољења нашег, учини на нама знамење на добро; упути нас на пут твој, да бисмо ходили у истини твојој: развесели срца наша, да бисмо се бојали светог имена твога, јер си Ти велик и твориш чудеса. Ти си једини Бог, нема Ти сличнога међу боговима, Господе; силан у милости и благ у крепости, да би помагао и тешио и спасавао све који се уздају у свето име твоје. Јер Теби приличи

свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 2

ГОСПОДЕ, немој нас у јарости твојој прекорити, нити нас у гњеву своме покарати, него поступи с нама по снисходљивости својој, лекару и исцелитељу душа наших. Упути нас пристаништу воље твоје; просвети очи срдаца наших на познање истине твоје; и даруј нам миран и безгрешан остатак данашњега дана и свеколико време живота нашега, молитвама Свете Богородице и свих Светих твојих. Јер је твоја моћ, и твоје је царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 3

ГОСПОДЕ Боже наш, опомени се нас грешних и непотребних слугу твојих, када призивамо свето и обожавано име твоје, и не постиди нас који очекујемо милост твоју, него нам, Господе, даруј све што иштемо за спасење, и удостој нас да Те волимо, и да Те се бојимо од свега срца нашег, и у свему творимо вољу твоју. Јер си благ и човекољубив Бог, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 4

И КОГА Свете Силе неуђутним песмама и непрестаним славословима величају, испуни уста наша хвале твоје, да бисмо величали свето име твоје, и дај нам удела и наслеђа

са свима који Те се истински боје и држе заповести твоје, молитвама Свете Богородице и свих Светих твојих. Јер Теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 5

ГОСПОДЕ, Господе, Ти све држиш на пречистом длану своме; Ти све нас дуго трпиш, и тугујеш због наших зала; опомени се милосрђа свога и милости своје; посети нас добротом својом, и дај нам да твојом благодаћу и у остало време данашњега дана избегнемо различне замке нечастивога, и благодаћу Свесветог Духа твог сачувај живот наш безбедним од искушења. Милошћу и човекољубљем Јединороднога Сина твога, са којим

си благословен, са Свесветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 6

ОЖЕ велики и чудесни, Ти све и сва управљаш неисказаном добротом и обиљем промисла; Ти си нам и овоземаљска добра даровао, и преко већ дарованих добара јемчиш нам обећано Царство; Ти си нам помогао да се и у протекло време данашњега дана уклонимо од свакога зла; дарuj нам да и преостало време проведемо беспрекорно пред светом славом твојом, славећи Тебе, јединог доброг и човекољубивог Бога нашега. Јер си Ти Бог наш, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 7

ОЖЕ велики и вишњи, Ти једини имаш бесмртност; Ти живиш у светлости неприступној; Ти си сву твар премудрошћу саздао; Ти си одвојио светлост од таме, и сунце поставио да влада дању а месец и звезде да владају ноћу; Ти си удостојио нас грешне да и овога часа са исповешћу изађемо пред лице твоје и да Ти принесемо вечерње славословље; - Ти сам, човекољубиви Господе, учини да молитва наша изађе као кадило пред лице твоје, и прими је као мирис миомира; подари нам мир ове вечери и ове ноћи; обуци нас у оружје светлости; избави нас од страха ноћног и од свега што иде по тами, и дај нам сан који си нам даровао ради одмора немоћи наше, ослобођен од сваког сањарења ђаволског, о Владико, даваоче добара, да бисмо, прожети умилењем, и на

постељама нашим помињали ноћу име твоје, и просвећивани размишљањем о заповестима твојим, устали у радости душевној ради слављења доброте твоје, приносећи молитве и мољења твоме милосрђу за грехе своје и свега народа твога, који милошћу посети, молитвама Свете Богородице. Јер си благ и човекољубив Бог, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

Када се заврши 103. псалам, говори свештеник (или ђакон, ако га има, изишавши северном страном и ставши на обичном месту амвона) ову јектенију:

Ђакон: У миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За вишњи мир и спасење душа наших, Господу се помолимо.

Народ: Господе помилуј.

За мир свега света, за непоколебивост светих Божјих Цркава,

и сједињење свих, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За овај свети храм, и за оне који са вером, побожношћу и страхом Божјим улазе у њега, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За најсветијега патријарха (или високопреосвештенога митрополита, или преосвештеног епископа) нашег (име), за часно презвитерство, у Христу ђаконство, за сав клир и верни народ, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За благоверни и христољубиви род наш и за све православне хришћане (и за христољубиво војинство), да им Господ Бог помогне да одоле сваком непријатељу и противнику, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За овај град (или: за ово село; или: за свету обитељ ову), за сваки град, крај и оне који са вером бораве у њима, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За благорастворење ваздуха, за изобиље плодова земаљских и времена мирна, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За оне који плове, за путнике, болеснике, пађенике и сужње, и за њихово спасење, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да нас избави од сваке невоље, гнева, опасности и тескобе, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Возглас: Јер Теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Тада се чита катизма, а по катизми ђакон, изишавши на северне двери, говори малу јектенију:

Опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник гласно: Јер је твоја моћ, и твоје је царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Онда појци: Господе завапих Теби..., на глас стихира, па стихире. Слава, и сада...

МОЛИТВА ВХОДА

ВЕЧЕ, и ујутро, и у подне хвалимо, благосиљамо, благодаримо и молимо се Теби, Владико свих и свега, човекољубиви Господе: управи молитву нашу као кадило преда Те, и не допусти да срца наша скрену у рђаве речи или у рђаве помисли, него нас избави од свих који лове душе наше, јер су очи наше уперене у Тебе, Господе, Господе, и у Тебе се надамо, немој нас посрамити, Боже наш. Јер Теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

Затим благосиља Вход.

И узглашава ђакон: Премудрост, смерно стојмо.

А народ:

ИСУСЕ Христе, Светлости тиха, свете славе бесмртнога Оца Небескога, Светога, Блаженога; дочекавши залазак сунца и видевши светлост вечерњу, певамо Оца, Сина и Светога Духа Бога; достојан си да у сва времена будеш слављен гласовима радосним, Сине Божји, Ти живот дајеш, зато Те свет слави.

После Входа, ђакон: Пазимо!

Свештеник: Мир свима!

Ђакон: Премудрост! Пазимо!

Појци пају прокимен дана:

У недељу увече, глас 8:

Ево, сада благосиљајте Господа све слуге Господње.

Стих: Стојећи у храму Господњем, у дворовима дома Бога нашега.

У понедељак увече, глас 4:

Господ ће ме услишити, када завапим Њему.

Стих: Када Га призовем, услишиће ме Бог правде моје.

У уторак увече, глас 1:

Милост твоја, Господе, пратиће ме у све дане живота мога.

Стих: Господ је пастир мој и ничега ме неће лишити, на месту зеленила тамо ме настани.

У среду увече, глас 5:

Боже, именом твојим спаси ме, и силом твојом суди ми.

Стих: Боже, услиши молитву моју, послушај речи уста мојих.

У четвртак увече, глас 6:

Помоћ је моја од Господа, створитеља неба и земље.

Стих: Уздигох очи моје горама одакле ће доћи помоћ моја.

У петак увече, глас 7:

Боже, заступник мој јеси Ти, и милост ће твоја бити преда мном.

Стих: Отми ме од непријатеља мојих, Боже, и од противника мојих избави ме.

У суботу увече, глас 6:

Господ зацари се, у лепоту обуче се.

Стих: Обуче се Господ у силу и опаса се.

Стих: Јер утврди васељену, која се неће померити.

Стих: Дому твоме, Господе, припада светиња докле дани трају.

Свештеник, са рукама прекрштеним на грудима,и окренут западу, стоји до краја прокимена. Тада се клања и одлази на своје место.

Ако ће се читати паримије,

ђакон говори:

Пазимо!

Свештеник: Мир свима!

Ђакон: Премудрост!

Чтец наслов паримије.

Ђакон: Пазимо!

Чтец чита паримију. И пред осталим паримијама

Ђакон: Премудрост!... Пазимо!

После прокимена, или паримија, ђакон изишавши на северне двери и ставши на обичном месту (свештеник пак стоји пред светом Трпезом) говори:

Рецимо сви из све душе, и од свега ума свога, рецимо.

Народ: Господе, помилуј.

Господе Сведржитељу, Боже Отаца наших, молимо Ти се, услиши и помилуј.

Народ: Господе, помилуј.

Помилуј нас, Боже, по великој милости својој, молимо Ти се услиши и помилуј.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за благоверни и христољубиви православни род наш и за све православне хришћане.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за најсветијега патријарха (или високопреосвештенога митрополита, или преосвештенога епископа) нашега (име) и за сву у Христу браћу нашу.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за христољубиво војинство.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за блажене и незаборавне свете патријархе православне, за благочестиве цареве и благоверне царице, за оснивача овога светога храма (у манастиру: ове свете обитељи), и за све до

сада преминуле православне оце и браћу нашу који овде почивају, и за православне свуда.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за милост, живот, мир, здравље, спасење, похођење, опроштај и отпуштење грехова слугу Божјих, браће овога светога храма (у манастиру: ове свете обитељи).

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за оне који плодове доносе и добро творе у светом и свечасном храму овоме, за оне који се труде, који пою, и за присутни народ, који очекује од тебе велику и богату милост.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Свештеник гласно: Јер си милостив и човекољубив Бог, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Онда: Удостој нас, Господе, да ово вече...

Ђакон: Допунимо вечерњу молитву своју Господу.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Све вече савршено, свето, мирно и безгрешно, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Анђела мира, верног вођу, чувара душа и тела наших, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Опроштај и отпуштење грехова и сагрешења наших, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Добро и корисно душама нашим, и мир свету, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Остало време живота свога у миру и покајању да проведемо, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Крај живота нашега да буде хришћански, без бола, непостидан, миран, и да добар одговор дамо на Страшном Христовом суду, молимо.

Народ: Подај, Господе.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Возглас: Јер си благ и човекољубив Бог, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твојему.

Ђакон: Главе своје Господу приклонимо.

Народ: Теби, Господе.

МОЛИТВА ПРИКЛАЊАЊА ГЛАВЕ,

тихо:

ГОСПОДЕ Боже наш, Ти си приклонио небеса и сишао ради спасења рода човечијега, погледај на слуге своје и на наслеђе своје, јер Теби страшноме и човекољубивоме Судији, твоје слуге приклонише главе и своје вратове сагнуше, не очекујући од људи помоћи, него чекајући милост твоју и очекујући спасење твоје; сачувај их у свако време, и ово вече, и наступајуће ноћи, од свакога непријатеља, од свакога противнога дејства ђаволског, и од сујетних помисли и злих сећања.

Затим свештеник гласно:

Нека је благословена и прослављена моћ царства твога, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Тада излазимо у притвор храма (свештеник, и ђакон са кадионицом, излазе

северним дверима, а пред њима два свећеносца са свећама), појући Литијске стихире. По завршетку стихира, говори ђакон (ако нема ђакона, свештеник), ове молитве:

СПАСИ Боже, народ твој, и благослови наслеђе твоје, посети свет твој милошћу и добротом, укрепи моћ хришћана православних и ниспошљи нам милости своје богате: молитвама Свепречисте Владичице наше Богородице Приснодјеве Марије, силом часног и животворнога Крста, заступништвом часних Небеских Сила бестелесних, часнога славнога Пророка, Претече и Крститеља Јована, светих славних и свехвалних Апостола, светих Отаца наших и великих васељенских учитеља и светитеља: Василија Великога, Григорија Богослова и Јована Златоуста, светих Отаца наших Атанасија и Кирила, патријараха александријских, светог

Оца нашег Николаја, архиепископа мирликијскога Чудотворца, светих равноапостолних Методија и Кирила учитеља словенских, светих српских просветитеља и учитеља: Симеона Мироточивога, светитеља: Саве, Арсенија, Максима, Василија Острошкога и Петра Цетињскога; светих славних и добропобедних Мученика, преподобних и богоносних Отаца наших, светих праведних богородитеља Јоакима и Ане (и светога чији је храм и дан), и свих Светих твојих, молимо Те, многомилостиви Господе, услиши нас грешне који Ти се молимо и помилуј нас.

Народ: Господе, помилуј, 40 пута.

Још се молимо за благоверни и христољубиви род наш и за све православне хришћане.

Народ: Господе, помилуј, 40 пута.

Још се молимо за преосвештеног епископа нашега (име) (ако је у манастиру: и за настојатеља свете

обитељи ове...) и за све у Христу братство наше, и за сваку душу хришћанску, растужену и намучену, којој је потребна милост и помоћ Божја; за заштиту града овога (или села овога, или свете обитељи ове) и оних што живе у њему; за мир и благостање свега света; за непоколебивост светих Божјих Цркава; за спасење и помоћ отаца и браће наше који са страхом Божјим труде се и служе; за одсутне и оне што су на путу; за исцељење болесника; за покој, олакшање и отпуштење грехова блажене успомене до сада преминулих отаца и браће наше православних, који овде и свуда почивају, за избављење заробљеника и затвореника; за браћу нашу који су на дужностима, и за све који су служили и који служе у светоме храму овоме (или светој обитељи), рецимо:

Народ: Господе, помилуј, 50 пута.

Још се молимо да овај град (или село ово, или света обитељ ова) и сваки град и крај буду сачувани од глади, помора, земљотреса, потопа, пожара, покоља, најезде туђинаца и међусобног рата, и да Благи и Човекољубиви Бог буде милостив и предусретљив, да одврати сваки гнев уперен на нас, и избави нас од праведне своје претње, и да нас помилује.

Народ: Господе, помилуј, трипут.

Још се молимо и да Господ Бог услиши глас мољења нас грешних и да нас помилује.

Народ: Господе, помилуј, трипут.

Тада помиње, које хоће, живе и упокојене, тихо.

Свештеник:

УСЛИШИ нас, Боже, Спаситељу наш, Надо свих крајева земље и оних на мору далеко, и милостив, милостив буди, Владико, нама грешнима, и помилуј нас.

Јер си милостив и човекољубив Бог и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон: Главе своје Господу приклонимо.

Народ: Теби, Господе.

И када сви приклоне главе, свештеник се гласно моли:

ЛАДИКО Многомилостиви, Господе Исусе Христе, Боже наш, молитвама Свепречисте Владичице наше Богородице и Приснодјеве Марије, силом часнога и животворнога Крста, заступништвом часних Небеских Сила бестелесних, часнога славнога Пророка, Претече и Крститеља Јована, светих славних и свехвалних Апостола, светих славних и добропобедних Мученика, преподобних и богоносних Отаца наших, светих

Отаца наших и великих васељенских учитеља и светитеља: Василија Великога, Григорија Богослова и Јована Златоуста, светих равноапостолних Методија и Кирила, учитеља словенских, светог равноапостолнога кнеза руског Владимира, светих српских просветитеља и учитеља: Симеона Мироточивога, светитеља: Саве, Арсенија, Максима, Василија Острошкога и Петра Цетињскога, светих праведних богородитеља Јоакима и Ане, и светога (чији је храм и дан), и свих Светих твојих, учини благопријатном молитву нашу, даруј нам опроштај сагрешења наших, закрили нас окриљем крила твојих, одагнај од нас свакога непријатеља и противника, умири живот наш, Господе, помилуј нас и свет твој, и спаси душе наше, као благ и човекољубив.

Тада почињемо певати стиховње стихире, и певајући улазимо у храм. Слава, и сада: Богородичан.

Сада отпушташ..., Трисвето, Оче наш.

Возглас свештеника: Јер је твоје царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин, и тропар Богородице Дјево, или празника, 3 пута.

На припремљеном столу стављено је пет хлебова, пшеница, вино и уље. Ђакон окади сто унаоколо и свештеника. После тропара, свештеник узима један хлеб, обема рукама, и њиме знаменује остале хлебове, говорећи следећу молитву. Оставивши хлеб и говорећи: Ти благослови..., указује десницом на предложене хлебове, пшеницу, вино и уље.

ГОСПОДЕ Исусе Христе Боже наш, Ти си благословио пет хлебова и наситио пет хиљада људи; Ти благослови и ове хлебове, пшеницу, вино и уље, и умножи их у граду овоме (или селу овоме, или светој обитељи овој), и у свему свету твоме, и верне који од њих једу освети. Јер

Ти благосиљаш и освећујеш све и сва, Христе Боже наш, и Теби славу узносимо, са беспочетним твојим Оцем, и пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

После Амин, одмах: Буди име Господње благословено од сада и довека (трипут).

Онда: Благосиљаћу Господа у свако време... псалам 33, све до стиха: Богати осиромашише и огладнеше, а који траже Господа неће се лишити ни једнога добра.

Свештеник одлази пред св. Двери и по свршетку псалма говори народу:

Благослов Господњи нека дође на вас, његовом благодаћу и човекољубљем свагда, сада и увек и у векове векова.

У друге дане, кад није Велика вечерња, бива овако:

По великој јектенији катизма редовна, а по њој мала јектенија. После стихира на Господе завапих... Исусе Христе, светлости тиха..., и прокимен дана,

или Алилуја. Онда: Удостоји нас, Господе, да ово вече... и јектенија: Допунимо вечерњу молитву своју Господу... стиховње стихире, Сад отпушташ... Трисвето. Тропари по Типику и онда јектенија: Помилуј нас Боже... По возгласу, свештеник говори:

Премудрост!

Народ: Благослови!

Свештеник: Благословен је Христос Бог наш свагда, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин. Утврди, Боже, свету православну веру православних хришћана у векове векова.

Свештеник: Пресвета Богородице, спаси нас.

Народ: Часнију од Херувима...

Свештеник: Слава Теби, Христе Боже, надо наша, слава Теби.

Народ: Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, и сада и увек и у векове векова. Амин. Господе, помилуј (три пута), оче, благослови.

Свештеник окренувши се народу, говори отпуст.

ПОРЕДАК ЈУТРЕЊЕ

Ако је Св. четрдесетница, по возгласу свештеника: Благословен Бог наш..., говоримо: Трисвето. По Оче наш... Јер је твоје царство... Господе помилуј 12 пута, Ходите поклонимо се... И Псалми 19. И 20.

Ако није Св. четрдесетница, по возгласу свештеника: Ходите поклонимо се... и Псалми 19. и 20, Слава, и сада... Трисвето, Оче наш... Јер је твоје царство... Онда тропари: Спаси, Господе, народ твој..., Слава: Уздигавши се на крст по својој вољи... И сада: Заштитнице моћна...

Онда говори свештеник:

Помилуј нас, Боже, по великој милости својој, молимо Ти се услиши и помилуј.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за благоверни и христољубиви род наш.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за најсветијега патријарха (или високопреосвештенога митрополита, или преосвештеног епископа) нашег (име).

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за сву браћу и за све хришћане.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Свештеник:

Јер си милостив и човекољубив Бог, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин. И одмах затим:

Именом Господњим благослови, оче!

А свештеник узглашава:

Слава светој и једносуштној и животворној и нераздељивој Тројици свагда, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Онда се чита шестопсалмије са сваком пажњом и страхом Божјим, јер разговарамо са самим Христом Богом нашим, молећи се за своје грехе. За време читања прва три псалма, свештеник гологлав, говори тихо јутрење молитве, стојећи пред часном Трпезом, а за друга три пред Царским дверима.

МОЛИТВА 1

ЗАХВАЛАГОДАРИМО Ти, Господе Боже наш, што си нас подигао са постеља наших и ставио у уста наша реч хвале, да бисмо се клањали и призивали свето име твоје. И молимо се твојој доброти, коју си свагда показивао у нашем животу; и сада пошаљи помоћ твоју онима што стоје пред лицем свете славе твоје и очекују од Тебе обилну милост; и дај им, да служећи Теби свагда са страхом и љубављу, славе неисказану благост твоју. Јер Теби приличи свака слава,

част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 2

Д НОЋИ јутрењује дух наш к Теби, Боже наш, јер су заповести твоје светлост на земљи. Уразуми нас да у страху твоме правду и светињу творимо, јер Тебе славимо, истинитог Бога нашег. Приклони ухо твоје и услиши нас, и помени, Господе, поименце све присутне који се с нама моле, и спаси их силом твојом. Благослови народ твој и посвети наслеђе твоје. Даруј мир свету твоме, црквама твојим, свештеницима, и свему народу твоме. Јер је благословено и прослављено свечасно и величанствено име твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 3

Д НОЋИ јутрењује дух наш к Теби, Боже, јер су заповести твоје светлост. Научи нас, Боже, правди твојој, заповестима твојим и наредбама твојим. Просвети очи ума нашега, да не бисмо заспали у гресима на смрт. Одагнај сваки мрак из срдаца наших. Даруј нам сунце правде, и печатом твога Светога Духа сачувај живот наш беспрекорним. Управи стопе наше на пут мира. Дај нам да у радости угледамо јутро и дан, да бисмо Ти узносили јутарње молитве. Јер је твоја моћ, и твоје је царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 4

ЛАДАРУ Боже свети и несхватљиви, Ти си рекао светлости да засија из таме; Ти си нас одморио у ноћном сну, и подигао нас на славословље и молитву твојој доброти, - побуђиван својим милосрђем: прими и сада нас који Ти се клањамо и по својој моћи Ти благодаримо, и дарuj нам све што иштемо за спасење: учини нас синовима светлости и дана и наследницима вечних добара твојих. У великој доброти својој, помени Господе, и сав народ твој, овде присутне који се моле са нама, и сву браћу нашу која су на земљи, на мору, на сваком месту владавине твоје, којима је потребно твоје човекољубље и помоћ, и свима дарuj велику милост твоју, да бисмо, спасени душом и телом, свагда смело славили чудесно и благословено

име твоје. Јер си Бог милости, доброте и човекољубља, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 5

ИЗНИЦО добара, непресушни изворе, Оче свети чудотворни, свемоћни и Сведржитељу, сви се Теби клањамо и Теби се молимо, призивајући твоју милост и твоју доброту у помоћ и заштиту нашој смерности: помени, Господе, слуге твоје; прими од свих нас јутарње молитве као кадило пред Тобом, и ниједнога од нас не учини ништавним него нас све снабди добротом твојом. Помени, Господе, оне што бдију и пију у славу твоју и Јединородног Сина твога и Бога нашега, и Светога Духа твога, буди им помоћник и заштитник, прими њихове молитве у наднебески и духовни твој жртвеник. Јер си Ти Бог наш,

и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 6

ЛАГОДАРИМО Ти, Господе Боже спасења наших, јер све чиниш на добробит живота нашега, да свагда гледамо у Тебе, Спаситеља и добротвора душа наших, јер си нас веома одморио током прошле ноћи, и подигао нас са постеља наших, и довео на поклоњење часном имену твоме. Стога Те Господе, молимо: дај нам благодат и силу, да се удостојимо певати Теби разумно и молити се непрестано, у страху и трепету градећи своје спасење заузимањем Христа твога. Помени, Господе, и оне што ноћу вапију Теби, услиши их и помилуј, и сатри под ноге њихове невидљиве и ратоборне непријатеље. Јер си Ти цар мира и Спас душа наших, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме

Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 7

КОЖЕ и Оче Господа нашега Исуса Христа, Ти си нас подигао са постеља наших и сабрао нас у време молитве, дај нам благодат да отворимо уста своја, и прими наша благодарења по моћи нашој, и научи нас наредбама твојим, јер не знамо како треба да се молимо ако нас Ти, Господе, не упутиш Духом твојим Светим. Стога Ти се молимо: ако што до овога часа згрешисмо, речју, или делом, или мишљу, хотимице или нехотице, Ти разреши, отпусти, опрости. Јер ако на безакоња будеш гледао, Господе, Господе, ко ће опстати? Јер је у Тебе избављење; Ти си једини свет, силни помоћник, заштитник живота нашег, и ти си свагдања песма наша. Нека је благословена и прослављена моћ

царства твога, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 8

ГОСПОДЕ Боже наш, Ти си одагнао дремежну тромост од нас и сазвао нас светим позивом да и ноћу пружамо к Теби руке наше и одајемо Ти хвалу за одлуке правде твоје: прими молбе наше, мољења, исповести, ноћна богослужења; и даруј нам, Боже, веру непостидну, наду поуздану, љубав нелицемерну; благослови наше одласке и доласке, поступке, дела, речи, мисли; и дај нам да достигнемо почетак дана, хвалећи, појући, благосиљајући благост твоје неисказане доброте. Јер је благословено свесвето име твоје, и прослављено Царство твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 9

ЗАПАЛИ у срцима нашим, човекољубиви Владико, непролазну светлост твога богопознања, и отвори очи ума нашег да бисмо разумели твоје еванђелске проповеди. Усади у нас и страх твојих блажених заповести, да бисмо, победивши све телесне похоте, живели духовним животом, мислећи и творећи све што је Теби угодно. Јер си Ти просветљење душа и тела наших, Христе Боже, и Теби славу узносимо, са беспочетним твојим Оцем, и пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 10

ГОСПОДЕ Боже наш, Ти си људима подарио отпуштење грехова кроз покајање, и показао нам покајање пророка Давида као пример сазнања и исповедања грехова и опроштаја. - Ти

сам, Владико, по великој милости својој помилуј нас пале у многе и велике грехе, и по обиљу доброте твоје очисти безакоња наша, јер Теби сагрешисмо, Господе, Теби који знаш сакривено и тајне срца људског и једини имаш власт отпуштати грехе; срце чисто саздавши у нама, и Духом владалачким утврдивши нас, и радост спасења твога казавши нам, не одбаци нас од лица твога, него као благ и човекољубив дај нам да Ти све до последњег даха свога приносимо жртву правде и принос на светим жртвеницима твојим. Милошћу и добротом и човекољубљем јединородног Сина твога, са којим си благословен, са свесветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 11

БОЖЕ, Боже наш, Ти си вољом својом створио Умне и Словесне Силе; Тебе молимо и преклињемо: прими наше свесрдно славословље са свима твојим створењима, и узврати богатим даровима доброте твоје, јер Теби се преклања свако колено оних који су на небу и на земљи и под земљом, и свака твар и створење велича несхватљиву славу твоју, јер си Ти једини Бог истинит и многомилостив. Јер Тебе славе све Силе Небеске, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 12

СЛАВИМО, хвалимо, благосиљамо и благодаримо Теби, Боже отаца наших, што си уклонио таму ноћи и опет нам показао светлост дана. Но преклињемо твоју доброту: очисти

грехе наше, и прими мољење наше, по великом милосрђу твоме, јер прибегавамо Теби милостивом и свемоћном Богу; нека сине у срцима нашим истинско сунце правде твоје, просвети ум наш и чувства сва сачувај; да бисмо, као по дану честито ходећи путем заповести твојих, достигли у живот вечни, јер је у Тебе извор живота, и удостојили се наслађивања неприступне светлости твоје. Јер си Ти Бог наш, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

Онда ђакон, или свештеник, говори велику јектенију:

У миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За вишњи мир и спасење душа наших, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За мир свега света, за непоколебивост светих Божјих Цркава, и сједињење свих, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За свети храм овај, и за оне који са вером, побожношћу и страхом Божјим улазе у њега, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За најсветијега патријарха (или високопреосвештенога митрополита, или преосвештеног епископа) нашег (име), за часно презвитерство, у Христу ђаконство, за сав клир и верни народ, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За благоверни и христољубиви род наш и за све православне хришћане (и за христољубиво војинство), да им Господ Бог помогне да одоле сваком непријатељу и противнику, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За овај град (или: за ово село; или: за свету обитељ ову), за сваки град, крај и оне који са вером бораве у њима, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За благорастворење ваздуха, за изобиље плодова земаљских и времена мирна, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За оне који плове, за путнике, болеснике, паћенике и сужње, и за њихово спасење, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да нас избави од сваке невоље, гнева, опасности и тескобе, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Возглас: Јер Теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

И почиње се певати:

Бог је Господ и јави се нама, благословен који долази у име Господње, по гласу тропара дана.

Стих: Призивајте Господа јер је добар, јер је до века милост његова.

Стих: Обишавши опколише ме, и именом Господњим противих им се.

Стих: Нећу умрети, него ћу жив бити и казивати дела Господња.

Стих: Камен који одбацише зидари он поста глава од угла. То би од Господа и дивно је у очима нашим.

Ако је Алилуја, или Велика четрдесетница, по јектенији певамо Алилуја, четири пута, на глас Осмогласника, уз ове стихове:

Стих: Од ноћи јутрењује дух мој Теби, Боже, јер су заповести твоје светлост на земљи.

Стих: Правди се научите становници земље.

Стих: Завист ће обузети народ непоучаван.

Стих: Дометни им зла, Господе, дометни зла славнима земље.

И троични гласа.

Потом обична катизма, а после катизме, ако је велико славословље, ђакон или свештеник говори малу јектенију.

Опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Возглас: Јер је твоја моћ, и твоје је царство и сила и слава, Оца и сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

По другој катизми: Опет и опет...

Возглас: Јер си благ и човекољубив Бог, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

По непорочним и тропарима Благословен јеси Господе, или по псалму избраном јектенија: Опет и опет...

Возглас: Јер је благословено име твоје и прослављено Царство твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ипакој: Степена гласа.

Ђакон: Пазимо! Премудрост! Васкрсни прокимен или празнични.

Ђакон: Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник узглашава: Јер си свет, Боже наш, и у Светима обитаваш, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон: Све што дише нека хвали Господа.

Стих: Хвалите Бога у Светима његовим, хвалите Га у тврђи силе његове.

Затим ђакон гласно говори:

И да се удостојимо слушања светог Еванђеља, Господа Бога молимо.

Народ: Господе помилуј, (трипут.)

Ђакон: Премудрост! Смерно стојмо! Чујмо свето Еванђеље.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Свештеник: Читање светог Еванђеља од (рекавши име Еванђелисте).

Народ: Слава Теби, Господе, слава Теби.

Ђакон: Пазимо!

Свештеник чита јутрење Еванђеље, ако је недеља или празник.

Затим: Васкрсење Христово видевши... и 50. псалам.

После целивања Еванђеља, говори ђакон:

ПАСИ Боже, народ твој, и благослови наслеђе твоје, посети свет твој милошћу и добротом, укрепи моћ хришћана православних и ниспошљи нам милости своје богате: молитвама Свепречисте Владичице наше Богородице и Приснодјеве Марије, силом часног и животворнога Крста, заступништвом часних Небеских Сила бестелесних, часнога славнога Пророка, Претече и Крститеља Јована, светих славних и свехвалних Апостола, светих Отаца наших и великих васељенских учитеља и светитеља: Василија Великога, Григорија Богослова и Јована Златоуста, светих Отаца наших Атанасија и Кирила, патријараха александријских, светог Оца нашег Николаја, архиепископа

мирликијскога Чудотворца, светих равноапостолних Методија и Кирила учитеља словенских, светих српских просветитеља и учитеља: Симеона Мироточивога, светитеља: Саве, Арсенија, Максима, Василија Острошког и Петра Цетињског; светих славних и добропобедних Мученика, преподобних и богоносних Отаца наших, светих праведних богородитеља Јоакима и Ане (и светога чији је храм и дан), и свих Светих твојих, молимо Те, многомилостиви Господе, услиши нас грешне који ти се молимо и помилуј нас.

Народ: Господе, помилуј, 40 пута.

А свештеник возглас:

Милошћу и добротом и човекољубљем јединородног Сина твога, са којим си благословен, са пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

И почињемо каноне. По трећој песми говори ђакон, или свештеник, малу јектенију: Опет и опет...

Возглас: Јер си Ти Бог наш, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу...

Онда сједалан. По шестој песми мала јектенија: Опет и опет...

Возглас: Јер си Ти цар мира и Спас душа наших, и Теби славу узносимо...

Кондак и икос. И читање из синаксара.

По осмој песми ђакон кадећи говори: Богородицу и Матер Светлости у песмама величајмо.

По деветој песми, ако није велико славословље, ни предпразништво и попразништво: Достојно је ваистину...

Потом, мала јектенија: Опет и опет...

Возглас: Јер Тебе хвале све Силе небеске, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Онда, ако је недеља: Свет је Господ Бог наш. Васкрсни ексапостилар и Светога, ако има, и Богородичан. Хвалитне стихире васкрсне. Слава, стихира еванђелска. И сада: Преблагословена јеси...

Славословље велико; на крају тропар по обичају. Потом говори ђакон или свештеник јектенију:

Помилуј нас, Боже, по великој милости својој, молимо Ти се услиши и помилуј.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за благоверни и христољубиви род наш и за све православне хришћане.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за најсветијега патријарха (или високопреосвештенога митрополита, (или) преосвештеног епископа) нашег (име), и за сву у Христу браћу нашу.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за христољубиво војинство.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за блажене и незаборавне свете патријархе православне, за благочестиве цареве и благоверне царице, за оснивача овога светога храма (ако је манастир: свете обитељи ове), и за све до сада преминуле православне оце и браћу нашу који овде почивају, и за православне свуда.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за милост, живот, мир, здравље, спасење, похођење, опроштај и отпуштење грехова слугу Божјих, браће овога светога храма (у манастиру: ове свете обитељи).

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за оне који плодове доносе и добро творе у светом и свечасном храму овоме, за оне који се труде, који пою, и за присутни народ, који очекује од Тебе велику и богату милост.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Возглас: Јер си милостив и човекољубив Бог, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Онда говори ђакон или свештеник:

Допунимо јутарњу молитву своју Господу.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Сав дан савршен, свет, миран и безгрешан, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Анђела мира, верног вођу, чувара душа и тела наших, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Опроштај и отпуштење грехова и сагрешења наших, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Добро и корисно душама нашим, и мир свету, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Остало време живота свога у миру и покајању да проведемо, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Крај живота нашега да буде хришћански, без бола, непостидан, миран, и да добар одговор дамо на Страшном Христовом суду, молимо.

Народ: Подај, Господе.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Возглас: Јер си Бог милости, доброте и човекољубља, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон: Главе своје Господу приклонимо.

Народ: Теби, Господе.

И свештеник говори ову молитву тајно:

ГОСПОДЕ Свети, Ти обитаваш на висини и на смерне гледаш, и свевидећим оком својим видиш сву творевину. Теби приклонисмо врат душе и тела и молимо Ти се: Пружи руку

своју невидљиву из светог обиталишта свог и благослови све нас; и ако што сагрешисмо, хотимице или нехотице, као благ и човекољубив Бог опрости, дарујући нам земаљска и надземаљска добра твоја.

Возглас: Јер је Теби својствено да нас милујеш и спасаваш, Боже наш, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон: Премудрост.

Народ: Благослови.

Свештеник: Благословен је Христос Бог наш свагда, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Утврди, Боже, свету православну веру православних хришћана у векове векова.

Свештеник: Пресвета Богородице, спаси нас.

Народ: Часнију од Херувима...

Свештеник: Слава Теби, Христе Боже, надо наша, слава Теби.

Народ: Слава, и сада... Господе помилуј, трипут, оче, благослови.

Свештеник чини отпуст, у недељу:

Васкрсли из мртвих, Христос истинити Бог наш, молитвама пречисте своје Матере, светих славних и свехвалних Апостола (и Светога чији је храм и чији је дан), светих праведних богородитеља Јоакима и Ане, и свих Светих, да нас помилује и спасе као благ и човекољубив.

Народ: Амин.

У остале седмичне дане, кад није празник, предпразништво и попразништво, и субота, после катизама не узима се јектенија, него се чита 50. псалам и канони. По трећој и шестој песми, и после Достојно..., јектенија мала. После читања малог славословља долази јектенија: Допунимо јутарњу молитву своју... И стихире на стиховње. После Трисветог и тропара, јектенија: Помилуј нас, Боже..., а по возгласу: Премудрост.

Народ: Благослови.

Свештеник: Благословен је Христос Бог наш...

Народ: Амин. Утврди, Боже,...

И чтец чита Први час: Ходите поклонимо се... и псалме.

На крају возглас: Боже сажали се на нас и благослови нас, просветли лице твоје на нас и помилуј нас.

Народ: Амин.

и молитва:

РИСТЕ, Светлости истинита, Ти просвећујеш и осветљујеш свакога човека који долази на свет; нека нас озари светлост лица твога, да у њој угледамо неприступну Светлост; упути стопе наше на творење заповести твојих, молитвама пречисте твоје Матере и свих Светих твојих. Амин.

Свештеник: Слава Теби, Христе Боже, надо наша, слава Теби.

Народ: Слава, и сада.

Свештеник чини отпуст:

Христос истинити Бог наш, молитвама пречисте своје Матере, светих славних и свехвалних Апостола (и Светога чији је храм и чији је дан), светих и праведних богородитеља Јоакима и Ане, и свих Светих, да нас помилује и спасе као благ и човекољубив.

Народ: Амин.

ПОРЕДАК СВЕТЕ И БОЖАНСТВЕНЕ ЛИТУРГИЈЕ СВЕТОГА ОЦА НАШЕГА ЈОВАНА ЗЛАТОУСТА

П Р О С К О М И Д И Ј А

Свештеник којему предстоји вршење божанственог тајнодејства, дужан је претходно да буде измирен са свима, и да нема ништа ни против кога, и да, колико је могуће, чува срце од злих помисли, да се уздржава од вечера и да бди над собом до времена свештенодејства. А кад настане време, чини уобичајени поклон настојатељу*), улази у храм и заједно са ђаконом врши три поклона пред св. Дверима.

* У парохијским храмовима врши уобичајени поклон епископу или епископском трону.

Онда говори ђакон: Благослови, владико.

Свештеник: Благословен Бог наш свагда, сада и увек и у векове векова.

Ђакон: Амин.

Свештеник: Царе небески, Утешитељу, Душе Истине, који си свуда и све испуњаваш, Ризницо добара и Даваоче живота, дођи и усели се у нас и очисти нас од сваке нечистоте и спаси, Благи, душе наше.

Ђакон: Свети Боже, свети Крепки, свети Бесмртни, помилуј нас (трипут).

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, и сада и увек и у векове векова. Амин.

Пресвета Тројице, помилуј нас; Господе, очисти грехе наше; Владико, опрости безакоња наша; Свети, посети и исцели немоћи наше, имена твога ради.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, и сада и увек и у векове векова. Амин.

Оче наш који си на небесима, да се свети име твоје, да дође царство твоје, да буде воља твоја и на земљи као на небу; хлеб наш насушни дај нам данас; и опрости нам дугове наше као што и ми опраштамо дужницима својим; и не уведи нас у искушење, но избави нас од злога.

Свештеник: Јер је твоје царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Ђакон: Амин.

Затим говоре:

Помилуј нас, Господе, помилуј нас, јер ми грешници, немајући никаквог оправдања, приносимо Теби као Владици ову молитву: помилуј нас.

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу:

Господе, помилуј нас, јер се у Тебе уздамо; не гњеви се јако на нас, нити помињи безакоња наша, но и сада као милостив погледај и избави нас од непријатеља

наших: јер си Ти Бог наш, и ми народ твој, сви смо дело руку твојих, и име твоје призивамо.

И сада и увек и у векове векова. Амин.

Отвори нам двери милосрђа, благословена Богородице, да не пропаднемо ми који се у Тебе надамо, но да се Тобом избавимо од беда, јер си Ти спасење рода хришћанскога.

Потом одлазе икони Христовој и целивају је говорећи:

Клањамо се пречистоме лику твоме, Благи, молећи опроштај сагрешења наших, Христе Боже, јер си добровољно благоволео да телом узиђеш на крст, да би оне које си саздао избавио од робовања врагу. Стога Ти благодарно кличемо: радошћу си испунио све, Спаситељу наш, који си дошао да спасеш свет.

Затим целивају и Богородичину икону говорећи:

Богородице, Ти си извор милосрђа, удостоји нас самилости:

погледај на народ који сагреши, покажи као увек моћ своју, јер уздајући се у Тебе, ми Ти, као некада Гаврило, Архистратиг Бестелесних сила, кличемо: радуј се.

Онда приклањају главе и свештеник говори ову молитву:

ГОСПОДЕ, пружи руку своју са висине светога станишта свога, и укрепи ме за предстојећу службу твоју, да неосуђено представши страшноме Престолу твоме, извршим бескрвно свештенодејство. Јер је твоја сила и слава у векове векова. Амин.

Тада се заједно поклоне сабраном народу, и улазе у олтар говорећи:

Ући ћу у дом твој, поклонићу се са страхом храму твоме светоме. Господе, води ме правдом твојом; ради непријатеља мојих исправи пред Тобом пут мој, јер у устима њиховим нема истине, срце им је сујетно, гроб отворен грло њихово, језицима својим обмањују.

Суди им, Боже; нека одступе од замисли својих; одбаци их због многог безбожништва њиховог, јер Те љуто огорчише, Господе. Нека се веселе сви који се уздају у Тебе, нека се вавек радују; и усељићеш се у њих, и хвалиће се Тобом сви који љубе име твоје, јер ћеш Ти благословити праведника, Господе, као што си нас овенчао оружјем благоволења твога.

Ушавши у олтар, чине три поклона пред светим Престолом и целивају свето Еванђеље и свети Престо. Затим сваки узима у руке свој стихар и чине три поклона ка истоку, говорећи сваки за себе:

Боже, милостив буди мени грешноме.

Затим свештенику прилази ђакон држећи у десној руци стихар са орарем, и приклонивши главу, говори:

Благослови, владико, стихар са орарем.

А свештеник говори:

Благословен Бог наш свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

Затим ђакон одлази у једну страну олтара и облачи стихар молећи се овако:

Зарадоваће се душа моја Господу, јер ме обуче у ризу спасења и одећом весеља одену ме, као женику стави ми венац, и као невесту украси ме красотом.

И целивавши орар ставља га на лево раме.

Навлачећи наруквицу на десну руку, говори:

Десница твоја, Господе, прослави се у сили; десна рука твоја, Господе, сруши непријатеље, и обиљем славе своје сатро си противнике.

Навлачећи на леву, говори:

Руке твоје створише ме и саздаше ме: уразуми ме, и научићу се заповестима твојим.

Затим, одлази до Предложења, оправши руке, припрема свештене сасуде, метнувши свети дискос на леву страну, а свети путир на десну, и остало са њима.

А свештеник се овако облачи: узевши стихар у леву руку, и поклонивши се трипут ка истоку, благосиља га и целива, говорећи:

Благословен Бог наш свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

И облачећи га, говори:

Зарадоваће се душа моја Господу, јер ме обуче у ризу спасења и одећом весеља одену ме, као женику стави ми венац, и као невесту украси ме красотом.

Потом узевши епитрахиљ, благосиља га и ставља на себе говорећи:

Благословен Бог који излива благодат своју на свештенике своје као миро на главу, које се слива на браду, браду Аронову, које се слива на скут од хаљине његове.

Онда узевши појас, благосиља га и говори опасујући се:

Благословен Бог који ме опасује силом и учини беспрекорним пут мој, који ми укрепљује ноге као јелену и на висину ме поставља.

И наруквице навлачи као што је напред речено. Затим узевши надбедреник, ако има, и благословивши га и целивавши, говори:

Опаши мач твој око бедара својих, Силни, лепотом својом и добротом својом; и шири се и успевај и царуј ради истине, кротости и правде, и водиће те дивно десница твоја свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

Онда узевши фелон и благословивши, целива га и облачи говорећи овако:

Свештеници твоји, Господе, обући ће се у правду, и преподобни твоји обрадоваће се радошћу свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

Затим отишавши до умиваоника, умива руке говорећи:

Умићу са невинима руке своје, и обићи ћу жртвеник твој, Господе, да чујем глас хвале твоје и да јављам сва чудеса твоја. Господе, заволех красоту дома твога и место боравка славе твоје. Немој погубити душу моју са безбожницима и живот мој с крвницима, у

чијим су рукама безакоња, и десница им се испуни мита. А ја у безазлености својој ходих; избави ме, Господе, и помилуј ме. Нога моја стаде на прави пут; у црквама благосиљаћу Те, Господе.

Тада одлазе месту Предложења дарова, клањају се трипут и говоре:

Боже, милостив буди мени грешноме, и помилуј ме.

Затим свештеник:

Искупио си нас пречасном Крвљу својом од клетве законске; на крсту прикован и копљем прободен излио си бесмртност људима, Спаситељу наш, слава Ти.

Онда говори ђакон: Благослови, владико.

Свештеник: Благословен Бог наш свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

Затим свештеник узима просфору левом руком, а десном свето копље, и чинећи њиме три пута крсни знак над просфором, говори:

У спомен Господа и Бога и Спаса нашега Исуса Христа (трипут).

И одмах забада копље у десну страну печата, и режући говори:

Као овца на заклање би вођен;

а у леву:

И као невино јагње, немо пред оним који га стриже, тако не отвара уста својих;

у горњу страну печата:

У смирености његовој суд се његов узе;

и у доњу страну:

А порекло његово ко ће исказати!

Ђакон, гледајући побожно на овај чин, држећи орар у руци, при сваком резању говори: Господу се помолимо.

После тога говори: Узми, владико.

Свештеник, забадајући свето копље косо, са десне стране просфоре, вади свети Хлеб говорећи овако:

Јер се узима са земље живот његов;

и стави га на свети дискос печатом надоле, а кад ђакон рекне: Жртвуј, владико;

жртвује га, расецајући копљем крстолико и говорећи овако:

Жртвује се Јагње Божје, које узима грех света, за живот света и спасење.

И окреће нагоре страну с печатом, па пробадајући копљем свети Хлеб са десне стране, говори:

Један од војника проболе Му ребра копљем, и одмах изиђе крв и вода, и онај што виде посведочи, и истинито је сведочанство његово.

А ђакон узевши вино и воду, говори свештенику.

Благослови, владико, свето сједињење.

Примивши благослов, улива у свети путир вина и воде.

Свештеник узевши другу просфору (ако се служи не са једном просфором, као у старини, него са пет просфора), говори:

У част и спомен преблагословене Владичице наше Богородице и Приснодјеве Марије, чијим молитвама прими, Господе, жртву ову у наднебески твој Жртвеник.

И вадећи честицу ставља је с десне стране светог Хлеба, близу његове средине, говорећи:

Стаде Царица са десне стране Теби, одевена у позлаћене ризе, преукрашена.

Затим узевши трећу просфору, и вадећи једну честицу из ње, ставља је са леве стране светог Хлеба, и почињући први ред, говори:

Часнога и славнога Пророка, Претече и Крститеља Јована.

Затим вадећи другу честицу, говори:

Светих славних Пророка: Мојсија и Арона, Илије и Јелисеја, Давида и Јесеја, светих тријy Младића, Пророка Данила, и свих светих Пророка;

и ставља је испод прве честице у реду.

И онда одмах говори:

Светих славних и свехвалних Апостола Петра и Павла, и осталих и свих светих Апостола;

и тако полаже трећу честицу ниже друге, завршавајући први ред.

Затим говори: Светих Отаца наших великих Јерараха и васељенских

Учитеља: Василија Великога, Григорија Богослова и Јована Златоуста; Атанасија и Кирила, Николаја Мирликијскога, Петра, Алексија, Јоне и Филипа Московских; светитеља српских: Саве, Арсенија, Максима, Василија и Петра, и свих светих Јерараха;

и вадећи четврту честицу меће је близу прве, почињући њоме други ред.

Затим опет говори: Светога Првомученика и архиђакона Стефана, светих великих Мученика: Димитрија, Георгија, Теодора Тирона, Теодора Стратилата, и свих светих Мученика и Мученица: Текле и Варваре, Недеље и Ефимије, Параскеве и Катарине, и свих светих Мученица;

и вадећи пету честицу ставља је испод прве у другом реду.

Потом говори:

Преподобних и богоносних Отаца наших: Антонија, Јевтимија, Саве, Онуфрија, Атанасија Атонског, Антонија и Теодосија Печерских, Сергија Радонешкога

и Серафима Саровскога, Наума Охридскога, Симеона Мироточивога, Прохора Пчињскога, Јована Рилскога, и свих преподобних Отаца и преподобних Матера: Пелагије, Теодосије, Анастасије, Евпраксије, Февроније, Теодуле, Ефросиније, Марије Египћанке, и свих преподобних Матера;

и тако вадећи шесту честицу ставља је ниже друге, завршавајући други ред.

После тога говори: Светих и чудотвораца Бесребреника Козме и Дамјана, Кира и Јована, Пантелејмона и Ермолаја, и свих светих Бесребреника;

и вадећи седму честицу, ставља је горе, почињући трећи ред.

Затим говори даље: Светих и праведних Богородитеља Јоакима и Ане, и светога (чији је храм, и чији је дан), Светих равноапостолних Методија и Кирила, учитеља словенских и свих Светих, чијим молитвама посети нас, Боже; и полаже осму честицу ниже прве у трећем реду.

Онда говори: Светога Оца нашега Јована Златоустога, архиепископа цариградскога (ако се служи његова Литургија; а ако се служи Литургија Светога Василија Великога, онда помене њега);

и тако вадећи девету честицу меће је на крај трећега реда.

Потом, узевши четврту просфору, говори: Помени, човекољубиви Владико, све епископство православних, најсветијега патријарха (или: високопреосвештенога митрополита, или: преосвештеног епископа) нашега (име), часно презвитерство, у Христу ђаконство, и сав свештенички ред (ако је манастир: архимандрита, или игумана - име), браћу и саслужитеље наше, свештенике, ђаконе, и сву браћу нашу које си призвао у своју заједницу по своме милосрђу, Свеблаги Владико;

и вадећи честицу ставља ниже светога Хлеба.

Затим поименце помиње живе које хоће и при сваком имену вади честицу, говорећи: Помени, Господе (име); и тако вадећи честице меће их ниже светога Хлеба.

Потом узевши и пету просфору, говори:

За спомен и отпуштење грехова светих патријараха православних и благочастивих владара, блажених оснивача овога светога храма (или: ове свете обитељи).

Затим помиње архијереја који га је рукоположио (ако је преминуо), и друге од преминулих које хоће помиње поименце. При сваком имену вади честицу, говорећи: Помени, Господе (име); и најзад говори:

Помени, човекољубиви Господе, и све православне оце наше и браћу, у заједници с Тобом преминуле са надом на васкрсење у живот вечни; и вади честицу.

Ђакон такође помиње које хоће од живих и преминулих, док свештеник вади честице.

И напослетку свештеник говори:

Помени, Господе, и моју недостојност, и опрости ми свако сагрешење хотимично и нехотично.

И узевши губу (сунђер) скупља по дискосу све честице ниже светога Хлеба (да би биле у сигурности, и да ништа не испадне).

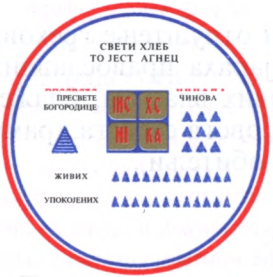

Затим ђакон, узевши кадионицу и метнувши у њу тамјан, говори свештенику:

Благослови, владико, кадило.

И одмах додаје: Господу се помолимо.

А свештеник говори молитву над кадилом:

Кадило приносимо Ти, Христе Боже, на мирис миомира духовнога; примивши га у наднебески свој Жртвеник, ниспошљи нам благодат Пресветог твога Духа.

Ђакон: Господу се помолимо.

Свештеник, окадивши звездицу, меће је над свети Хлеб, говорећи:

И дошавши звезда стаде над местом где беше Дете.

Ђакон: Господу се помолимо.

Свештеник, окадивши први покривач, покрива свети Хлеб, говорећи:

Господ се зацари, у красоту се одену; обуче се Господ у силу и опаса се, јер утврди васељену, која се неће померити. Готов је од тада престо твој; од увек Ти јеси. Подигоше реке, Господе, подигоше реке гласове своје. Подићи ће реке валове своје од хуке вода многих. Дивни су валови морски, диван је на висини Господ. Сведочанства се твоја потврдише веома. Дому твоме, Господе, приличи светиња на сва времена.

Ђакон: Господу се помолимо. Покриј, владико.

И свештеник, окадивши други покривач, покрива свету Чашу, говорећи:

Врлина твоја, Христе, покри небеса, и хвале твоје пуна је сва земља.

Ђакон: Господу се помолимо. Прекриј, владико.

И свештеник, окадивши трећи покривач, звани воздух, и покривајући обоје, говори:

Закрили нас окриљем крила твојих; одагнај од нас сваког непријатеља и противника; умири живот наш; Господе, помилуј нас и свет твој, и спаси душе наше као благ и човекољубив.

Затим свештеник, узевши кадионицу, окади Предложење, говорећи три пута:

Благословен си Боже наш, који тако благоизволи. Слава Ти!

Ђакон пак на свако додаје:

Свагда, сада и увек и у векове векова.

Амин.

И обојица се побожно клањају.

Затим ђакон, узевши кадионицу, говори:

За предложене часне Дарове, Господу се помолимо.

Свештеник говори молитву Предложења:

БОЖЕ, Боже наш, који си послао Небески Хлеб, храну свему свету, Господа нашега и Бога Исуса Христа, Спаситеља и Избавитеља и Добротвора, који нас благосиља и освећује: Ти сам

благослови ово Предложење и прими га у свој наднебески Жртвеник. Помени као благ и човекољубив оне који га принесоше, и оне за које принесоше, и нас неосуђене сачувај у свештенодејству божанствених Тајни твојих. Јер се свети и прославља пречасно и величанствено име твоје Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова. Амин.

И после тога чини отпуст говорећи:

Слава Теби, Христе Боже, надо наша, слава Теби.

Ђакон: Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, и сада и увек и у векове векова. Амин. Господе, помилуј (трипут). Владико, благослови.

Свештеник врши отпуст овако говорећи:

ако је недеља:

Васкрсли из мртвих, -

ако није недеља:

Христос истинити Бог наш, молитвама Пречисте своје Матере, светог оца нашега Јована Златоуста, архиепископа цариградскога

(или, ако се служи Литургија Светога Василија Великога, онда помиње њега), и свих Светих, да нас помилује и спасе као благ и човекољубив.

Ђакон: Амин.

После отпуста ђакона кади свето Предложење; онда одлази и кади свети Престо унаоколо унакрст, говорећи у себи:

У гробу телесно, у аду са душом као Бог, у рају са разбојником, и на престолу био си, Христе, са Оцем и Духом, све испуњавајући, Неограничени.

И Педесети псалам: Помилуј ме, Боже...

Окадивши олтар и сав храм враћа се у олтар, и окадивши опет свети Престо и свештеника, оставља кадионицу на њено место, а сам прилази свештенику. И стојећи пред светим Престолом, обојица се клањају трипут, молећи се у себи и говорећи:

Царе небески, Утешитељу, Душе Истине, који си свуда и све испуњаваш, Ризницо добара и Даваоче живота, дођи и усели се

у нас и очисти нас од сваке нечистоте и спаси, Благи, душе наше (једанпут).

Слава на висинама Богу, и на земљи мир, међу људима добра воља (двапут).

Господе, отвори усне моје, и уста ће моја објавити хвалу твоју (једанпут).

Онда свештеник целива свето Еванђеље, а ђакон свети Престо. После тога ђакон, приклонивши свештенику главу своју, држећи и орар трима прстима десне руке, говори:

Време је да се служи Господу. Владико, благослови.

И свештеник, осењујући га крсним знаком, говори:

Благословен Бог наш свагда, сада и увек и у векове векова.

Ђакон: Амин. Затим:

Помоли се за мене, владико свети.

А свештеник: Да управи Господ кораке твоје.

И опет ђакон:

Помени ме, владико свети.

А свештеник: Да те помене Господ Бог у Царству своме свагда, сада и увек и у векове векова.

Ђакон: Амин.

Поклонивши се, ђакон излази, и ставши на обично место према светим Дверима, клања се побожно трипут, говорећи у себи:

Господе, отвори усне моје, и уста ће моја објавити хвалу твоју.

Треба знати:

Ако свештеник служи без ђакона, нека не говори ђаконове речи на Проскомидији, и на Литургији пред Еванђеље, нити његове речи: Благослови, владико, и: Прободи, владико, и; Време је да се служи Господу; нека говори само јектеније и оно што је у чину изложено.

Ако више свештеника саборно служи, чин Проскомидије нека врши само један од њих, а остали служитељи не говоре ништа засебно од Проскомидије, осим што помињу имена живих и преминулих православних хришћана.

БОЖАНСТВЕНА ЛИТУРГИЈА СВЕТОГА ОЦА НАШЕГА ЈОВАНА ЗЛАТОУСТА

Ђакон: Благослови, владико.

Свештеник:

БЛАГОСЛОВЕНО Царство Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон: У миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За вишњи мир и спасење душа наших, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За мир свега света, за непоколебивост светих Божјих Цркава, и сједињење свих, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За овај свети храм, и за оне који са вером, побожношћу и страхом Божјим улазе у њега, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За најсветијега патријарха (или високопреосвештенога митрополита, или преосвештеног епископа) нашега (име), за часно презвитерство, у Христу ђаконство, за сав клир и верни народ, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За благоверни и христољубиви род наш и за све православне хришћане (и за христољубиво војинст-

во), да им Господ Бог помогне да одоле сваком непријатељу и противнику, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За овај град (или: за ово село; или: за свету обитељ ову), за сваки град, крај и оне који са вером бораве у њима, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За благорастворење ваздуха, за изобиље плодова земаљских и времена мирна, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За оне који плове, за путнике, болеснике, паћенике и сужње, и за њихово спасење, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да нас избави од сваке невоље, гнева, опасности и тескобе, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

МОЛИТВА ПРВОГ АНТИФОНА, тихо:

ГОСПОДЕ Боже наш, твоја је моћ недосежна и слава несхватљива, милост неизмерна и човекољубље неисказано, Ти сам, Владико по своме милосрђу, погледај на нас и на овај свети храм, и покажи на нама и на овима који се с нама моле, твоју богату милост и доброту.

Свештеник гласно: Јер Теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

И пева се први антифон (или први изобразитељни псалам. Слава и сада: Благосиљај душо моја Господа, и све што је у мени свето име његово! Благословен јеси Господе).

Ђакон, поклонивши се према олтару, одлази са свога места, и дошавши стаје пред икону Христову, држећи и орар са три прста десне руке.

А по свршеном антифону, ђакон стаје на обично место, и поклонивши се, говори:

Опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Присноdjеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

МОЛИТВА ДРУГОГ АНТИФОНА, тихо:

ГОСПОДЕ Боже наш, спаси народ твој и благослови наслеђе твоје; сачувај пуноћу Цркве твоје, освети оне који љубе красоту дома твога; Ти их прослави божанском силом твојом, и не остави нас који се у Тебе надамо.

Свештеник гласно:

Јер је твоја моћ, и твоје је царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

И пева се други антифон (или други изобразитељни псалам.

На крају антифона пева се: И сада...

Јединородни Сине и Речи Божја, бесмртан си, и изволео си да се ради нашега спасења оваплотиш од Свете Богородице и Приснодјеве Марије, и непроменљиво

постао си човек; био си распет, Христе Боже, и смрћу смрт сатро; Ти си један од Свете Тројице, прослављан са Оцем и Светим Духом, спаси нас).

Ђакон, поклонивши се према олтару, одлази пред икону Богородичину.

Ђакон: Опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

МОЛИТВА ТРЕЋЕГ АНТИФОНА, тихо:

ТИ СИ нам даровао ове заједничке и сагласне молитве; Ти си и двојици или тројици, који се сложе у име твоје, обећао дати оно за што се узмоле; Ти сам и сада испуни на корист молбе слугу твојих, дајући нам у садањем веку познање истине твоје, а у будућем дарујући нам живот вечни.

Возглас: Јер си благ и човекољубив Бог, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Пева се трећи антифон, или Блаженства.

Када се почне Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, свештеник и ђакон, стојећи пред светим Престолом, чине три поклона. Затим свештеник, узевши свето Еванђеље, даје га ђакону; и тако, изишавши кроз северна врата, чине мали Вход, док пред њима иду свећеносци; и ставши на обично место обојица приклањају главе, и кад ђакон тихо рекне: Господу се помолимо, свештеник тихо говори МОЛИТВУ Входа:

ВЛАДИКО Господе, Боже наш, који си на небесима установио чинове и војске Анђела и Арханђела, да служе слави твојој, учини да са нашим Входом буде Вход светих Анђела који нам саслужују и с нама славослове твоју благост. Јер Теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

По завршеној молитви ђакон, показујући на исток својом десном руком, и држећи уз то орар са три прста, говори свештенику:

Благослови, владико, свети Вход.

Свештеник благосиљајући говори:

Благословен Вход Светих твојих свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

Онда ђакон одлази епископу или настојатељу, ако је присутан, и овај целива Еванђеље; а ако није присутан, целива га само свештеник.

Кад се заврши последњи тропар, ђакон одлази на средину, па ставши испред свештеника, и уздигнувши свето Еванђеље, говори гласно:

Премудрост, смерно стојмо!

Тада се пева:

Ходите, поклонимо се и припаднимо Христу: Сине Божји, дивни у Светима (ако је недеља: васкрсли из мртвих), спаси нас, који Ти певамо: Алилуја.

Ђакон и свештеник, пошто се поклоне, улазе у олтар, и ђакон оставља свето Еванђеље на свети Престо.

Онда се певају прописани тропари и кондаци.

За време певања тропара свештеник говори тихо молитву Трисвете песме:

БОЖЕ Свети, који у Светима почиваш, Теби трисветим гласом певају Серафими и славослове Херувими, и Теби се клањају све Небеске Силе; Ти си све из небића у биће привео; Ти си саздао човека по слици и прилици

својој и сваким га својим даром украсио; Ти дајеш мудрост и разум ономе који Те моли, и не презиреш грешника, него си за спасење одредио покајање; Ти си удостојио нас, смирене и недостојне слуге твоје, да и у овоме часу стојимо пред славом светога Жртвеника твог и да Ти приносимо дужно поклоњење и славословље: Ти сам, Владико, прими Трисвету песму и из уста нас грешних, и посети нас благошћу својом; опрости нам свако сагрешење хотимично и нехотично; освети душе наше и тела, и дај нам да Ти у светости служимо у све дане живота свога - молитвама Свете Богородице и свих Светих, који Ти од памтивека угодише.

Кад се отпева последњи кондак, ђакон, говори према народу:

Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон приклонивши главу и држећи орар трима прстима, говори свештенику тихо:

Благослови, владико, време Трисветога; свештеник, благосиљајући га говори гласно:

Јер си свет, Боже наш, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек.

Ђакон: И у векове векова.

Народ: Амин.

Док народ пева Трисвето, свештеник и ђакон такође говоре Трисвету песму, чинећи заједно три поклона пред светим Престолом. Затим ђакон говори свештенику:

Заповеди, владико.

И одлазе на Горње место; а свештеник одлазећи говори:

Благословен који долази у име Господње.

Ђакон: Благослови, владико, Горњи престо.

Свештеник благосиљајући говори:

Благословен си на престолу славе Царства твога, Ти који седиш на Херувимима свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

По завршетку Трисвете песме, ђакон, дошавши пред свете Двери, говори:

Пазимо!

Свештеник: Мир свима.

Чтец: И духу твоме.

Ђакон: Премудрост!

Чтец: Прокимен, псалам Давидов...

И затим ђакон: Премудрост!

Чтец говори наслов Апостола; и опет ђакон:

Пазимо!

И чита се Апостол.

Кад се заврши Апостол, свештеник говори:

Мир ти.

Чтец: И духу твоме.

Ђакон: Премудрост!

Чтец: Алилуја.

И пева се Алилуја са стиховима. Док се то пева, или пре тога, док се још чита Апостол, ђакон узима кадионицу с тамјаном, приступа свештенику и, примивши благослов, кади свету Трпезу унаоколо, сав олтар и свештеника, и са солеје иконостас и народ.

Свештеник говори молитву пред Еванђеље:

ЗАПАЛИ у срцима нашим, човекољубиви Владико, непролазну светлост твога богопознања, и отвори очи ума нашег да бисмо разумели твоје еванђелске проповеди. Усади у нас и страх твојих блажених заповести, да бисмо, победивши све телесне похоте, живели духовним животом, мислећи и творећи све што је теби угодно. Јер си Ти просветљење душа и тела наших, Христе Боже, и Теби славу узносимо, са беспочетним твојим Оцем и пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова. Амин.

А ђакон, оставивши кадионицу, прилази свештенику, и приклонивши главу, држећи крајем прстију орар, указује на свето Еванђеље и говори:

Благослови, владико, благовеститеља светог Апостола и Еванђелиста (име Еванђелиста чије се Еванђеље чита); и свештеник, осењујући га крсним знаком, говори:

Бог, молитвама светога славнога Апостола и Еванђелиста (име), да теби, благовестителју, да реч с великом силом на испуњење Еванђеља љубљенога Сина Његова, Господа нашег Исуса Христа.

И ђакон, рекавши Амин, и поклонивши се побожно светом Еванђељу, прима га из руку свештеника и изишавши кроз свете Двери, док пред њим иду свећеносци, долази и стаје на амвон; и свештеник произноси:

Премудрост, смерно стојмо; чујмо свето Еванђеље. Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон: Читање светог Еванђеља од (изговара име Еванђелиста).

Народ: Слава Теби, Господе, слава Теби.

Свештеник: Пазимо!

И чита се свето Еванђеље.

А кад се заврши Еванђеље, свештеник говори ђакону:

Мир теби, благовестителју.

А ђакон, дошавши до светих Двери, предаје свето Еванђеље свештенику, и ставши на обичном месту, почиње јектенију:

Рецимо сви из све душе, и од свега ума свога, рецимо.

Народ: Господе, помилуј.

Господе Сведржитељу, Боже отаца наших, молимо Ти се, услиши и помилуј.

Народ: Господе, помилуј.

Помилуј нас, Боже, по великој милости својој, молимо Ти се, услиши и помилуј.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за благоверни и христољубиви род наш и за све православне хришћане.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за најсветијега патријарха (или високопреосвештенога митрополита, или преосвештеног епископа) нашег (име), и за сву у Христу браћу нашу.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за христољубиво војинство.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за браћу нашу, свештенике, ђаконе, и за све у Христу братство наше.

(Ако је манастир: Још се молимо за настојатеља ове свете обитељи (име), и за све у Христу братство његово.)

Народ: Господе помилуј (трипут).

Још се молимо за милост, живот, мир, здравље, спасење, похођење, опроштај и отпуштење грехова слугу Божјих, браће овога светога храма (у манастиру: ове свете обитељи).

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за блажене и незаборавне свете патријархе православне, за благочестиве цареве и благоверне царице, за оснивача овога светога храма (ако је манастир: свете обитељи ове), и за све до сада преминуле православне оце и браћу нашу који овде почивају, и за православне свуда.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за оне који плодове доносе и добро творе у светом и свечасном храму овоме, за

оне који се труде, који пою, и за присутни народ, који очекује од Тебе велику и богату милост.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Док ђакон ово говори, свештеник чита тихо молитву усрдног мољења:

ГОСПОДЕ, Боже наш, прими ово усрдно мољење од слугу твојих и помилуј нас по обиљу милости твоје, и наспошљи милосрђе твоје на нас и на сав народ твој који очекује од Тебе богату милост.

Возглас: Јер си милостив и човекољубив Бог, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

(ЈЕКТЕНИЈА ЗА УПОКОЈЕНЕ)

Ђакон: Помилуј нас, Боже, по великој милости својој, молимо Ти се, услиши и помилуј.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за упокојење душа уснулих слугу Божјих (имена), и да им се опрости сваки грех вољни и невољни.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Да Господ Бог наш настани душе њихове где праведници почивају.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Милост Божју, Царство небеско, и опроштај грехова њихових молимо од Христа, бесмртнога Цара и Бога нашега.

Народ: Подај, Господе.

Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник:

ОЖЕ духова и свакога тела, који си смрт сатро и ђавола победио, и живот свету твоме даровао; Ти сам, Господе, упокој душе слугу твојих (имена), у месту светлом, у месту цветном, у месту одмора, одакле одбеже сваки бол, туга и уздисање. Сваки

грех што су учинили речју, или делом, или мишљу, као благ и човекољубив Бог опрости им, јер нема човека да живи а да не греши. Ти си једини без греха; правда је твоја правда вечна, и реч је твоја истина.

Јер си Ти васкрсење, и живот, и покој уснулих слугу твојих (имена), Христе Боже наш, и Теби славу узносимо, са беспочетним твојим Оцем, и свесветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон: Оглашени, помолите се Господу.

Народ: Господе, помилуј.

Верни, помолимо се за оглашене.

Народ: Господе, помилуј.

Да их Господ помилује.

Народ: Господе помилуј.

Да их научи речи истине.

Народ: Господе, помилуј.

Да им открије Еванђеље правде.

Народ: Господе, помилуј.

Да их присаједини својој светој, саборној и апостолској Цркви.

Народ: Господе, помилуј.

Спаси, помилуј, заштити и сачувај их, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Оглашени, главе своје Господу приклоните.

Народ: Теби, Господе.

МОЛИТВА ЗА ОГЛАШЕНЕ

коју свештеник тихо говори пред развијање антиминса, пре светог Узношења.

ГОСПОДЕ Боже наш, који на висинама живиш и на смирене гледаш, који си ниспослао спасење роду људскоме, Јединородног Сина твог и Бога, Господа нашег Исуса Христа, погледај на слуге твоје оглашене, који су приклонили главе своје Теби, и у погодно време удостој их бање поновног

рођења, отпуштења грехова и одеће непропадљивости, присаједини их твојој светој, саборној и апостолској Цркви, и уброј их у твоје избрано стадо.

Свештеник распростире антиминс и говори возглас:

Да и они с нама славе пречасно и величанствено име твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон: Ви који сте оглашени, изиђите; оглашени, изиђите; ви који сте оглашени изиђите; нико од оглашених (да не остане). А ви који сте верни, опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Премудрост!

БЛАГОДАРИМО Ти, Господе Боже Сила, који си нас удостојио да и сада станемо пред твој свети Жртвеник и припаднемо твоме милосрђу за грехе наше, и за незнања народна. Прими, Боже, молбу нашу; удостој нас да Ти приносимо молбе, и срдачне молитве, и бескрвне жртве за сав народ твој; и оспособи нас, које си силом Духа твога Светога поставио на ову службу твоју, да незазорно и несметано, са чистим сведочанством савести наше призивамо Тебе у свако време и на сваком месту, да услишивши нас, милостив нам будеш у обиљу благости твоје.

Свештеник гласно: Јер Теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон: Опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

(За вишњи мир и спасење душа наших, Господу се помолимо.

За мир свега света, за непоколебивост светих Божјих Цркава, и сједињење свих, Господу се помолимо.

За овај свети храм, и за оне који са вером, побожношћу и страхом Божјим улазе у њега, Господу се помолимо.

Да нас избави од сваке невоље, гњева, опасности и тескобе, Господу се помолимо.)

Ђакон: Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Премудрост!

и улази у олтар.

МОЛИТВА ВЕРНИХ ДРУГА, тихо:

ПЕТ и много пута Теби припадамо, и Теби се молимо, Благи и Човекољубиви, да, погледавши на молитву нашу, очистиш душе наше и тела од сваке нечистоте телесне и духовне и даш нам да невино и неосуђено стојимо пред светим Жртвеником твојим. А даруј, Боже, и овима који се моле с нама, напредак у животу, и вери и разуму духовноме; дај њима који Ти свагда служе са страхом и љубављу да се невино и неосуђено причесте светим Тајнама твојим, и да се удостоје Небеског царства твога.

Свештеник, возглас: Да свагда чувани влашћу твојом, Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

И пева се Херувимска песма, а свештеник се тихо моли:

МОЛИТВА ХЕРУВИМСКЕ ПЕСМЕ

ИКО од везаних телесним похотама и сластима није достојан да приђе, или да се приближи, или да служи литургију Теби, Царе славе; јер Теби служити велико је и страшно и самим Небеским Силама. Но ипак, ради неисказаног и неизмерног човекољубља свога, непроменљиво и неизменљиво постао си човек, и био си нам Архијерej, и као Владика свих, предао си нам свештенодејство ове литургијске и бескрвне жртве; јер Ти једини, Господе Боже наш, владаш небеским и земаљским тварима, Ти си ношен на престолу херувимском, Господ Серафима и Цар Израиља, једини си Свет и у Светима почиваш. Зато молим Тебе, јединога благог и готовог да саслуша: погледај на мене грешнога и непотребног слугу Твог, и

очисти моју душу и срце од зле савести, и оспособи ме силом твога Светога Духа, да обучен у благодат свештенства, предстанем овоме светом Престолу твом, и свештенодејствујем свето и пречисто Тело твоје и пречасну Крв, јер Теби прилазим приклонивши главу своју, и молим Ти се: Не окрени лице твоје од мене, нити ме одбаци од деце твоје, него ме удостој да Ти ја, грешни и недостојни слуга твој, принесем ове Дарове. Јер си Ти који приноси и који се приноси; који прима и који се раздаје, Христе Боже наш, и Теби славу узносимо, са беспочетним твојим Оцем, и пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова. Амин.

Док свештеник чита молитву, ђакон, узевши кадионицу и примивши уобичајени благослов од свештеника, кади свету Трпезу унаоколо, олтар и свештеника, а затим,

изишавши пред свете Двери, кади свете иконе и народ, говорећи у себи Педесети псалам. По молитви и кађењу свештеник и ђакон пред светим Престолом говоре Херувимску песму три пута, клањајући се:

Свештеник: Ми који Херувиме тајанствено изображавамо, и Животворној Тројици Трисвету песму певамо, сваку сада животну бригу оставимо.

Ђакон: Као они који ће примити Цара свих, Анђелским Силама невидљиво праћенога. Алилуја, Алилуја, Алилуја.

Потом свештеник и ђакон одлазе Предложењу; ђакон иде напред; свештеник кади свете Дарове, молећи се у себи: Боже, милостив буди мени грешноме (трипут).

Ђакон говори свештенику: Узми, владико.

Свештеник узима воздух и полаже га на плећа ђакону, говорећи:

Подигните руке своје ка Светињи и благословите Господа.

Затим, узевши свети дискос ставља га ђакону на главу са сваком пажњом и побожношћу, док ђакон држи кадионицу једним прстом; сам пак свештеник узима у руке свети путир. Тако творе велики Вход: излазе на северна врата, док пред њима иду свећеносци, и пролазе кроз храм молећи се обојица за све, и говорећи:

Ђакон: Благочестиви и христољубиви род хришћански, ктиторе и приложнике светога храма овога (ако је манастир: свете обитељи ове) да помене Господ Бог у Царству своме свагда, сада и увек и у векове векова.

Затим свештеник: Најсветијега патријарха (или високопреосвештенога митрополита, или преосвештеног епископа) нашега (име), свештенички и монашки ред и сав клир црквени да помене Господ Бог у Царству своме свагда, сада и увек и у векове векова.

(Ако је манастир: Настојатеља ове свете обитељи, преподобног игумана (име) и све у Христу братство његово да помене Господ

Бог у Царству своме свагда, сада и увек и у векове векова.)

Благоверни и христољубиви, православни род наш да помене Господ Бог у Царству своме свагда, сада и увек и у векове векова.

Све вас православне хришћане да помене Господ Бог у Царству своме свагда, сада и увек и у векове векова.

Ако служи више свештеника, после ђаконовог: Благочестиви и христољубиви род..., говори началствујући свештеник:

Најсветијега патријарха (или високопреосвештенога митрополита, или преосвештеног епископа) нашега (име) да помене Господ Бог...

Други свештеник: Благоверни и христољубиви православни род наш да помене Господ Бог...

Трећи свештеник: Свештенички и монашки ред и сав клир црквени да помене Господ Бог...

Најзад началствујући: Све вас православне хришћане...

И пева се други део Херувимске песме.

Ђакон, ушавши на свете Двери, стаје са десне стране, и кад свештеник улази, ђакон му говори:

Свештенство твоје да помене Господ Бог у Царству своме свагда, сада и увек и у векове векова.

А свештеник њему:

Ђаконство твоје да помене Господ Бог у Царству своме свагда, сада и увек и у векове векова.

И свештеник ставља свети путир на свети Престо, и узевши свети дискос од ђакона, ставља га на свети Престо, говорећи:

Благообразни Јосиф, скинувши са дрвета пречисто Тело твоје, обави га чистом плаштаницом, и мирисима помазавши положи га у нови гроб.

У гробу телесно, у аду душом као Бог, у рају са разбојником, и на престолу био си, Христе, са

Оцем и Духом, све испуњавајући, Неограничени.

Гроб твој, Христе, извор васкрсења нашега, показа се као живоносан, као лепши од раја, ваистину светлији од сваке царске одаје.

Онда узевши покриваче са светог дискоса и путира меће их на једну страну светог Престола, и узевши воздух са ђаконових плећа, и окадивши, покрива свете Дарове њиме, говорећи:

Благообразни Јосиф...

Затим, узевши кадионицу од ђакона, кади свете Дарове три пута, говорећи:

По доброти својој, Господе, чини добро Сиону, и нека се сазидају зидови Јерусалимски; тада ће Ти бити благоугодна жртва правде, принос и жртве паљенице; тада ће приносити на жртвеник твој теоце.

И вративши кадионицу и приклонивши главу, говори ђакону:

Помени ме, брате и саслужитељу.

А ђакон, приклонивши главу и држећи орар са три прста десне руке, говори свештенику:

Дух Свети доћи ће на тебе, и сила Свевишњега осениће те.

И опет ђакон: Помени ме, владико свети.

Свештеник: Да те помене Господ Бог у Царству своме свагда, сада и увек и у векове векова.

И ђакон, рекавши: Амин, и целивавши руку свештенику, излази на северна врата, и ставши на обично место, говори:

Допунимо молитву своју Господу.

Народ: Господе, помилуј.

За предложене часне Дарове, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За овај свети храм, и за оне који са вером, побожношћу и страхом Божјим улазе у њега, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да нас избави од сваке невоље, гнева, опасности и тескобе, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Сав дан савршен, свет, миран и безгрешан, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Анђела мира, верног вођу, чувара душа и тела наших, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Опроштај и отпуштење грехова и сагрешења наших, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Добро и корисно душама нашим, и мир свету, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Остало време живота свога у миру и покајању да проведемо, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Крај живота нашега да буде хришћански, без бола, непостидан, миран, и да добар одговор дамо на Страшном Христовом суду, молимо.

Народ: Подај, Господе.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

МОЛИТВА ПРИНОШЕЊА

која свештеник говори тихо после стављања божанствених Дарова на свети Престо:

ГОСПОДЕ Боже Сведржитељу, једини Свети, који примаш жртву хвале од оних који Те свим срцем призивају, прими молитву и нас грешних, и принеси је светоме Жртвенику твом, и оспособи нас да Ти за грехе своје и за незнања

народна приносимо Дарове и духовне жртве. И удостој нас да нађемо благодат пред Тобом, да Ти жртва наша буде благоугодна, и да Благи Дух благодати твоје сиђе на нас, и на ове предложене Дарове, и на сав народ твој.

Свештеник гласно:

Милосрђем Јединороднога Сина твога, са којим си благословен, са пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон: Љубимо једни друге да бисмо једнодушно исповедали:

Народ: Оца и Сина и Светога Духа, Тројицу једносуштну и нераздељиву.

А свештеник се клања три пута, говорећи тихо:

Љубићу Те, Господе, крепости моја. Господ је тврђава моја, и прибежиште моје (трипут).

Затим целива свете Дарове онако како су покривени, и то најпре врх светог дискоса говорећи: Свети Боже; затим врх светог путира, говорећи: Свети Крепки; и најзад крај свете Трпезе, говорећи: Свети Бесмртни, помилуј нас.

Ако служе два или више свештеника, онда и они целивају свете Дарове, и један другога у рамена. Старији говори: Христос међу нама, а млађи одговара: И јесте, и биће.

Такође и ђакони, ако буду два или три, сваки целива свој орар онде где је знак крста, и један другога, говорећи исто што и свештеници.

Ако је само један ђакон, и он се на исти начин клања на месту на коме стоји, и целива орар онде где је знак крста, и онда произноси:

Двери, двери, са мудрошћу пазимо!

Народ: ИСПОВЕДАЊЕ ВЕРЕ.

А свештеник, подигавши воздух над светим Даровима, лелуја њиме и говори и он као и народ:

Верујем у једнога Бога Оца, Сведржитеља, Творца неба и земље и свега видљивог и невидљивог.

И у једнога Господа Исуса Христа, Сина Божијег, Јединородног, од Оца рођеног пре свих векова; Светлост од Светлости, Бога истинитог од Бога истинитог; рођеног, не створеног, једносуштног Оцу, кроз Кога је све постало;

Који је ради нас људи и ради нашег спасења сишао с небеса, и оваплотио се од Духа Светога и Марије Дјеве, и постао човек;

И Који је распет за нас у време Понтија Пилата, и страдао и био погребен;

И Који је васкрсао у трећи дан, по Писму;

И Који се вазнео на небеса и седи са десне стране Оца;

И Који ће опет доћи са славом, да суди живима и мртвима, Његовом царству неће бити краја.

И у Духа Светога, Господа, Животворног, Који од Оца исходи, Који се са Оцем и Сином заједно поштује и заједно слави, Који је говорио кроз пророке.

У једну, свету, саборну и апостолску Цркву.

Исповедам једно крштење за опроштење грехова.

Чекам васкрсење мртвих.

И живот будућега века. Амин!

Ђакон: Стојмо смерно, стојмо са страхом, пазимо да свети Принос у миру узнесемо.

Народ: Милост мира, жртву хвале.

Свештеник савија воздух и, целивавши га, оставља где су и остали дарци. Ђакон улази у олтар и узевши рипиду, или један дарак, веје побожно над дискосом и путиром.

Свештеник, благосиљајући народ, гласно говори:

Благодат Господа нашега Исуса Христа, и љубав Бога и Оца, и заједница Светога Духа, да буде са свима вама.

Народ: И са духом твојим.

Свештеник, уздижући руке, узвикује:

Горе имајмо срца!

Народ: Имамо их ка Господу.

Свештеник, спуштајући руке:

Заблагодаримо Господу.

Народ: Достојно је и праведно: клањати се Оцу и Сину и Светоме Духу, Тројици једносуштној и нераздељивој.

Свештеник се моли, почињући свето Узношење:

ДОСТОЈНО је и праведно Тебе певати, Тебе благосиљати, Тебе хвалити, Теби благодарити, Теби се клањати на свакоме месту владавине твоје, јер си Ти Бог неисказан, непојмљив, невидљив, непостижан, Који увек јеси, на исти начин јеси,

Ти и Јединородни твој Син, и Дух твој Свети. Ти си нас из небића привео у биће, а када смо отпали подигао си нас опет, и ниси одустао да све чиниш док нас ниси узвео на небо, и даровао нам Царство твоје будуће. За све то ми благодаримо Теби, и Јединородноме Сину твом, и Духу твоме Светоме: за сва знана и незнана, видљива и невидљива доброчинства, која су нам учињена. Благодаримо Ти и за ову службу коју си изволео да примиш из наших руку, иако пред Тобом стоје хиљаде Арханђела, и безброј Анђела, Херувими и Серафими, шестокрили, многооки, крилати, који лебде,

Свештеник гласно:

Победничку песму појући, кличући, узвикујући и говорећи:

Народ: Свет, Свет, Свет, Господ Саваот! Пуно је небо и земља славе твоје; Осана на висинама, благословен који долази у име Господње; Осана на висинама.

При том ђакон, узевши свету звездицу са светог дискоса, чини над њиме знак крста, и целивавши је оставља на страну.

Свештеник, приклонивши главу, моли се:

А ОВИМ блаженим Силама, човекољубиви Владико, и ми кличемо и говоримо: Свет јеси и пресвет, Ти и Једнородни твој Син и Дух твој Свети; Свет јеси и пресвет, и величанствена је слава твоја. Ти си тако заволео свет твој да си и Сина Свога Једнороднога дао, да свако ко верује у Њега не погине, него има живот вечни. Он, дошавши и испунивши сав домострој спасења за нас, у ноћи у којој беше предан, управо Самога Себе предаде за живот света, узевши хлеб у своје свете и пречисте и непорочне руке, заблагодари и благослови, освети, преломи и даде својим светим Ученицима и Апостолима, рекавши:

Гласно: Примите, једите, ово је Тело моје, које се за вас ломи на отпуштење грехова.

Народ: Амин.

Онда свештеник тихо:

А тако исто и чашу по вечери, говорећи:

Гласно: Пијте из ње сви: ово је Крв моја Новога Завета, која се за вас и за многе излива на отпуштење грехова.

Народ: Амин.

Свештеник се моли тихо:

ЕЋАЈУЋИ се дакле ове спасоносне заповести, и свега што се нас ради збило: крста, гроба, тридневнога васкрсења, узласка на небеса, седења са десне стране, и другог и славног доласка.

При том свештеник, ако нема ђакона, укрштa руке своје стављајући десну изнад леве, и десном узима свети дискос, а левом свети путир, подиже их чинећи знак крста са великом пажњом, говорећи у исто време гласно:

Твоје од твојих Теби приносећи због свега и за све,

Народ: Тебе певамо, Тебе благосиљамо, Теби благодаримо, Господе, и молимо Ти се, Боже наш.

Ђакон прилази ближе свештенику, и оба се клањају три пута пред светим Престолом, молећи се у себи и говорећи:

Боже, милостив буди мени грешноме и помилуј ме.

(Затим свештеник: Господе, који си у трећи час Апостолима својим ниспослао Пресветога Духа свог, Њега, Благи, не одузми од нас, но обнови нас, који Ти се молимо.

Ђакон, стих: Срце чисто саздај у мени, Боже, и Дух прав обнови у мени.

Опет свештеник: Господе, који си у трећи час...

Ђакон стих: Не одбаци ме од лица твога, и Духа твога Светога не одузми од мене.

И опет свештеник:

Господе, који си у трећи час...)

И свештеник, приклонивши главу, моли се тихо:

ГОСПОШ Ти приносимо ову словесну и бескрвну службу, и молимо Те, и призивамо, и преклињемо: ниспошљи Духа твога Светога на нас и на ове предложене Дарове.

Онда ђакон, приклонивши главу, показује орарем свети Хлеб, говорећи тихо:

Благослови, владико, свети Хлеб.

А свештеник, исправивши се, благосиља крсним знаком свети Хлеб говорећи:

И учини овај Хлеб часним Телом Христа Твога.

Ђакон: Амин.

И опет, показујући орарем свети Путир, говори:

Благослови, владико, свету Чашу.

А свештеник благосиљајући говори:

А то што је у Чаши овој часном Крвљу Христа Твога.

Ђакон: Амин.

И опет ђакон, показујући орарем обоје, говори:

Благослови, владико, обоје.

А свештеник, благосиљајући обоје, говори:

Претворивши их Духом Твојим Светим.

Ђакон: Амин. Амин. Амин.

И ђакон, приклонивши главу свештенику, говори: Помени ме грешнога, владико свети.

Свештеник говори:

Да те помене Господ Бог у Царству своме.

А ђакон: Амин.

Свештеник, приклонивши главу, моли се тихо:

Да ове свете Тајне буду онима који се причешћују на трезвеност душе, на отпуштење грехова, на заједницу Духа твога Светога, на испуњење Царства небескога, на смелост према Теби, не на суд или на осуду.

Још Ти приносимо ову словесну службу за преминуле у вери Праоце, Оце, Патријархе, Пророке,

Апостоле, Проповеднике, Еванђелисте, Мученике, Исповеднике, Подвижнике, и за сваки дух праведника, преминулог у вери.

Свештеник, кадећи пред светим Престолом, говори:

Особито за пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију:

Народ:

Достојно је ваистину
блаженом звати Тебе,
Богородицу,
увек блажену и пренепорочну,
и Матер Бога нашега.
Часнију од Херувимâ
и славнију неупоредиво
од Серафимâ
Тебе што Бога Реч
непорочно роди.
сушту Богородицу величамо.

Свештеник даје кадионицу ђакону, који, кадећи унаоколо свети Престо, помиње преминуле из диптиха и друге упокојене које хоће.

И свештеник се тихо моли:

За светога Јована, Пророка, Претечу и Крститеља, за свете славне и свехвалне Апостоле, за светог (име) чији спомен славимо, и за све твоје Свете, чијим молитвама посети нас, Боже. И помени све преминуле у нади на васкрсење у живот вечни (овде поименце помиње и преминуле које хоће), и упокој их, Боже наш, где сија светлост Лица твога. Још Ти се молимо, помени, Господе, све епископство православних, који правилно управљају речју Истине твоје, све презвитерство, у Христу ђаконство, и сав свештенички ред. Још Ти приносимо ову словесну службу за васељену, за свету, саборну и апостолску Цркву, за оне који живе у невиности и часним животом, за благоверни и христољубиви народ наш, да тих и миран живот поживимо у свакој побожности и чистоти.

Свештеник гласно:

Најпре помени, Господе, најсветијега патријарха (или високо-

преосвештенога митрополита или преосвештеног епископа) нашега (име), и даруј га светим твојим Црквама у миру, читава, часна, здрава, дуговечна и да правилно управља речју Истине твоје.

А ђакон помиње живе из диптиха и још које хоће.

Народ: И све и сва.

Свештеник се моли тихо:

Помени, Господе, град овај у коме боравимо (или: село ово; или: свету обитељ ову), сваки град и крај, и оне који са вером бораве у њима. Помени, Господе, оне који плове, путнике, болеснике, патнике, заробљенике и спасење њихово. Помени, Господе, оне који плодове доносе и оне који добро творе у светим Црквама твојим, и оне који се сећају сиротиње, и на све нас ниспошљи милост твоју.

Возглас: И дај нам да једним устима и једним срцем славимо и певамо пречасно и величанствено име

твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник, окренувши се народу и благосиљајући га, говори:

И да буду милости великога Бога и Спаса нашега Исуса Христа са свима вама.

Народ: И са духом твојим.

А ђакон, узевши благослов од свештеника, па изишавши, и ставши на обично место, говори:

Поменувши све свете, опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За принесене и освећене часне Дарове, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да човекољубиви Бог наш, примивши их у свој свети и наднебески и умни Жртвеник, као мирис миомира духовнога, ниспошље нам за то божанску благодат, и дар Светога Духа, помолимо се.

Народ: Господе, помилуј.

Да нас избави од сваке невоље, гнева, опасности и тескобе, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Сав дан савршен свет, миран и безгрешан, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Анђела мира, верног вођу, чувара душа и тела наших, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Опроштај и отпуштење грехова и сагрешења наших, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Добро и корисно душама нашим, и мир свету, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Остало време живота свога у миру и покајању да проведемо, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Крај живота нашега да буде хришћански, без бола, непостидан, миран, и да добар одговор дамо на Страшноме Христовом суду, молимо.

Народ: Подај, Господе.

Измоливши јединство вере и заједницу Светога Духа, сами себе и једни друге, и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник, приклонивши главу, моли се тихо:

ТЕБИ поверавамо сав живот свој и наду, човекољубиви Владико, и молимо Те, и призивамо, и преклињемо: удостој нас да се причестимо небеским твојим и страшним Тајнама

са ове свештене и духовне Трпезе, са чистом савешћу, на отпуштење грехова, на опроштај сагрешења, на заједницу Светога Духа, на наследство Царства небескога, на смелост према Теби, не на суд или на осуду.

Свештеник гласно: И удостој нас, Владико, да смело и неосуђено смемо призивати Тебе небескога Бога Оца и говорити:

Народ: Оче наш који си на небесима, да се свети име твоје, да дође царство твоје, да буде воља твоја и на земљи као на небу; хлеб наш насушни дај нам данас; и опрости нам дугове наше као што и ми опраштамо дужницима својим; и не уведи нас у искушење, но избави нас од злога.

Свештеник: Јер је твоје царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон: Главе своје Господу приклоните.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник се тихо моли:

ЛАГОДАРИМО Ти, невидљиви Царе, који си својом неизмерном силом створио све и обиљем милости своје привео све из небића у биће. Сам Владико, погледај са неба на оне који су своје главе приклонили Теби; јер их нису приклонили телу и крви, но Теби страшноме Богу. А Ти, Владико, Светиње које су пред нама, раздели свима нама на добро, свакоме према његовој потреби; плови са онима који плове, путуј са путницима, исцељуј болесне, лекару душа и тела наших.

Возглас: Благодаћу и милосрђем и човекољубљем Јединороднога Сина твога са којим си благословен, са пресветим и благим и животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник се тихо моли:

УЈ, Господе Исусе Христе Боже наш, из светог обиталишта свог и са престола славе Царства свог, и дођи да нас освешташ, Ти, који са Оцем седиш горе, и овде си невидљиво са нама; и удостој нас да нам својом моћном руком предаш пречисто Тело своје и пречасну Крв, а преко нас и свему народу.

Онда се свештеник клања, исто тако и ђакон пред светим Дверима, и говоре тихо три пута:

Боже, милостив буди мени грешноме.

Затим се ђакон опасује орарем крстолико; и кад види свештеника да пружа руке и додирује свети Агнец да би га уздигао, произноси: Пазимо!

Свештеник, узносећи свети Агнец, произноси гласно:

Светиње светима.

Народ: Један је свет, један Господ Исус Христос, у славу Бога Оца. Амин.

Народ пева причастен.

Онда ђакон улази у свети олтар, и ставши са десне стране свештенику који држи свети Хлеб, говори:

Разломи, владико, свети Хлеб.

А свештеник, разломивши га на четири дела са пажњом и побожношћу, говори:

Ломи се и раздробљава Јагње Божје, Које се ломи а не раздељује, увек се једе и никад не нестаје, но освећује оне који се причешћују.

И ставља их на свети дискос у облику крста, овако:

И ђакон, показујући орарем свети путир, говори:

Напуни, владико, свету Чашу.

А свештеник, узевши горњу честицу (ИИС), чини њоме знак крста над светим путиром, говорећи:

Пуноћа Духа Светога.

И тако је ставља у свети путир.

Ђакон: Амин.

И узевши врућу воду, говори свештенику:

Благослови, владико, топлоту.

Свештеник благосиља говорећи:

Благословена топлота Светих твојих свагда, сада и увек и у векове векова.

А ђакон, крстообразно наливајући у свети путир топлоту колико је доста, говори:

Топлота вере, пуна Духа Светога. Амин.

И оставивши топлоту, стаје мало подаље.

Затим се свештеник и ђакон клањају три пута и говоре:

Боже, милостив буди мени грешноме (трипут).

Онда се свештеник клања ђакону или свом саслужитељу говорећи:

Брате и саслужитељу, опрости (ако их је више: опростите).

Затим се клања према народу, молећи и од њега опроштај. Исто тако и ђакон или саслужитељ тражи опроштај од свештеника и народа.

Тада свештеник говори:

Ђаконе, приступи.

Ђакон, приступајући са страхом Божјим, говори:

Ево, приступам Христу, бесмртноме Цару и Богу нашему. - Дај ми, владико, часно и пресвето Тело Господа и Бога и Спаса нашега Исуса Христа.

А свештеник, узевши једну честицу светога Агнеца, даје ђакону говорећи:

Теби ђакону (име) даје се часно и пресвето и пречисто Тело Господа и Бога и Спаса нашега Исуса Христа на отпуштење грехова твојих и на живот вечни.

Ђакон, целивавши руку свештеника која му даје, узима свети Агнец и одлази иза светог Престола, и приклонивши главу, моли се.

Тада свештеник, узевши и сам једну честицу светога Агнеца говори:

Часно и пресвето Тело Господа и Бога и Спаса нашега Исуса Христа даје се мени недостојном свештенику (име) на отпуштење грехова мојих и на живот вечни.

И тако, приклонивши главу, обојица говоре молитву пре Причешћа:

ВЕРУЈЕМ, Господе, и исповедам да си Ти ваистину Христос, Син Бога живога, Који си дошао у свет да грешнике спасеш, од којих сам први ја. Још верујем да је ово само пречисто Тело твоје, и ово сама часна Крв твоја. Стога Ти се молим: помилуј ме, и опрости ми сагрешења моја, хотимична и нехотична, учињена речју и делом, свесно и несвесно, и удостој ме да се неосуђено причестим пречистим Тајнама твојим на отпуштење грехова и на живот вечни.

Прими ме данас, Сине Божији, за причесника Тајне Вечере твоје, јер нећу казати тајну непријатељима твојим, нити ћу Ти дати целив као Јуда, већ као разбојник исповедам Те: помени ме, Господе, у Царству твоме.

Нека ми причешћивање светим Тајнама твојим, Господе, не буде на суд или на осуду, већ на исцељење душе и тела. Амин.

И тако се са страхом и сваком предострожношћу причешћују.

Затим свештеник, држећи убрус, узима свети путир обема рукама и причешћује се из њега три пута, рекавши:

Часном и пресветом Крвљу Господа и Бога и Спаса нашега Исуса Христа причешћујем се ја недостојни свештеник (име) на отпуштење грехова мојих и на живот вечни. Амин.

И обрисавши своје усне и свети путир убрусом, целива свети путир и говори:

Ево дотаче се усана мојих, и узеће безакоња моја, и грехе моје очистиће.

Затим позива ђакона, говорећи:

Ђаконе, приступи.

Ђакон приступа и клања се говорећи:

Ево приступам Христу, бесмртноме Цару и Богу нашем. - Дај

ми, владико, часну и пресвету Крв Господа и Бога и Спаса нашега Исуса Христа.

А свештеник говори: Слуга Божји - ђакон (име) причешћује се часном и пресветом Крвљу Господа и Бога и Спаса нашега Исуса Христа на отпуштење грехова својих и на живот вечни.

И кад се ђакон причести, свештеник говори:

Ево дотаче се усана твојих, и узеће безакоња твоја, и грехе твоје очистиће.

Онда свештеник оставља свети путир и ломи два остала дела светог Агнеца (НИ и КА) на честице, како би свима причасницима било довољно, па их меће у свету Чашу и покрива је.

Онда се отварају Царске двери, и ђакон, поклонивши се једном, с побожношћу прима од свештеника свети путир, долази на двери и подижући показује га народу, говорећи:

Са страхом Божјим и вером приступите.

Народ: Благословен који долази у име Господње: Бог је Господ и јави се нама.

Тада приступају верни и говоре за свештеником молитву пред свето Причешће: Верујем, Господе, и исповедам... и тако се причешћују: иду један за другим, и клањају се са сваким умиљењем и страхом и са рукама прекрштеним на прсима, и сваки прима божанске Тајне; а свештеник причешћујући их, за сваког посебице говори:

Причешћује се слуга Божји (име) часним и пресветим Телом и Крвљу Господа и Бога и Спаса нашега Исуса Христа на отпуштење грехова и на живот вечни.

И ђакон свакоме отире усне убрусом, а причасник целива свети путир, и поклонивши се одлази. И тако се сви причешћују. При том се пева: Тело Христово примите, извора бесмртнога окусите.

После причешћа свештеник благосиља народ говорећи гласно: Спаси Боже народ твој и благослови наслеђе твоје, улази у олтар, и оставља свете Дарове на свети Престо.

Тада ђакон узима левом руком свети дискос и са њега ставља у путир остале честице, говорећи:

Васкрсење Христово видевши, поклонимо се светоме Господу Исусу, јединоме Безгрешноме. Крсту твоме клањамо се, Христе, и свето васкрсење твоје певамо и славимо; јер си Ти Бог наш, осим Тебе другога не знамо, име твоје прослављамо. Ходите сви верни, поклонимо се светом васкрсењу Христовом. Јер, гле, Крстом дође радост целоме свету. Свагда благосиљајући Господа, певајмо васкрсење његово; јер нас ради претрпевши Крст, смрћу смрт разруши.

Блистај се, блистај, Нови Јерусалиме,

јер слава Господња на теби засија.

Ликуј сада и весели се, Сионе;

а Ти, Чиста Богородице, радуј се васкрсењу Порода твога.

О велика и најсветија Пасхо, Христе!

О Мудрости, и Логосе Божји, и Сило!

Дај нам да се још присније причешћујемо Тобом у незалазни дан Царства твога.

И ђакон, отирући пажљиво честице са дискоса, говори:

Омиј, Господе, светом Крвљу Твојом, грехе свих овде поменутих, молитвама Светих твојих.

Ако пак нема причасника, онда ово стављање светих честица са дискоса у путир ђакон врши по причешћу свештенослужитеља, говорећи при том ове исте тропаре и речи: Омиј, Господе...

Тада свештеник благосиља народ говорећи гласно:

Спаси, Боже, народ твој и благослови наслеђе твоје.

Народ: Видесмо Светлост истинску;

примисмо Духа Небескога;

нађосмо веру истиниту,

клањамо се нераздељивој Тројици,

јер нас је Она спасла.

Ђакон, додаје кадионицу свештенику.

А свештеник кади три пута, говорећи тихо:

Узнеси се на небеса, Боже, и по свој земљи слава твоја.

Онда узевши свети дискос, ставља га на главу ђакону, и ђакон, држећи Га с побожношћу и гледајући ка дверима, одлази Предложењу и оставља га. Свештеник, поклонивши се и узевши свети путир, говори тихо:

Благословен Бог наш,

и окренувши се према народу, продужује гласно:

Свагда, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин. Нека се испуне уста наша хвале твоје, Господе, да певамо славу твоју, јер си нас удостојио да се причестимо светим твојим, божанским, бесмртним и животворним Тајнама; сачувај нас у твојој светињи, да се сав дан поучавамо правди твојој. Алилуја, Алилуја, Алилуја.

Свештеник одмах одлази Предложењу, оставља свети путир, враћа се светом Престолу и савија антиминс; а ђакон излази, стаје на обично место и говори:

Примивши божанске, свете, пречисте, бесмртне, небеске, и животворне, страшне Христове Тајне, стојећи смерно, достојно заблагодаримо Господу.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Измоливши сав дан савршен, свет, миран и безгрешан, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Онда свештеник, говори благодарну молитву после Причешћа свих:

БЛАГОДАРИМО Ти, човекољубиви Владико, добротворе душа наших што си нас и у данашњи дан удостојио твојих небеских и бесмртних Тајни. Исправи пут наш, утврди све нас у страху твоме, сачувај живот наш, учврсти кораке наше, молитвама

и мољењима славне Богородице и Приснодјеве Марије и свих Светих твојих.

Возглас: Јер си Ти освећење наше, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

При том свештеник, узима свето Еванђеље, чини знак крста над савијеним антиминсом и полаже га на њега. Затим се окреће народу и говори:

У миру изиђимо.

Народ: У име Господње.

Ђакон: Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник излази, стаје иза амвона и говори гласно заамвону молитву:

ГОСПОДЕ, Ти благосиљаш оне који Тебе благосиљају, и освећујеш оне који се у Тебе уздају, спаси народ твој и благослови наслеђе твоје, чувај пуноћу Цркве твоје, освети оне који љубе красоту дома твога; Ти их прослави божанском силом твојом, и

не остави нас који се у Тебе надамо; даруј мир свету твоме, Црквама твојим, свештеницима и свему народу твоме. Јер сваки добри дар, и сваки савршени поклон одозго је, силази од Тебе, Оца Светлости, и Теби славу и благодарење и поклоњење узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин. Буди име Господње благословено од сада и довека (трипут).

Док се заамвона молитва чита, ђакон, држећи орар и приклонивши главу, стоји на десној страни пред иконом Господа Христа, и кад се молитва заврши, улази кроз северна врата. Свештеник пак улази кроз Царске двери, и отишавши Предложењу, тихо говори ову молитву:

ХРИСТЕ Боже наш, Ти Сам јеси пуноћа Закона и Пророка; Ти си испунио сав Очев домострој спасења, испуни радошћу и весељем срца наша

свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

Онда ђакон употребљава свете Дарове са страхом и сваком предострожношћу, а свештеник изишавши раздаје народу од нафоре. И пошто разда антидор, благосиља народ говорећи:

Благослов Господњи нека дође на вас, Његовом благодаћу и човекољубљем свагда, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: Слава Теби, Христе Боже, надо наша, слава Теби.

Народ: Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, и сада и увек и у векове векова. Амин. Господе, помилуј. Господе, помилуј. Господе, помилуј. Оче благослови.

И свештеник даје отпуст овако:

ако је недеља, говори:

Васкрсли из мртвих...

а ако није:

Христос истинити Бог наш, молитвама пречисте своје Матере, светих славних и свехвалних Апостола, светога оца нашега

Јована, архиепископа цариградскога, светога (чији је храм) и светога (чији је дан), светих и праведних богородитеља Јоакима и Ане, и свих Светих, да нас помилује и спасе као благ и човекољубив.

Народ: Амин.

И свештеник, ушавши у свети олтар, говори молитве после светог Причешћа.

Пошто сврши ове молитве, свештеник скида свештене одежде, говорећи:

Сад отпушташ у миру слугу својега, Господе, по речи својој, јер видеше очи моје Спасење твоје, које си припремио пред лицем свих народа, светлост да обасја незнабошце, и славу народа твога Израиља.

Свети Боже, Свети Крепки, Свети Бесмртни... (трипут)

Слава Оцу... Пресвета Тројице... Оче наш.

Тропар Светог Златоуста (глас 8):

Благодат, заблиставши из уста твојих
као светлост огња,
просветли васељену,
свету стече ризнице несребролубља,
нама показа висину смиреноумља;
стога твојим речима учећи нас,
оче Јоване Златоусте,
моли Христа Бога Логоса,
да спасе душе наше.
Слава Оцу и Сину и Светоме Духу:

Кондак (глас 6):

С небеса си примио божанску благодат,
и устима својим све учиш
да се клањају једноме Богу у Тројици, Јоване Златоусте, свеблажени Светитељу, хвалимо те достојно,

јер си наставник који нам објашњава
божанске тајне сада и увек и у векове векова. Амин.

Богородичан (глас 6):

Непостидна Заштитнице хришћана,
незаменљива пред Творцем Посреднице,
не презри гласе мољења нас грешних,
него као Блага притекни у помоћ
нама који Те са вером призивамо;
пожури на молитву
и похитај на умољавање,
Богородице, свагдашња Заштитнице
оних који те поштују.

Господе, помилуј (12 пута).

Часнију од Херувима
и славнију неупоредиво од Серафима,

Тебе што Бога Реч непорочно роди,
сушту Богородицу величамо.

Слава... И сада... Отпуст.

А ђакон, употребивши свете Дарове са сваком предострожношћу, да ни најситнија честица не падне или остане, омије свети путир вином и водом, и скупивши сву влагу, сређује свете сасуде, покрива их и оставља на обично место. Затим и он свлачи одежде и говори што и свештеник. Онда умију руке на обичном месту, и поклонивши се заједно, излазе благодарећи Богу за све.

Крај Божанствене литургије Светога Јована Златоуста.

БОЖАНСТВЕНА ЛИТУРГИЈА СВЕТОГА ОЦА НАШЕГА ВАСИЛИЈА ВЕЛИКОГА

ТРЕБА ЗНАТИ: Ова се Божанствена литургија Светога Василија Великог не служи свагда него само у одређене дане, то јест: у недеље свете Велике Четрдесетнице (осим недеље Цветне), на свети Велики четвртак и у Велику суботу; уочи празника Рождества Христова и Богојављења, као и на сам празник Светог Василија.

Чин и поредак ове Литургије исти је као у Литургији Светога Јована Златоуста.

ТРЕБА ЗНАТИ И ОВО: Ова света Литургија служи се понекад заједно са вечерњем, и то: на Велики четвртак и Велику суботу и уочи Рождества и Богојављења, (осим кад навечерје ова два празника падне у суботу или недељу; у том случају ова Литургија се служи на сам дан празника, не почињући вечерњем).

Ђакон, ставши на амвон, говори гласно:
Благослови, владико.

Свештеник:
БЛАГОСЛОВЕНО Царство Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон: У миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За вишњи мир и спасење душа наших, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За мир свега света, за непоколебивост светих Божјих Цркава, и сједињење свих, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За овај свети храм, и за оне који са вером, побожношћу и страхом Божјим улазе у њега, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За најсветијега патријарха (или високопреосвештенога митрополита, или преосвештеног епископа) нашега (име), за часно презвитерство, у Христу ђаконство, за сав клир и верни народ, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За благоверни и христољубиви род наш и за све православне хришћане (и за христољубиво војинство), да им Господ Бог помогне да одоле сваком непријатељу и противнику, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За овај град (или: за ово село; или: за свету обитељ ову), за сваки град, крај и оне који са вером бораве у њима, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За благорастворење ваздуха, за изобиље плодова земаљских и времена мирна, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За оне који плове, за путнике, болеснике, пађенике и сужње, и за њихово спасење, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да нас избави од сваке невоље, гнева, опасности и тескобе, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

МОЛИТВА ПРВОГ АНТИФОНА, тихо:

ГОСПОДЕ Боже наш, твоја је моћ недосежна и слава несхватљива, милост неизмерна и човекољубље неисказано. Ти сам, Владико, по своме милосрђу, погледај на нас и на овај свети храм, и покажи на нама и на овима који се са нама моле твоју богату милост и доброту.

Свештеник гласно: Јер Теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

И пева се први антифон.

Ђакон, поклонивши се према олтару, одлази са свога места, и дошавши стаје пред икону Христову, држећи и орар са три прста десне руке.

А по свршеном антифону, ђакон стаје на обично место, и поклонивши се, говори:

Опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

МОЛИТВА ДРУГОГ АНТИФОНА, тихо:

ГОСПОДЕ Боже наш, спаси народ свој и благослови наслеђе своје; чувај пуноћу Цркве своје, освети оне који љубе красоту дома твога; Ти их прослави божанском силом твојом, и не остави нас који се у Тебе надамо.

Свештеник гласно: Јер је твоја моћ, и твоје је царство и сила и слава,

Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

И пева се други антифон.

Ђакон, поклонивши се, одлази пред икону Богородице.

На крају антифона пева се: И сада...

Јединородни Сине и Речи Божја, бесмртан си, и изволео си да се ради нашега спасења оваплотиш од Свете Богородице и Приснодјеве Марије, и непроменљиво постао си човек; био си распет, Христе Боже, и смрћу смрт сатро; Ти си један од Свете Тројице, прослављан са Оцем и Светим Духом, спаси нас.

Ђакон: Опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и

Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

МОЛИТВА ТРЕЋЕГ АНТИФОНА, тихо:

И СИ нам даровао ове заједничке и сагласне молитве; Ти си и двојици или тројици, који се сложе у име твоје, обећао дати оно за што се узмоле; Ти сам и сада испуни на корист молбе слугу твојих, дајући нам у садањем веку познање истине твоје, а у будућем дарујући нам живот вечни.

Возглас: Јер си благ и човекољубив Бог, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Пева се трећи антифон, или Блаженства. Кад се почне: Слава... свештеник и ђакон чине три поклона пред светим Престолом, и

свештеник, узевши свето Еванђеље, даје га ђакону, тако чине мали Вход, док пред њима иду свећеносци.

МОЛИТВА ВХОДА, тихо:

ЛАДИКО Господе, Боже наш, који си на небесима установио чинове и војске Анђела и Арханђела, да служе слави твојој, учини да са нашим Входом буде Вход светих Анђела, који нам саслужују и са нама славослове твоју благост. Јер Теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

По молитви ђакон, показујући на исток десном руком и орарем, говори свештенику:

Благослови, владико, свети Вход.

Свештеник благосиљајући говори:

Благословен Вход Светих твојих свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

Онда ђакон приноси Еванђеље епископу или настојатељу на целивање, а ако овај није присутан, целива га само свештеник. По завршетку последњег тропара, ђакон ставши испред свештеника и уздигнувши свето Еванђеље, гласно говори:

Премудрост, смерно стојмо!

Тада се пева:

Ходите, поклонимо се.. или: Светлости тиха... (ако Литургија почиње вечерњем), или: Входноје празника.

Затим се певају прописани тропари; ако пак Литургија почиње вечерњем, читају се паримије празника; у том случају после паримија долази мала јектенија, и возглас: Јер си свет, Боже наш... и у продужетку Трисвета песма.

Свештеник чита тихо молитву Трисвете песме:

БОЖЕ Свети, који у Светима почиваш, Тебе трисветим гласом певају Серафими и славослове Херувими, и Теби се клањају све Небеске Силе; Ти си

све из небића у биће привео; Ти си саздао човека по слици и прилици својој и сваким га својим даром украсио; Ти дајеш мудрост и разум ономе који Те моли, и не презиреш грешника, него си за спасење одредио покајање; Ти си удостојио нас, смирене и недостојне слуге твоје, да и у овоме часу стојимо пред славом светога Жртвеника твога и да Ти приносимо дужно поклоњење и славословље: Ти сам, Владико, прими Трисвету песму и из уста нас грешних, посети нас благошћу својом, опрости нам свако сагрешење хотимично и нехотично; освети душе наше и тела,и дај нам да Ти у светости служимо у све дане живота свога - молитвама Свете Богородице и свих Светих, који Ти од памтивека угодише.

Возглас: Јер си свет, Боже наш, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек.

Ђакон: И у векове векова.

Народ: Амин.

И пева се Трисвета песма, или: Ви који се у Христа крстисте...

Свештеник и ђакон такође говоре Трисвету песму, чинећи три поклона пред светим Престолом. Затим ђакон говори:

Заповеди, владико.

И одлазећи на Горње место, свештеник говори:

Благословен који долази у име Господње.

Ђакон: Благослови, владико, Горњи престо.

Свештеник, благосиљајући говори:

Благословен си на престолу славе Царства твога, Ти који седиш на Херувимима свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

По завршетку Трисвете песме, ђакон говори: Пазимо! Свештеник: Мир свима. Ђакон: Премудрост! Чтец: Прокимен... и Апостол.

Кад се заврши Апостол, и свештеник каже; Мир ти! и ђакон: Премудрост! пева се Алилуја са стиховима. Тада ђакон кади, као што је речено на Литургији Златоустовој.

И свештеник говори молитву пред Еванђеље:

ЗАПАЛИ у срцима нашим, човекољубиви Владико, непролазну светлост твога богопознања, и отвори очи ума нашег да бисмо разумели твоје еванђелске проповеди. Усади у нас и страх блажених твојих заповести, да бисмо, победивши све телесне похоте, живели духовним животом, мислећи и творећи све што је Теби угодно. Јер си Ти просветљење душа и тела наших, Христе Боже, и Теби славу узносимо, са беспочетним твојим Оцем и пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова. Амин.

По завршеном кађењу, ђакон узима од свештеника благослов пред свето Еванђеље, говорећи:

Благослови, владико, благовеститеља светог Апостола и Еванђелиста (име Еванђелиста),

и свештеник га благосиља, говорећи:

Бог, молитвама светога, славног Апостола и Еванђелиста (име), да теби, благовеститељу, дâ реч са великом силом на испуњење Еванђеља љубљенога Сина Његова, Господа нашег Исуса Христа.

Ђакон излази са светим Еванђељем на амвон, а свештеник произноси:

Премудрост, смерно стојмо; чујмо свето Еванђеље. Мир свима.

И ђакон рекавши: Читање светог Еванђеља од (рекавши име Еванђелисте), чита свето Еванђеље на амвону.

По прочитању Еванђеља, ђакон говори јектенију:

Рецимо сви из све душе, и од свега ума свога, рецимо.

Народ: Господе, помилуј.

Господе Сведржитељу, Боже отаца наших, молимо Ти се, услиши и помилуј.

Народ: Господе, помилуј.

Помилуј нас, Боже, по великој милости својој, молимо Ти се, услиши и помилуј.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за благоверни и христољубиви род наш и све православне хришћане.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за најсветијега патријарха (или високопреосвештенога митрополита, или преосвештеног епископа) нашег (име), и за сву у Христу браћу нашу.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за христољубиво војинство.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за браћу нашу, свештенике, ђаконе и за све у Христу братство наше.

(Ако је манастир: Још се молимо за настојатеља ове свете обитељи (име), и за све у Христу братство његово.)

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за милост, живот, мир, здравље, спасење, похођење, опроштај и отпуштење грехова слугу Божјих, браће овога светога храма (у манастиру: ове свете обитељи).

Народ: Господе помилуј (трипут).

Још се молимо за блажене и незаборавне свете патријархе православне, за благочестиве цареве и благоверне царице, за оснивача овога светога храма (ако је манастир: свете обитељи ове), и за све до сада преминуле православне оце и браћу нашу који овде почивају, и за православне свуда.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за оне који плодове доносе и добро творе у светом и свечасном храму овоме, за оне који се труде, који пою, и за присутни народ, који очекује од Тебе велику и богату милост.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

МОЛИТВА УСРДНОГ МОЉЕЊА, тихо:

ГОСПОДЕ, Боже наш: прими ово усрдно мољење од слугу твојих и помилуј нас по обиљу милости твоје, и ниспошљи милосрђе твоје на нас и на сав народ твој, који очекује од Тебе велику и богату милост.

Свештеник, возглас:

Јер си милостив и човекољубив Бог, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон: Оглашени, помолите се Господу.

Народ: Господе, помилуј.

Верни, помолимо се за оглашене.

Народ: Господе, помилуј.

Да их Господ помилује.

Народ: Господе, помилуј.

Да их научи речи истине.

Народ: Господе, помилуј.

Да им открије Еванђеље правде.

Народ: Господе, помилуј.

Да их присаједини својој светој, саборној и апостолској Цркви.

Народ: Господе, помилуј.

Спаси, помилуј, заштити, и сачувај их, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Оглашени, главе своје Господу приклоните.

Народ: Теби, Господе.

МОЛИТВА ЗА ОГЛАШЕНЕ

пред распростирање антиминса, пре светог Узношења.

ГОСПОДЕ Боже наш, који на небесима обитаваш и надгледаш сва дела твоја, погледај на слуге твоје оглашене, који су приклонили главе своје пред Тобом и дај им лаки јарам; учини их часним удовима свете Цркве твоје, и удостој их бање поновног рођења, отпуштења

грехова и одеће непропадљивости, на познање Тебе, истинитога Бога нашега.

Свештеник распростире антиминс и узглашава:

Да и они с нама славе пречасно и величанствено име твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон: Ви који сте оглашени, изиђите; оглашени, изиђите; ви који сте оглашени, изиђите; нико од оглашених (да не остане). А ви који сте верни, опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Премудрост!

МОЛИТВА ВЕРНИХ ПРВА

ТИ СИ нам, Господе, показао ову велику тајну спасења. Ти си нас, смирене и недостојне слуге твоје, удостојио да будемо служитељи твога светога Жртвеника. Ти нас оспособи силом Светога Духа твога за ову службу да, неосуђено ставши пред светом славом твојом, приносимо Теби жртву хвале; јер си Ти који делаш све у свему. Дај, Господе, да жртва наша и за грехе наше и за незнања народна буде примљена и благопријатна пред Тобом.

Свештеник гласно:

Јер Теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон: Опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

(За вишњи мир и спасење душа наших, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За мир свега света, за непоколебивост светих Божјих Цркава, и сједињење свих Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За овај свети храм, и за оне који са вером, побожношћу и страхом Божјим улазе у њега, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да нас избави од сваке невоље, гнева, опасности и тескобе, Господу се помолимо.)

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Премудрост!

МОЛИТВА ВЕРНИХ ДРУГА, тихо:

ГОСПОЖЕ, Ти си у милости и сажаљењу посетио смиреност нашу. Ти си нас смирене и грешне и недостојне слуге твоје поставио пред свету славу твоју да служимо светом Жртвенику твоме. Ти нас оснажи силом Светога Духа твога на службу ову; и дај нам реч кад отворимо уста своја, да призивамо благодат Светога Духа твога на Дарове који ће се предложити.

Свештеник, возглас:

Да свагда чувани влашћу твојом, Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Отварају се свете Двери, и пева Херувимска песма, (или: Вечере твоје Тајне, на Велики четвртак, или: Нека умукне свако тело..., на Велику суботу), а свештеник се тихо моли:

МОЛИТВА ХЕРУВИМСКЕ ПЕСМЕ

ИКО од везаних телесним похотама и сластима није достојан да приђе, или да се приближи, или да служи литургију Теби, Царе славе; јер Теби служити - велико је и страшно и самим Небеским Силама. Но ипак, ради неисказаног и неизмерног човекољубља свога, непроменљиво и неизменљиво постао си човек, и био си нам Архијерej, и као Владика свих предао си нам свештенодејство ове литургијске и бескрвне жртве; јер Ти једини, Господе Боже наш, владаш небеским и земаљским тварима, Ти си ношен на престолу херувимском, Господ Серафима и Цар Израиља, једини си Свет и у Светима почиваш. Зато молим Тебе, јединога благог и готовог да саслуша: погледај на мене грешног и непотребног слугу

твог, и очисти моју душу и срце од зле савести, и оспособи ме силом твога Светога Духа, да обучен у благодат свештенства, предстанем овоме светом Престолу твом, и свештенодејствујем свето и пречисто Тело твоје и пречасну Крв, јер Теби прилазим приклонивши главу своју, и молим Ти се: Не окрени лице твоје од мене, нити ме одбаци од деце твоје, него ме удостој да Ти ја, грешни и недостојни слуга твој, принесем ове Дарове. Јер си Ти који приноси и који се приноси; који прима и који се раздаје, Христе Боже наш, и Теби славу узносимо са беспочетним твојим Оцем, и пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова. Амин.

Док свештеник чита молитву, ђакон изврши кађење, говорећи у себи и Педесети псалам, као што је речено на Литургији Златоустовој.

Потом свештеник и ђакон говоре пред светим Престолом Херувимску песму три пута, клањајући се:

Свештеник:

Ми који Херувиме тајанствено
изображавамо,
и Животворној Тројици
Трисвету песму певамо,
сваку сада животну бригу
оставимо -

Ђакон: Као они који ће примити
Цара свих,
Анђелским Силама невидљиво
праћенога.
Алилуја, Алилуја, Алилуја.

На Велики четвртак, уместо Херувимске песме, говори се и пева ово:

Прими ме данас, Сине Божји,
за причасника Тајне Вечере
твоје
јер нећу казати тајну
непријатељима твојим,
нити ћу Ти дати целив као Јуда,

већ као разбојник исповедам Те:
помени ме, Господе, у Царству твоме.
Алилуја, Алилуја, Алилуја.

На Велику пак суботу, уместо овога, говори се и пева:

Нека умукне свако тело човечије,
и нека стоји са страхом и трепетом,
и ништа земаљско нека не помишља у себи;
јер Цар царева и Господ господара
долази да буде заклан
и да даде Себе за храну вернима;
а испред њега иду хорови Анђела
са сваким Началством и Влашћу,
многооки Херувими и шестокрили Серафими,

заклањајући лица
и кличући песму:
Алилуја, Алилуја, Алилуја.

Потом свештеник и ђакон, пошто се поклоне и узму свете Дарове са Предложења, као што је речено на Златоустовој Литургији, чине велики Вход, и говоре: Благочестиви и христољубиви род хришћански... и остало све до: Све вас православне хришћане да помене Господ Бог у Царству своме свагда, сада и увек и у векове векова.

Затим улазе са светим Даровима и свештеник их ставља на свети Престо, говорећи уобичајено: Благообразни Јосиф..., У гробу телесно... и: Гроб Твој, Христе,... Онда, покривши свети дискос и путир воздухом, свештеник окади Дарове говорећи: По доброти својој, Господе, чини добро Сиону... и остало све по реду.

Ђакон, узевши благослов од свештеника, излази и стаје на обично место, говорећи:

Допунимо молитву своју Господу.

Народ: Господе, помилуј.

За предложене часне Дарове, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За овај свети храм, и за оне који са вером, побожношћу и страхом Божјим улазе у њега, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да нас избави од сваке невоље, гнева, опасности и тескобе, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Сав дан савршен, свет, миран и безгрешан, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Анђела мира, верног вођу, чувара душа и тела наших, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Опроштај и отпуштење грехова и сагрешења наших, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Добро и корисно душама нашим, и мир свету, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Остало време живота свога у миру и покајању да проведемо, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Крај живота нашега да буде хришћански, без бола, непостидан, миран, и да добар одговор дамо на Страшном Христовом суду, молимо.

Народ: Подај, Господе.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

СВЕТОГ ВАСИЛИЈА ВЕЛИКОГА
МОЛИТВА ПРИНОШЕЊА

после постављења божанствених Дарова на свети Престо, коју свештеник говори тихо:

ГОСПОДЕ Боже наш, Ти си саздао нас и увео у овај живот; Ти си нам показао путеве ка спасењу; Ти си нам даровао откривење небеских тајни; Ти си нас поставио на службу ову силом Духа твога Светога. Стога благоволи, Господе, да будемо слуге твога Новог Завета и служитељи твојих светих Тајни. Прими нас који се приближујемо светоме Жртвенику твом, по мноштву милости твоје, да будемо достојни приносити Теби ову словесну и бескрвну жртву за грехе наше и за незнања народна; прими је у свети и наднебески и умни твој Жртвеник као мирис миомира и узврати нам благодаћу Светога Духа твога. Погледај на нас, Боже, и на ову службу нашу,

и прими је као што си примио Авељеве дарове, Нојеве жртве, Авраамове жртве од свих плодова, Мојсијево и Ароново свештенство, Самуилове жртве помирења. Као што си и од светих твојих Апостола примио ово истинито богослужење, тако и из руку нас грешних, по благости својој, Господе, прими Дарове ове, да бисмо, удостојивши се беспрекорно служити светом Жртвенику твоме, нашли награду верних и мудрих служитеља у страшни дан праведне исплате твоје.

Возглас: Милосрђем Јединороднога Сина твога, са којим си благословен, са пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон: Љубимо једни друге, да бисмо једнодушно исповедали.

Народ: Оца и Сина и Светога Духа, Тројицу једносуштну и нераздељиву.

Свештеник се клања три пута, говорећи тихо:

Љубићу Те, Господе, крепости моја. Господ је тврђава моја, и прибежиште моје (трипут).

Затим целива свете Дарове и свети Престо говорећи: Свети Боже... Онда бива међусобно целивање свештеника (ако их служи више), уз уобичајене речи: Христос међу нама. - И јесте, и биће.

Ђакон се такође клања трипут и целива свој орар, а онда произноси:

Двери, двери, са мудрошћу пазимо!

Народ: ИСПОВЕДАЊЕ ВЕРЕ.

Свештеник лелуја воздухом над светим Даровима и говори заједно са народом:

Верујем у једнога Бога Оца, Сведржитеља, Творца неба и

земље и свега видљивог и невидљивог.

И у једнога Господа Исуса Христа, Сина Божијег, Јединороднога, од Оца рођеног пре свих векова; Светлост од Светлости, Бога истинитог од Бога истинитог; рођеног, не створеног, једносуштног Оцу, кроз Кога је све постало;

Који је ради нас људи и ради нашег спасења сишао с небеса, и оваплотио се од Духа Светога и Марије Дјеве, и постао човек;

И Који је распет за нас у време Понтија Пилата, и страдао и био погребен;

И Који је васкрсао у трећи дан, по Писму;

И Који се вазнео на небеса и седи са десне стране Оца;

И Који ће опет доћи са славом да суди живима и мртвима, Његовом Царству неће бити краја.

И у Духа Светога, Господа, Животворнога, Који од Оца исходи, Који се са Оцем и Сином заједно поштује и заједно слави, Који је говорио кроз пророке.

У једну, свету, саборну и апостолску Цркву.

Исповедам једно крштење за опроштење грехова.

Чекам васкрсење мртвих.

И живот будућега века. Амин.

Ђакон: Стојмо смерно, стојмо са страхом, пазимо да свети Принос у миру узнесемо.

Народ: Милост мира, жртву хвале.

Свештеник гласно, благосиљајући народ:

Благодат Господа нашега Исуса Христа, и љубав Бога и Оца, и заједница Светога Духа, да буде са свима вама.

Народ: И са духом твојим.

Свештеник, уздижући руке, узвикује:

Горе имајмо срца!

Народ: Имамо их ка Господу.

Свештеник: Заблагодаримо Господу (и спушта руке).

Народ: Достојно је и праведно: клањати се Оцу и Сину и Светоме Духу, Тројици једносуштној и нераздељивој.

Свештеник се моли, почињући свето Узношење.

И КОЈИ ЈЕСИ, Владико, Господе Боже Оче, Сведржитељу, Обожавани, ваистину је достојно, праведно и долично величанству Светиње твоје: Тебе хвалити, Тебе певати, Тебе благосиљати, Теби се клањати, Теби благодарити, Тебе славити Јединог истински суштога Бога, и срцем скрушеним и духом смиреним приносити Теби ово духовно богослужење наше; јер си нам Ти даровао познање Истине твоје. И ко је способан исказати моћи твоје, објавити све хвале твоје, изнети сва чудеса твоја, учињена у сва времена? Владару свих и свега,

Господе неба и земље, и све твари, видљиве и невидљиве, Ти седиш на престолу славе и надгледаш бездане, Беспочетни, Невидљиви, Непостижни, Неограничени, Непроменљиви, Оче Господа нашега Исуса Христа, великога Бога и Спаса, наде наше, Који је Слика Твоје доброте, Печат истоветни, Који показује у себи Тебе Оца, Логос живи, Бог истинити, предвечна Премудрост, Живот, Освећење, Сила, Светлост истинита, којим се јави Дух Свети, Дух Истине, Дар усиновљења, Залог будућег наслеђа, Првина вечних добара, животворна Сила, Извор освећења; којим укрепљавана сва творевина словесна и умна служи Теби и узноси Ти вечни славопој, пошто све и сва служи Теби. Јер Тебе хвале Анђели, Арханђели, Престоли, Господства, Начала, Власти, Силе, и многооки Херувими. Око Тебе стоје Серафими,

једни са шест крила, и други са шест крила: са два покривају лица своја, са два ноге, а са два лете, и кличу један другоме неуђутним устима, непрестаним славословима:

Свештеник гласно: Победничку песму појући, кличући, узвикујући и говорећи:

Народ: Свет, Свет, Свет, Господ Саваот! Пуно је небо и земља славе твоје; Осана на висинама, благословен који долази у име Господње; Осана на висинама.

При том ђакон, узевши звездицу са светог дискоса, чини над њиме знак крста, и целивавши је оставља на страну.

Свештеник, приклонивши главу моли се:

А ОВИМ блаженим Силама, човекољубиви Владико, и ми грешни кличемо и говоримо: ваистину свет јеси и пресвет, и нема мере величанству Светиње твоје; и праведан си у

свима делима својим, и у свему си поступио с нама по правди и истинском суду: створио си човека узевши прах од земље и почаствовавши га ликом твојим, Боже, настанио си га у рају сладости, и обећао му бесмртност живота и наслађивање вечним добрима, кроз држање заповести твојих. Али, пошто он не послуша Тебе, истинитог Бога, Саздатеља свога, и би заведен змијином обманом и умртвљен својим сопственим сагрешењима, изагнао си га праведним судом твојим, Боже, из раја у овај свет, и вратио га у земљу од које беше узет, устројавајући му спасење кроз поновно рођење у самом Христу твоме. Јер се Ти, благи Боже, ниси потпуно одвратио од створења твога које си саздао, нити си заборавио дело руку твојих, него си га по милости и самилости твојој посећивао на разне начине: слао си

Пророке, чинио си чудеса преко Светих твојих, који су Ти у сваком поколењу угодили; говорио си нам устима слугу твојих Пророка, најављујући нам спасење које се имало збити; дао си нам Закон у помоћ; поставио си нам Анђеле као чуваре. А када се наврши пуноћа времена, говорио си нам самим Сином твојим, кроз Кога си и векове створио, који је Блистање славе твоје и Обличје бића твога, и све носи речју силе своје, који није сматрао за отимање то што је раван Теби, Богу и Оцу, па ипак Он, превечни Бог, јави се на земљи и са људима поживе, и оваплотивши се од Свете Дјеве, понизи Себе узевши обличје слуге и постаде једнак телу смирења нашега, да нас учини једнакима лику славе његове. Јер пошто кроз човека грех уђе у свет, и кроз грех смрт, то Јединородни Син твој, који је у наручју Тебе, Бога и

Оца, благоизволи родити се од жене, Свете Богородице и Приснодјеве Марије, подвргнути се Закону и кроз тело своје осудити грех, да би они који умиру у Адаму, били оживљени у самом Христу твом. И Он, живећи у овоме свету, даде нам спасоносне заповести и, одвративши нас од обмане идолске, приведе нас познању Тебе, истинитог Бога и Оца, и стече Себи нас - народ изабрани, царско свештенство, свети род. И очистивши нас водом, и осветивши Духом Светим, даде Себе у замену смрти, која је нас, продане греху, држала у ропству; и сишавши крстом у ад да Собом испуни све и сва, покида окове смрти; и васкрсе у трећи дан, и сваком телу отвори пут у васкрсење из мртвих, јер не беше могуће да Господар живота буде држан у смрти; Он постаде првина умрлих, прворођени из мртвих, да би

био Он сам све и сва, првенствујући у свему; и узишавши на небеса, седе са десне стране Величанства твога на висинама, и Он ће опет доћи да свакоме дâ по делима његовим. А остави нам, као спомен спасоноснога страдања свог, ово што предложисмо пред Тобом по његовим заповестима. Јер пре но што ће поћи на добровољну и преславну и животворну смрт своју, Он у ноћ, у коју предаваше Себе за живот света, узе хлеб у своје свете и пречисте руке и показа га Теби Богу и Оцу, па заблагодаривши, благословивши, осветивши, преломивши:

Свештеник гласно: Даде својим светим Ученицима и Апостолима рекавши: Примите, једите, ово је Тело моје, које се за вас ломи на отпуштење грехова.

Народ: Амин.

Онда свештеник тихо: Тако исто узевши и чашу са родом виногра-

да, и растворивши, заблагодаривши, благословивши, осветивши:

Гласно: Даде својим светим Ученицима и Апостолима рекавши: Пијте из ње сви, ово је Крв моја Новога Завета, која се за вас и за многе излива, на отпуштење грехова.

Народ: Амин.

Свештеник се моли тихо:

Ово чините у мој спомен: јер кад год једете овај Хлеб и Чашу ову пијете, смрт моју објављујете и васкрсење моје исповедате.

Стога и ми, Владико, сећајући се његових спасоносних страдања, животворнога крста, тридневнога погребења, васкрсења из мртвих, узласка на небеса, седења са десне стране Тебе Бога и Оца и славног и страшног другог доласка његовог,

При том свештеник укршта руке стављајући десну изнад леве, десном узима свети

дискос, а левом свети путир, уздиже их са великом пажњом, говорећи гласно:

Твоје од твојих Теби приносећи због свега и за све,

Народ: Тебе певамо, Тебе благосиљамо, Теби благодаримо, Господе, и молимо ти се, Боже наш.

Ђакон прилази ближе свештенику, и оба се клањају три пута пред светим Престолом, молећи се у себи и говорећи:

Боже, милостив буди мени грешноме и помилуј ме.

(Затим свештеник:

Господе, који си у трећи час Апостолима својим ниспослао Пресветог Духа свог, Њега, Благи, не одузми од нас, но обнови нас, који Ти се молимо.

Ђакон, стих: Срце чисто саздај у мени, Боже, и Дух прав обнови у мени.

Опет свештеник:

Господе, који си у трећи час...

Ђакон, стих: Не одбаци ме од лица твога, и Духа твога Светога не одузми од мене.

И опет свештеник:

Господе, који си у трећи час...)

И свештеник, приклонивши главу, моли се тихо:

ТОГА, Пресвети Владико, и ми, грешне и недостојне слуге твоје, удостојени служити светом Жртвенику твоме, не због праведности наше, јер ништа добро не учинисмо на земљи, него због милости и самилости твоје, које си богато излио на нас, смело приступамо светом Жртвенику твом; и, предложивши предобрасце светог Тела и Крви Христа твога, Теби се молимо и Тебе призивамо, Свети над светима, да благоволењем доброте твоје дође Дух твој Свети на нас и на предложене Дарове ове и да их благослови и освети и покаже:

Онда ђакон, приклонивши главу, показује орарем свети Хлеб, говорећи тихим гласом:

Благослови, владико, свети Хлеб.

А свештеник, исправивши се, благосиља крсним знаком свети Хлеб говорећи:

Хлеб овај самим часним Телом Господа и Бога и Спаса нашега Исуса Христа,

Ђакон: Амин.

И ђакон, показујући орарем свети Путир, говори:

Благослови, владико, свету Чашу.

А свештеник благосиљајући говори:

А Чашу ову самом часном Крвљу Господа и Бога и Спаса нашега Исуса Христа,

Ђакон: Амин.

Свештеник: Изливеном за живот света,

Ђакон: Амин, Амин, Амин.

И ђакон, приклонивши главу свештенику, говори:

Помени мене грешнога, свети владико.

Свештеник говори: Да те помене Господ Бог у Царству своме.

А ђакон рекавши: Амин, - стаје на своје раније место.

Свештеник, приклонив главу, моли се:

СВЕ НАС који се од једнога Хлеба и Чаше причешћујемо, да сјединиш једне са другима у заједницу једнога Духа Светога, и учиниш да се нико од нас не причести светим Телом и Крвљу Христа твога на суд или на осуду, него да обретемо милост и благодат са свима Светима који Ти од памтивека угодише: Праоцима, Оцима, Патријарсима, Пророцима, Апостолима, Проповедницима, Еванђелистима, Мученицима, Исповедницима, Учитељима, и са сваким духом праведним, преминулим у вери.

Свештеник, кадећи, продужује гласно:

Особито са пресветом, пречистом, преблагословеном, славном Владичицом нашом Богородицом и Приснодјевом Маријом.

Народ: Теби се, Благодатна, радује сва твар:
Анђелски сабор и људски род;
освећени Храме и Рају духовни,
девичанства похвало.
Из тебе се Бог оваплоти и Дете постаде,
Он, предвечни Бог наш.
Јер крило твоје престолом учини,
и утробу твоју показа широм од небеса.
Теби се, Благодатна, радује сва твар,
слава Теби.

Док народ пева, ђакон кади унаоколо свети Престо и помиње из диптиха преминуле и друге упокојене које хоће.

За то време свештеник продужава молитву:

А СВЕТИМ Јованом Пророком, Претечом и Крститељем, са светим славним и свехвалним Апостолима, са светим (име) чији спомен славимо, и са свима Светима твојим,

чијим молитвама, посети нас, Боже. И помени, Господе, све раније преминуле у нади на васкрсење у живот вечни (овде помиње имена преминулих која хоће), и упокој их, Боже наш, где сија светлост Лица твога. Још Ти се молимо: помени, Господе, твоју свету, саборну и апостолску Цркву од краја до краја васељене, и даруј мир њој коју си стекао часном Крвљу Христа твога, и овај свети храм утврди до свршетка века. Помени, Господе, оне што ти ове Дарове принесоше, и оне за које, и преко којих, и ради којих Ти их принесоше. Помени, Господе, оне који плодове доносе и добро творе у светим Црквама твојим, и оне који се сећају сиротиње. Награди их твојим богатим и небеским даровима: даруј им уместо земаљских добара - небеска, уместо привремених - вечна, уместо пролазних - непролазна. Помени, Господе, оне по пустињама, и по

горама, и по пећинама, и по гудурама земаљским. Помени, Господе, оне што живе у девствености, у побожности, подвижништву, честитом животу. Помени, Господе, благоверни народ наш, наоружај га оружјем истине, и даруј му победу над видљивим и невидљивим непријатељима, да тих и миран живот поживимо у свакој побожности и чистоти. Добре сачувај у доброти твојој, рђаве добротом твојом обрати у добре. Помени, Господе, овде присутни народ, и одсутне из оправданих разлога; и по обиљу милости твоје помилуј њих и нас: домове њихове напуни сваким добром, бракове њихове сачувај у миру и слози, децу одгаји, омладину васпитај, старе укрепи, малодушне утеши, расејане сабери, заблуделе обрати и присаједини твојој светој, саборној и апостолској Цркви; ослободи оне које муче нечисти духови;

плови са онима што плове; путуј са онима што путују; удовице штити, сирочад заштити; сужње ослободи, болеснике исцељуј. Помени, Боже, оне под судским ислеђењем, и оне по рудницима, и све оне што су у било каквој невољи, и тескоби, и опасности. Помени, Господе Боже наш, и све којима је потребно твоје велико милосрђе, и оне који нас воле, и оне који нас мрзе, и оне који замолише нас недостојне да се молимо за њих. Господе Боже наш, помени и сав народ твој, и излиј на све богату милост твоју, и даруј свима оно што моле за спасење. И оне које ми не споменусмо због незнања, или због заборава, или због мноштва имена, Ти сам, Боже, помени, знајући свачији узраст и име, знајући свакога још од утробе матере његове. Јер си Ти, Господе, помоћ беспомоћнима, нада безнадежнима, Спаситељ витланима буром, пристаниште

онима који плове, лекар болеснима. Сам буди свима све и сва, Ти који знаш свакога, знаш и молбу, и дом, и потребу његову. Избави, Господе, град овај (или: село ово; или: свету обитељ ову), и сваки град и крај од глади, помора, земљотреса, поплаве, пожара, покоља, најезде туђинаца, и међусобног рата.

Свештеник гласно:

Најпре помени, Господе, најсветијег патријарха (или високопреосвештенога митрополита, или преосвештеног епископа) нашега (име) и даруј га светим твојим Црквама у миру, читава, часна, здрава, дуговечна, и да правилно управља речју Истине твоје.

Народ: И све и сва.

Ђакон помиње живе из диптиха и још које хоће, а свештеник се моли:

ПОМЕНИ, Господе, све епископство православних, који правилно управљају речју Истине твоје. Помени, Господе, по мноштву милосрђа свог, и моју недостојност; опрости ми свако сагрешење хотимично и нехотично; и немој због мојих грехова отклонити благодат Светога Духа твога од ових Дарова који су пред нама. Помени, Господе, презвитерство, у Христу ђаконство, и сав свештенички ред, и немој посрамити никога од нас који стојимо око светог Жртвеника твога. Посети нас благошћу твојом, Господе; јави нам се богатим милосрђем својим; даруј нам благорастворење ваздуха и погодно време; даруј тихе кише земљи ради плодности; благослови, Господе, благошћу својом круг године; прекрати раздоре међу Црквама; угаси непријатељства међу народима; силом

Светога Духа твога што скорије сатри јеретичко бунтовање; све нас прими у Царство твоје, покажи нас синовима светлости и синовима дана; даруј нам мир твој и љубав твоју, Господе Боже наш, јер си нам дао све и сва.

Возглас: И дај нам да једним устима и једним срцем славимо и певамо пречасно и величанствено име твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник благосиља народ и говори:

И да буду милости великога Бога и Спаса нашега Исуса Христа са свима вама.

Народ: И са духом твојим.

Ђакон излази, стаје на обично место и говори:

Поменувши све Свете, опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе помилуј.

За принесене и освећене часне Дарове, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да човекољубиви Бог наш, примивши их у свој свети и наднебески и умни Жртвеник, као мирис миомира духовнога, ниспошље нам за то божанску благодат, и дар Светога Духа, помолимо се.

Народ: Господе, помилуј.

Да нас избави од сваке невоље, гнева, опасности и тескобе, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Сав дан савршен, свет, миран и безгрешан, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Анђела мира, верног вођу, чувара душа и тела наших, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Опроштај и отпуштење грехова и сагрешења наших, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Добро и корисно душама нашим, и мир свету, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Остало време живота свога у миру и покајању да проведемо, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Крај живота нашега да буде хришћански, без бола, непостидан, миран, и да добар одговор дамо на Страшном Христовом суду, молимо.

Народ: Подај, Господе.

Измоливши јединство вере и заједницу Светога Духа, сами себе и једни друге, и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник, приклонивши главу, моли се тихо:

БОЖЕ наш, Боже спасења, Ти нас научи да Ти достојно благодаримо за твоја доброчинства, која си нам учинио и чиниш. Ти, Боже наш, примивши Дарове ове, очисти нас од сваке нечистоте телесне и духовне и научи нас вршити Светињу са страхом твојим, да бисмо се, примајући са чистим сведочанством савести наше део Светиња твојих, сјединили са светим Телом и Крвљу Христа твога; и примили их достојно да би Христос обитавао у срцима нашим, и ми постали храм Светога Духа твог. О, Боже наш, учини да нико од нас не буде крив пред овим страшним и небеским Тајнама твојим, нити немоћан душом и телом због недостојног причешћивања њима;

него нам дај да до последњега даха свога достојно примамо део Светиња твојих на попутнину у живот вечни, за благоугодан одговор на Страшном суду Христа твога; да бисмо и ми са свима Светима, који Ти од памтивека угодише, постали заједничари вечних блага твојих, која си уготовио онима који Те љубе, Господе.

Свештеник гласно: И удостој нас, Владико, да смело и неосуђено смемо призивати Тебе небескога Бога Оца и говорити:

Народ: Оче наш који си на небесима, да се свети име твоје, да дође царство твоје, да буде воља твоја и на земљи као на небу; хлеб наш насушни дај нам данас; и опрости нам дугове наше као што и ми опраштамо дужницима својим; и не уведи нас у искушење, но избави нас од злога.

Свештеник: Јер је твоје царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон: Главе своје Господу приклоните.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник се тихо моли:

ВЛАДИКО Господе, Оче милосрђа, и Боже сваке утехе, благослови, освети, сачувај, укрепи, утврди, и од сваког дела злог одврати оне што су Ти приклонили главе своје, а присаједини их сваком добром делу, и удостој да се неосуђено причесте овим пречистим и животворним Тајнама твојим - на отпуштење грехова и на заједницу Духа Светога.

Возглас: Благодаћу, и милосрђем и човекољубљем Јединороднога Сина твога, са којим си благословен, са пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник се тихо моли:

УЈ, Господе Исусе Христе Боже наш, из светог обиталишта свог и са престола славе Царства свог, и дођи да нас освешташ, Ти, који са Оцем седиш горе, и овде си невидљиво с нама; и удостој нас да нам својом моћном руком предаш пречисто Тело своје и пречасну Крв, а преко нас и свему народу.

Онда се клањају свештеник и ђакон, сваки на своме месту, и говоре тихо три пута:

Боже милостив буди мени грешноме; ђакон се опасује орарем крстолико; и кад види свештеника да пружа руке и додирује свети Агнец да би га уздигао, говори:

Пазимо!

Свештеник, узносећи свети Агнец, произноси гласно:

Светиње светима.

Народ: Један је свет, један Господ Исус Христос, у славу Бога Оца. Амин.

И бива причешћивање по чину како је указано у Златоустовој Литургији.

По причешћу, ђакон излази и стаје на обично место и говори:

Примивши божанске, свете, пречисте, бесмртне, небеске и животворне, страшне Христове Тајне, стојећи смерно, достојно заблагодаримо Господу.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Измоливши сав дан савршен, свет, миран и безгрешан, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник говори благодарну МОЛИТВУ после причешћа свих:

БЛАГОДАРИМО Ти, Господе Боже наш, за причешће светим, пречистим, бесмртним и небеским Тајнама твојим, које си нам дао као доброчинство, на освећење и исцељење душа и тела наших. Ти сам, Владико свих и свега, дај нам да причешће светим Телом и Крвљу Христа твога буде на веру непостидну, на љубав нелицемерну, на умножење мудрости, на исцељење душе и тела, на одагнање сваког противника, на вршење заповести твојих, на благоугодан одговор на Страшном суду Христа твога.

Онда свештеник, чинећи Еванђељем знак крста над антиминсом и полажући га на њега, говори возглас:

Јер си Ти освећење наше, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: У миру изиђимо.
Народ: У име Господње.
Ђакон: Господу се помолимо.
Народ: Господе, помилуј.

Свештеник излази, стаје иза амвона и говори гласно **заамвону молитву:**

ГОСПОДЕ, Ти благосиљаш оне који Тебе благосиљају, и освећујеш оне који се у Тебе уздају, спаси народ твој и благослови наслеђе твоје, чувај пуноћу Цркве твоје, освети оне који љубе красоту дома твога; Ти их прослави божанском силом твојом, и не остави нас који се у Тебе надамо; даруј мир свету твоме, Црквама твојим, свештеницима и свему народу твоме. Јер сваки добри дар, и сваки савршени поклон одозго је, силази од Тебе, Оца Светлости, и Теби славу и благодарење и поклоњење узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин. Буди име Господње благословено од сада и довека (трипут).

После заамвоне молитве, свештеник и ђакон улазе у свети олтар, и свештеник отишавши Предложењу, тихо говори ову молитву:

ИСПУНИ се и изврши, колико је то у нашој моћи, тајна твога спасоносног домостроја, Христе Боже наш. Јер одржасмо спомен на твоју смрт; видесмо изображење васкрсења твога; испунисмо се бескрајним животом твојим; насладисмо се твоје неисцрпне сладости, - благоволи да је се сви удостојимо и у будућем веку, благодаћу беспочетнога Оца твога, и Светог и благог и животворног твога Духа, сада и увек и у векове векова. Амин.

Онда ђакон употребљава свете Дарове, а свештеник изишавши раздаје народу од нафоре. И пошто разда антидор, благосиља народ говорећи:

Благослов Господњи нека дође на вас, Његовом благодаћу и

човекољубљем свагда, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

И свештеник даје уобичајени отпуст, помињући на њему Светог оца нашег Василија Великог.

Свештеник после отпуста, а ђакон после употребе светих Дарова, свлаче свештене одежде и говоре захвалне молитве после Причешћа, као што је изложено на Литургији Светога Јована Златоуста.

После: Сада отпушташ... и осталог по реду до Оче наш..., говоре тропар Светог Василија Великог:

ТРОПАР, глас први:

По свој земљи пронесе се глас о теби,
јер она прими благовест твоју
којом си богодолично изложио догмате;
природу си бића објаснио,
а људски живот Богом украсио.
Царствени свештениче,
оче преподобни Василије,
моли Христа Бога
да спасе душе наше.

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу.

КОНДАК, глас четврти:

Небовесниче, Василије преподобни,
показао си се непоколебив темељ Цркве,
свима си људима дао неукрадиво господство,
запечативши га својим догматима.

И сада и увек и у векове векова. Амин.

БОГОРОДИЧАН, глас шести:

Непостидна Заштитнице хришћана... Господе помилуј (12 пута).
Часнију од Херувима... Слава... И сада...Отпуст.

Крај Божанствене литургије Светога Василија Великог.

БОЖАНСТВЕНА ЛИТУРГИЈА ПРЕЂЕОСВЕЋЕНИХ ДАРОВА

ПОРЕДАК СВЕТЕ ЛИТУРГИЈЕ ПРЕЂЕОСВЕЋЕНИХ ДАРОВА

Ова света Литургија служи се само у току Ускршњег поста, и то: у сваку среду и петак првих шест седмица Поста; у четвртак пете седмице, на Велики понедељак, уторак и среду. Може се служити такође и у понедељак, уторак и четвртак 2, 3, 4, 5. и 6. седмице Поста, ако у те дане падне свети који у Типику има знак †, или пак храмовни свети.

Она се никад не служи: суботом и недељом: у понедељак, уторак и четвртак прве седмице Поста; на Благовести, Велики четвртак и Велики петак.

ПРИПРЕМА

Кад се има служити Литургија Пређеосвећених дарова, спреме се у претходну недељу, поред редовних просфора још две или три просфоре, зависно од тога колико ће се Пређеосвећених литургија служити те седмице.

Свештеник вршећи Проскомидију као обично, истовремено спрема и Агнец за ову Литургију, и то овако: пошто извади Агнец за Литургију тога дана, вади још онолико Агнеца из припремљених просфора колико ће се Пређеосвећених служити те седмице. При том, говори над сваком просфором посебно: У спомен..., Као овца... итд.; затим: Жртвује се Јагње Божје..., Један од војника..., и ставља све извађене Агнеце на свети дискос више дневног Агнеца. Затим улива вино и воду у свети путир по чину Проскомидије, и завршава овај чин као обично.

После призивања Светога Духа на дневној Литургији, кад благосиља Агнеце, говори: И учини овај Хлеб... - у једнини, а не у множини: Хлебове ове..., јер је један Христос.

Доцније, када говори: Светиње светима, подиже све Агнеце заједно, а не само један. Разлама само један, редовни Агнец, ставља честицу ИИС у путир, и улива топлоту по обичају. Затим стави губу на длан леве руке и на исту постави један Агнец, намењен за Литургију Пређеосвећених дарова, окренувши његову мекану страну горе. Онда кашичицом натапа светом Крвљу Агнец унакрст, по крсту који је урезао на Проскомидији. Тако натопљен Агнец, полаже у нарочито за то одређени кивот, и то кором надоле. (Дно кивота, ако није позлаћено, претходно се прекрије фолијом алуминијума.) То исто чини и са осталим Агнецима, стављајући их у кивот, који на крају затвори и остави на своје место. После тога се причешћује и завршава свету Литургију као обично.

Пред свету Литургију Пређеосвећених дарова свршавају се Великопосни часови: 3, 6. и 9. са Изобразителном, док сама света Литургија почиње вечерњем.

Кад се заврши 9. час, обично после молитве: Господе и Владару живота мога..., свештеник и ђакон стају пред свете Двери, поклоне се трипут, целивају свете иконе и моле се као обично пред почетак Литургије, изостављајући само молитву: Господе, пружи руку своју... Ушавши у свети олтар, чине три поклона пред светим Престолом, и целивају свето Еванђеље и свети Престо. Затим ђакон узима стихар са орарем, прима благослов од свештеника и облачи се ништа не говорећи. Облачи се и свештеник у потпуно свештеничко одјејање, осењујући крсним знаком сваки појединн део одјејања. При том само говори: Господу се помолимо, и ништа више. Кад се обуку, оперу руке ништа не говорећи; и по завршетку Изобразительне, свештеник говори отпуст.

После тога, стану обојица пред свети Престо, поклоне се трипут, и целивају: свештеник свето Еванђеље, а ђакон свети Престо, не говорећи ништа. Затим ђакон ћутке приклони главу пред свештеником, свештеник га ћутке благосиља крсним знаком, и ђакон, поклонивши се, одлази на амвон и говори громко: Благослови, владико. И свештеник почиње свету Службу: Благословено царство.

Ђакон: Благослови, владико.

Свештеник:

БЛАГОСЛОВЕНО Царство Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Чтец: Ходите поклонимо се... три пута, и Псалам 103: Благосиљај душо моја Господа...

Ђакон улази у свети олтар, а свештеник стојећи пред светим Престолом, чита тихо молитве вечерња, зване светилничне (почевши од четврте):

МОЛИТВА 4

И КОГА Свете Силе неуђутним песмама и непрестаним славословима величају, испуни уста наша хвале твоје, да бисмо величали свето име твоје, и дај нам удела и наслеђа са свима који Те се истински боје и држе заповести твоје, молитвама Свете Богородице и свих Светих твојих. Јер Теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 5

ОСПОДЕ, Господе, Ти све држиш на пречистом длану своме; Ти све нас дуго трпиш, и тугујеш због наших зала; опомени се милосрђа свога и милости своје; посети нас добротом својом, и дај нам да твојом

благодаћу и у остало време данашњега дана избегнемо различне замке нечастивога, и благодаћу Свесветог Духа твога сачувај живот наш безбедним од искушења. Милошћу и човекољубљем Јединороднога Сина твога, са којим си благословен, са Свесветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 6

БОЖЕ велики и чудесни, Ти све и сва управљаш неисказаном добротом и обиљем промисла; Ти си нам и овоземаљска добра даровао, и преко већ дарованих добара јемчиш нам обећано Царство; Ти си нам помогао да се и у протекло време данашњега дана уклонимо од свакога зла; даруј нам да и преостало време проведемо беспрекорно

пред светом славом твојом, славећи Тебе, јединог доброг и човекољубивог Бога нашега. Јер си Ти Бог наш, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 7

БОЖЕ велики и вишњи, Ти једини имаш бесмртност; Ти живиш у светлости неприступној; Ти си сву твар премудрошћу саздао; Ти си одвојио светлост од таме, и сунце поставио да влада дању а месец и звезде да владају ноћу; Ти си удостојио нас грешне да и овога часа са исповешћу изађемо пред лице твоје и да Ти принесемо вечерње славословље; Ти сам, човекољубиви Господе, учини да молитва наша изађе као кадило пред лице твоје, и прими је као

мирис миомира; подари нам мир ове вечери и ове ноћи; обуци нас у оружје светлости; избави нас од страха ноћног и од свега што иде по тами: и дај нам сан који си нам даровао ради одмора немоћи наше, ослобођен од сваког сањарења ђаволског, о Владико, даваоче добара, да бисмо, прожети умилењем, и на постељама нашим помињали ноћу име твоје, и просвећивани размишљањем о заповестима твојим, устали у радости душевној ради слављења доброте твоје, приносећи молитве и мољења твоме милосрђу за грехе своје и свега народа твога, који милошћу посети, молитвама Свете Богородице. Јер си благ и човекољубив Бог, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

Кад се заврши читање псалма, ђакон говори са амвона велику јектенију:

У миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За вишњи мир и спасење душа наших, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За мир свега света, за непоколебивост светих Божјих Цркава, и сједињење свих, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За овај свети храм, и за оне који са вером, побожношћу и страхом Божјим улазе у њега, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За најсветијега патријарха (или високопреосвештенога митрополита, или преосвештеног епископа) нашег (име), за часно презвитерство, у Христу ђаконство, за сав клир и верни народ, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За благоверни и христољубиви род наш и за све православне хри-

шћане (и за христољубиво војинство), да им Господ Бог помогне да одоле сваком непријатељу и противнику, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За овај град (или: за ово село; или: за свету обитељ ову), за сваки град, крај и оне који са вером бораве у њима, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За благорастворење ваздуха, за изобиље плодова земаљских и времена мирна, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За оне који плове, за путнике, болеснике, паћенике и сужње, и за њихово спасење, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да нас избави од сваке невоље, гнева, опасности и тескобе, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

МОЛИТВА ПРВОГ АНТИФОНА, тихо:

ГОСПОДЕ сажаљиви и милостиви, дуготрпељиви и многомилостиви, чуј молитву нашу и послушај глас мољења нашег, учини на нама знамење на добро; упути нас на пут твој, да бисмо ходили у истини твојој; развесели срца наша, да бисмо се бојали светога имена

твога, јер си Ти велик и твориш чудеса. Ти си једини Бог, и нема Ти сличног међу боговима, Господе; силан у милости и благ у крепости, да би помагао и тешио и спасавао све који се уздају у свето име твоје.

Свештеник гласно:

Јер Теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Чтец чита први антифон 18. катизме. По свршеном антифону ђакон говори малу јектенију:

Ђакон: Опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

МОЛИТВА ДРУГОГ АНТИФОНА, тихо:

ГОСПОДЕ, немој нас у јарости твојој прекорити, нити нас у гневу своме покарати, него поступи с нама по снисходљивости својој, лекару и исцелитељу душа наших. Упути нас пристаништу воље твоје; просвети очи срца наших на познање истине твоје; и дарuj нам миран и безгрешан остатак данашњега дана и свеколико време живота нашега, молитвама Свете Богородице и свих Светих твојих.

Свештеник гласно:

Јер је твоја моћ, и твоје је царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Чтец чита други антифон 18. катизме. У то време свештеник дигне свето Еванђеље и стави га иза антиминса - усправно, лицем према себи. Затим развија антиминс, одлази и узима свети дискос са Предложења и ставља га на развијени антиминс.

Ђакон: Опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге

и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

МОЛИТВА ТРЕЋЕГ АНТИФОНА, тихо:

ГОСПОДЕ Боже наш, опомени се нас грешних и непотребних слугу твојих, када призивамо свето и обожавано име твоје, и не постиди нас који очекујемо милост твоју, него нам, Господе, дарuj све што иштемо за спасење, и удостој нас да Те волимо, и да Те се бојимо од свега срца нашега, и у свему творимо вољу твоју.

Свештеник, возглас: Јер си благ и човекољубив Бог, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Чтец чита трећи антифон 18. катизме. За то време свештеник метанише пред светим

Престолом, узима из кивота свети Агнец, и ставља Га пажљиво и побожно на свети дискос.

Ђакон: Опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник: Јер си ти Бог наш, Бог који милује и спасава, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

И пева се: Господе, завапих Теби...

Свештеник прима кадионицу, окади свети Хлеб и свети Престо унаоколо и преда кадионицу ђакону. Затим метанише трипут пред светим Хлебом, па кад се почну певати стихови: Положи, Господе... стави свети дискос са светим Хлебом себи на главу, држећи га обема рукама, и, идући полагано око светог Престола, преноси га пажљиво и побожно на Предложење. Ђакон иде испред свештеника са свећом и кади, појци клечећи певају тихо стихове, а сав народ пада ничице на земљу.

Свештеник стави свети дискос на Предложење, улије у свети путир вино и воду, и покрива дискос и путир покривачима, кадећи их, али не говорећи ништа, изузев на крају, при стављању воздуха: Молитвама светих Отаца наших, Господе Исусе Христе Боже наш, помилуј нас. Амин.

Окадивши Пређеосвећене дарове на Предложењу, свештеник се враћа светом Престолу и савија антиминс, а ђакон кади свети Престо, олтар и сав храм.

Кад се запева: Слава... отварају се Царске двери, и на: И сада и увек... свештеник и ђакон чине Вход с кадионицом.

Ако се на Литургији чита Еванђеље, а то бива на празник Обретења главе Светога Јована Претече, на дан Светих Четрдесет Мученика, на храмовни празник, као и у прва три дана Велике недеље, - онда се Вход врши са Еванђељем.

МОЛИТВА ВХОДА

ВЕЧЕ, и ујутро, и у подне хвалимо, благосиљамо, благодаримо и молимо се Теби, Владико свих и свега, човекољубиви Господе: управи молитву нашу као кадило преда Те, и не допусти да срца наша скрену у рђаве речи или у рђаве помисли, него нас избави од свих који лове душе наше, јер су очи наше уперене у Тебе, Господе, Господе, и у Тебе се надамо, немој нас посрамити, Боже наш. Јер Теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

Ђакон: Благослови, владико, свети Вход.

Свештеник благосиљајући према истоку, говори тихо:

Благословен Вход Светих твојих свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

Ђакон на Царским дверима, громко:

Премудрост, смерно стојмо!

Онда се пева или чита:

СУСЕ Христе, Светлости тиха, свете славе бесмртнога Оца Небескога, Светога Блаженога; дочекавши залазак сунца и видевши светлост вечерњу, певамо Оца, Сина и Светога Духа Бога; достојан си да у сва времена будеш слављен гласовима радосним, Сине Божји, Ти живот дајеш; зато Те свет слави.

Кад свештеник и ђакон уђу у свети олтар, поставља се на Царске двери свећњак са свећом, а ђакон окачи кадионицу о свећњак.

Ђакон: Пазимо!

Свештеник: Мир свима.

Ђакон: Премудрост!

Чтец: Прокимен, и чита прву паримију из књиге Постања.

Ђакон, по завршетку паримије говори: Пазимо!

Чтец: Пева други прокимен.

Ђакон: Заповедите!

Чтец и сав народ у храму метанијски клекну.

Свештеник обема рукама узима свећњак са запаљеном свећом и кадионицом, окрене се светом Престолу и, чинећи свећњаком крст, говори гласно:

Премудрост, смерно стојмо!

Затим се окрене на запад народу и говори громко:

Светлост Христова просвећује све.

И оставља свећњак са кадионицом опет на Царске двери, а чтец и сав народ устају.

Чтец чита другу паримију.

Ако се сутрадан слави празник или свети који има бдение или полијелеј, читају се овде и паримије празнику или светоме.

По завршетку паримија свештеник, гласно:

Мир ти,

Ђакон: Премудрост.

Чтец пева: Нека узиђе молитва моја као кадило преда Те, уздизање руку мојих као принос вечерњи.

За то време свештеник узме кадионицу са свећњака и кади предњу страну светог Престола. Сав народ у храму метанијски клечи.

После тога чтец клекне, а појци десне певнице и народ на десној страни храма устану и певају исто: Нека узиђе... и чим отпевају клекну.

Свештеник кади јужну страну светог Престола, а чтец, појци леве певнице и сав народ на левој страни храма метанијски клече.

Чтец устане и говори стих први: Господе, к Теби вапим, услиши ме; почуј глас мољења мојега када завапим Теби.

Појци и народ леве стране устају и певају: Нека узиђе... и чим отпевају клекну.

Свештеник кади источну страну светог Престола, а чтец, појци и народ десне певнице метанијски клече.

Чтец устане и говори стих други: Постави, Господе, стражу језику моме, и огради уста моја.

Устају појци и народ десне стране и певају: Нека узиђе...

За то време свештеник кади северну страну светог Престола, а чтец, појци и народ леве стране метанијски клече.

Чтец устане и говори стих трећи: Не дај срцу моме да застрани на зле помисли, да не измишља изговоре за грехе.

Појци и народ леве стране устану и певају: Нека узиђе...

Свештеник одлази светом Предложењу, окади Пређеосвећене дарове, затим кади и Горње место, а сав народ десне стране храма метанијски клечи.

Свештеник тада оставља кадионицу, па кад се заврши певање, клекне пред свети Престо и пева:

Нека узиђе молитва моја као кадило преда Те.

За то време сви присутни у храму клече. Затим свештеник устаје и чини три метанија, а сав народ наставља песму, устајући:

Уздизање руку мојих као принос вечерњи.

Ако се на Литургији чита Апостол и Еванђеље, говори ђакон:

Пазимо!

И пева се као обично прокимен, и чита се Апостол и Еванђеље.

Затим ђакон стаје на уобичајено место и говори јектенију:

Рецимо сви из све душе, и од свега ума свога, рецимо.

Народ: Господе, помилуј.

Господе Сведржитељу, Боже отаца наших, молимо Ти се, услиши и помилуј.

Народ: Господе, помилуј.

Помилуј нас, Боже, по великој милости својој, молимо ти се, услиши и помилуј.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за благоверни христољубиви род наш и за све православне хришћане.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за најсветијега патријарха (или високопреосвештенога митрополита, или преосвештеног епископа) нашег (име), и за сву у Христу браћу нашу.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за браћу нашу, свештенике, ђаконе, и за све у Христу братство наше.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

(Ако је манастир: Још се молимо за настојатеља ове свете обитељи (име), и за све у Христу братство његово.)

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за христољубиво војинство.

Народ: Господе, помилуј (трипут)

Још се молимо за блажене и незаборавне свете патријархе православне, за благочестиве цареве и благоверне царице, за оснивача овога светога храма (ако је манастир: свете обитељи ове), и за све до сада преминуле православне оце и

браћу нашу који овде почивају, и за православне свуда.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

Још се молимо за оне који плодове доносе и добро творе у светом и свечасном храму овоме, за оне који се труде, који пою, и за присутни народ, који очекује од Тебе велику и богату милост.

Народ: Господе, помилуј (трипут).

МОЛИТВА УСРДНОГ МОЉЕЊА, тихо:

ГОСПОДЕ, Боже наш, прими ово усрдно мољење од слугу твојих и помилуј нас по обиљу милости твоје, и ниспошљи милосрђе твоје на нас и на сав народ твој, који чека од Тебе богату милост.

Свештеник, возглас: Јер си милостив и човекољубив Бог, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон: Оглашени, помолите се Господу.

Народ: Господе, помилуј.

Верни, помолимо се за оглашене.

Народ: Господе, помилуј.

Да их Господ помилује.

Народ: Господе,помилуј.

Да их научи речи истине.

Народ: Господе, помилуј.

Да им открије Еванђеље правде.

Народ: Господе, помилуј.

Да их присаједини својој светој, саборној и апостолској Цркви.

Народ: Господе, помилуј.

Спаси, помилуј, заштити и сачувај их, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Оглашени, главе своје Господу приклоните.

Народ: Теби, Господе.

МОЛИТВА ЗА ОГЛАШЕНЕ

коју свештеник говори пред распростирање антиминса:

БОЖЕ, Боже наш, Творче и Саздатељу свију и свега, који желиш да се сви спасу и да дођу у познање истине, погледај на слуге твоје оглашене и избави их од древне заблуде и од лукавштине нечастивога, и позови их у живот вечни, просвећујући им душе и тела и убрајајући их у словесно твоје стадо, које носи свето име твоје.

Свештеник, возглас: Да и они с нама славе пречасно и величанствено име твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон: Ви који сте оглашени, изиђите; оглашени, изиђите; ви који сте оглашени, изиђите; нико од оглашених (да не остане). А ви који сте верни, опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Пази: Ово се говори само до среде четврте недеље Поста. У среду пак четврте недеље па све до Велике среде, после возгласа: Да и они с нама... ђакон говори јектенију за просвећиване:

Ви који сте оглашени, изиђите; оглашени, изиђите; ви који сте за Просвећење, приступите; помолите се ви који сте за Просвећење.

Народ: Господе, помилуј.

Верни, помолимо се Господу за браћу која се спремају за свето Просвећење, и за њихово спасење.

Народ: Господе, помилуј.

Да их Господ Бог наш утврди и укрепи.

Народ: Господе, помилуј.

Да их просвети просвећењем богопознања и побожности.

Народ: Господе, помилуј.

Да их у погодно време удостоји бање поновног рођења, отпуштења грехова и одеће непропадљивости.

Народ: Господе, помилуј.

Да их препороди водом и Духом.

Народ: Господе, помилуј.

Да им дарује савршенство вере.

Народ: Господе, помилуј.

Да их прибројн своме светом и изабраном стаду.

Народ: Господе, помилуј.

Спаси, помилуј, заштити и сачувај их, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Ви који сте за Просвећење, главе своје Господу приклоните.

Народ: Теби, Господе.

МОЛИТВА ЗА ОНЕ КОЈИ СЕ СПРЕМАЈУ ЗА СВЕТО ПРОСВЕЋЕЊЕ:

ОКАЖИ, Господе, лице своје онима који се спремају за свето Просвећење и жуде да стресу са себе нечистоту греха; озари им разум; утврди их у вери; укрепи их у нади; усаврши

их у љубави; покажи их као драгоцене удове Христа твога, Који је дао себе у откуп за душе наше.

Возглас: Јер си Ти просвећење наше, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон: Ви који сте за Просвећење, изиђите; који сте за Просвећење, изиђите; ви који сте оглашени, изиђите; нико од оглашених (да не остане); а ви који сте верни, опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Довде, од среде средопосне.

Ђакон: Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Премудрост!

А одавде па надаље - у току целог светог Поста, свештеник говори МОЛИТВУ верних прву:

БОЖЕ велики и прослављени, Ти си нас животворном смрћу Христа твога преселио из трулежности у нетрулежност; Ти сва наша чула ослободи од умртвљености страстима, поставивши им за доброг управитеља унутарњи разум; и око наше нека буде далеко од сваког рђавог гледања, слух наш - недоступан празним речима, а језик - чист од непристојних разговора. Господе, очисти усне наше које Те славе; учини да се руке уздржавају од злих дела, а да творе само оно што је Теби угодно; утврди благодаћу твојом све наше удове и разум.

Свештеник, возглас:

Јер теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон: Опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

(За вишњи мир и спасење душа наших, Господу се помолимо.

За мир свега света, за непоколебивост светих Божјих Цркава, и сједињење свих, Господу се помолимо.

За овај свети храм, и за оне који са вером, побожношћу и страхом Божјим улазе у њега, Господу се помолимо.

Да нас избави од сваке невоље, гнева, опасности и тескобе, Господу се помолимо.)

Ђакон: Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Премудрост!

МОЛИТВА ВЕРНИХ ДРУГА

ЛАДИКО свети, преблаги, молимо Тебе богатога у милости: буди милостив нама грешнима и учини

нас достојнима примити Јединородног Сина твог и Бога нашег, Цара славе. Јер, ево, његово пречисто Тело и животворна Крв овога часа улазе, невидљиво праћени од мноштва Небеске Војске, да буду предложени на овој тајанственој Трпези. Даруј нам да их се неосуђено причестимо; да бисмо, просвећујући њима очи разума нашега, постали синови светлости и дана.

Свештеник, возглас:

По дару Христа твога, са којим си благословен, са пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

И одмах се пева:

Сада Небеске силе с нама
невидљиво служе:
јер ево улази Цар славе;
ево већ принесена тајанствена
Жртва

долази, свечано праћена.
Са вером и љубављу
приступимо,
да причасници вечнога живота
постанемо.
Алилуја, Алилуја, Алилуја.

За то време ђакон улази у олтар и кади свету Трпезу, свето Предложење, свештеника, свете Двери, иконе и народ, говорећи при том 50. псалам.

Затим свештеник и ђакон стану пред свети Престо и говоре тихо: Сада Небеске Силе... (трипут), клањајући се, па целивају крст и свети Престо и одлазе Пређеосвећеним даровима на светом Предложењу.

Свештеник се клања три пута, говорећи тихо: Боже, очисти ме грешнога, кади свете Дарове, узима воздух и стави га на плећа ђакону (или, ако не служи ђакон - себи на плећа), узме у десну руку свети дискос и стави га себи на главу, у леву руку узме свети путир, и кад народ запева: Ево већ принесена тајанствена Жртва... излазе на северне двери, и тако

чине Вход. Ђакон иде напред и кади свештеника, а он, ништа не говорећи, тихо и са страхом иде за њим; и тако улазе у свети олтар. У то време сав народ у храму метанијски клечи. Кад уђу у олтар, народ устаје и пева: Са вером и љубављу приступимо...

Свештеник ставља свети дискос на свети Престо према својој левој, а свети путир према својој десној руци, скида покриваче, узима воздух, кади га и покрива њиме свете Дарове; ништа не говорећи. Онда свештеник и ђакон метанишу три пута пред светим Престолом, говорећи Молитву светог Јефрема Сирина:

Господе и Владару живота мога, дух лењости, мрзовоље, властољубља и празнословља не дај ми.

Дух целомудрености, смиреноумља, трпљења и љубави, даруј мени, слуги твоме.

О, Господе Царе, даруј ми да сагледам своје грехове, и да не осуђујем брата свога, јер си благословен у векове векова. Амин.

Истовремено метанишу и сви присутни у храму.

Ђакон стаје на уобичајено место и говори:

Допунимо вечерњу молитву своју Господу.

Народ: Господе, помилуј.

За предложене и Пређеосвећене часне Дарове, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да човекољубиви Бог наш, примивши их у свој свети и наднебески и умни Жртвеник, као мирис миомира духовнога, ниспошље нам за то божанску благодат, и дар Светога Духа, помолимо се.

Народ: Господе, помилуј.

Да нас избави од сваке невоље, гнева, опасности и тескобе, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Све вече савршено, свето, мирно и безгрешно, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Анђела мира, верног вођу, чувара душа и тела наших, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Опроштај и отпуштење грехова и сагрешења наших, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Добро и корисно душама нашим, и мир свету, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Остало време живота свога у миру и покајању да проведемо, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Крај живота нашега да буде хришћански, без бола, непостидан, миран, и да добар одговор дамо на Страшном Христовом суду, молимо.

Народ: Подај, Господе.

Измоливши јединство вере и заједницу Светога Духа, сами себе и једни друге, и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

МОЛИТВА ПОСЛЕ ПОЛАГАЊА БОЖАНСКИХ ДАРОВА НА СВЕТИ ПРЕСТО

ОЖЕ неизрецивих и невидљивих тајни, у Тебе су тајанствене ризнице мудрости и знања; Ти си нам открио вршење ове службе, и поставио нас грешне, по великом човекољубљу твоме, да Ти приносимо дарове и жртве за грехе наше и за народна незнања. Ти сам невидљиви Царе, који твориш велика и недокучива, славна и дивна дела којима нема броја, погледај на нас недостојне слуге твоје који стојимо пред овим светим Жртвеником као пред херувимским

твојим Престолом, на коме Јединородни Син твој и Бог наш, почива кроз страшне Тајне ове што су пред нама; и ослободивши нас и верни народ твој од сваке нечистоте, освети душе и тела свих нас освећењем неодузимљивим: да чистом савешћу, непостиђена образа, просвећена срца причешћујући се овим божанственим Светињама, и оживотворавани њима, сјединимо се са самим Христом твојим, истинитим Богом нашим који је рекао: Ко једе моје Тело и пије моју Крв у мени обитава и ја у њему, - те да бисмо, Господе, када се усели и настани Логос твој у нама, постали храм пресветог и обожаваног Духа твога, избављени од сваке ђаволске лукавштине која дејствује у нашем делању, или у нашим речима, или у нашем разуму, и да тако добијемо обећана нам блага са свима Светима који Ти од памтивека угодише.

Свештеник, гласно: И удостој нас, Владико, да смело и неосуђено смемо призивати Тебе, небескога Бога Оца и говорити:

Народ: Оче наш који си на небесима, да се свети име твоје, да дође царство твоје, да буде воља твоја и на земљи као на небу; хлеб наш насушни дај нам данас; и опрости нам дугове наше као што и ми опраштамо дужницима својим; и не уведи нас у искушење, но избави нас од злога.

Свештеник: Јер је твоје царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон: Главе своје Господу приклонимо.

Народ: Теби, Господе.

Свештеник приклони главу и моли се тихо:

БОЖЕ, једини добри и милосрдни, који на висинама обитаваш и на смирене гледаш, погледај самилосним оком својим на народ твој, и чувај га, и удостој све нас да се неосуђено причестимо овим животворним Тајнама твојим, јер Теби приклонисмо главе своје очекујући од Тебе богату милост.

Возглас: Благодаћу и милосрђем и човекољубљем Јединороднога Сина твога, са којим си благословен, са пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник се моли тихо:

ГОСПОДЕ Исусе Христе Боже наш, из светог обиталишта свог и са престола славе Царства свог, и дођи да нас освешташ, Ти, који са Оцем седиш горе, и овде си невидљиво с

нама; и удостој нас да нам својом моћном руком предаш пречисто Тело своје и пречасну Крв, а преко нас и свему народу.

Онда се свештеник и ђакон клањају трипут, говорећи: Боже, очисти ме грешнога.

Ђакон: Пазимо!

Тада свештеник са великим страхом и побожношћу пружи руку испод воздуха, којим су покривени свети Дарови, дотакне се руком животворног Хлеба, - не подижући га, и говори гласно:

Пређеосвећене Светиње светима.

За то време сав народ у храму метанијски клечи и уставши пева:

Један је свет, један Господ Исус Христос, у славу Бога Оца. Амин.

И одмах се пева причастен:

Окусите и видите, јер је благ Господ, Алилуја, Алилуја, Алилуја.

За то време свештеник скида воздух са светог дискоса и путира, као и звездицу, а ђакон, ушавши у олтар, говори тихо:

Разломи, владико, свети Хлеб.

Свештеник разлама свети Агнец на четири дела и говори:

Ломи се и раздробљава Јагње Божје, Које се ломи а не раздељује, увек се једе и никад не нестаје, но освећује оне који се причешћују.

Онда узме део ИИС, начини њиме крсни знак над светим путиром и ставља га у њега, ништа не говорећи. Ђакон налије крстолико топлоту у свети путир, ништа не говорећи.

И причешћују се светих Тајни са страхом и побожношћу, по обичају молећи се: Верујем Господе... и остало.

Кад свештеник предаје ђакону свети Хлеб, говори тихо:

Теби ђакону (име) даје се часно и пресвето и пречисто Тело и Крв Господа и Бога и Спаса нашега Исуса Христа, на отпуштење грехова твојих и на живот вечни.

Узимајући и сам свето Причешће, говори:

Часно и пресвето и пречисто Тело и Крв Господа и Бога и Спаса нашега Исуса Христа даје се мени недостојном свештенику (име), на отпуштење грехова мојих и на живот вечни.

Ако свештеник служи сам, без ђакона, он сада не пије из светог путира. Ако пак служи са ђаконом, свештеник сада узме свети путир и пије из њега, ништа не говорећи. Ђакон пије из светог путира после заамвоне молитве, употребљавајући свете Дарове.

И припремају свете Дарове за причешће верних, стављајући преостале честице у свети путир.

Онда ђакон, примивши свети путир из руку јереја, показује га са двери народу говорећи:

Са страхом Божјим, и вером приступите.

Народ: Благосиљаћу Господа у свако време; прослављање Његa је у устима мојим.

Тада приступају верни и примају божанске Тајне, као на Литургији Светог Јована Златоуста и Светог Василија Великог.

После светог Причешћа, свештеник благосиља народ, говорећи гласно:

Спаси, Боже, народ твој и благослови наслеђе твоје.

Народ: Хлеб небески и чашу живота окусите и видите, јер је благ Господ. Алилуја, Алилуја, Алилуја.

Свештеник кади свете Дарове, даје ђакону свети дискос, сам узима свети путир, и говори тихо:

Благословен Бог наш,

а затим, према народу, гласно:

Свагда, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин. Нека се испуне уста наша хвале твоје, Господе, да певамо славу твоју, јер си нас удостојио да се причестимо светим твојим, божанским, бесмртним и животворним Тајнама; сачувај нас у твојој светињи, да се сав дан поучавамо правди твојој. Алилуја, Алилуја, Алилуја.

Ђакон оставља свети дискос на Предложење, а свештеник свети путир, онда ђакон стаје на своје место и говори:

Примивши божанске, свете, пречисте, бесмртне, небеске и животворне, страшне Христове Тајне, стојећи смерно, достојно заблагодаримо Господу.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Измоливши сав дан савршен, свет, миран и безгрешан, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Онда свештеник говори тихо молитву благодарности после Причешћа:

БЛАГОДАРИМО Теби, Богу Спаситељу свих, за сва добра која си нам дао, и за причешће светим Телом и Крвљу

Христа твога, и молимо Ти се, Владико човекољубиви: сачувај нас под окриљем крила твојих, и дај нам да се до последњег даха свога достојно причешћујемо Светињама твојим на просвећење душе и тела, на наслеђе Царства небескога.

И свештеник, осењујући Еванђељем антиминс, говори возглас:

Јер си Ти освећење наше, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Свештеник: У миру изиђимо.

Народ: У име Господње.

Ђакон: Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Свештеник, стаје иза амвона, и говори заамвону молитву:

ГОСПОДЕ Сведржитељу, Ти си сву твар премудрошћу створио, и неисказаним твојим промислом и великом добротом увео нас у пречасне дане ове - на очишћење душа и тела, на уздржање од страсти, на наду васкрсења; Ти си у четрдесети дан уручио богонаписане таблице угоднику твоме Мојсију, даруј и нама, Господе благи, да се добрим подвигом подвизавамо, да ток Поста завршимо, веру неокрњену сачувамо, главе невидљивих змија сатремо, да се победитељи греха јавимо, и да неосуђено достигнемо поклонити се и светом Васкрсењу. Јер је благословено и прослављено дивно и величанствено име твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин. Буди име Господње благословено од сада и довека (трипут).

Свештеник и ђакон улазе у свети олтар, и отишавши Предложењу, свештеник говори ову молитву:

ГОСПОДЕ Боже наш, Ти си нас увео у пречасне дане ове, и учинио нас заједничарима страшних Тајни твојих, присаједини нас словесном стаду твом и учини наследницима Царства твога, сада и увек и у векове векова. Амин.

Онда ђакон употребљава свете Дарове, а свештеник изишавши раздаје народу од нафоре.

За то време чтец говори:

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин. И чита Псалам 33: Благосиљам Господа у свако време...

Свештеник пошто разда антидор, благосиља народ говорећи:

Благослов Господњи нека дође на вас, Његовом благодаћу и

човекољубљем свагда, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

И свештеник даје уобичајени Отпуст.

Тада свештеник и ђакон свлаче свештене одежде и говоре захвалне молитве после светог Причешћа.

Затим: Сада отпушташ у миру... Трисвето, Оче наш... и по возгласу тропар и кондак Светог Григорија Двојеслова (за кога се мисли да је учествовао у уобличавању чина ове свештене Службе Прећеосвећених дарова, насталог на Истоку).

ТРОПАР СВЕТОГ ГРИГОРИЈА ДВОЈЕСЛОВА, глас 4:

Правило вере, образац кротости, учитеља уздржања објави Те стаду твојему истина самих ствари; због тога си стекао смирењем висину, сиромаштвом богатство; Оче Григорије, моли Христа Бога да се спасу душе наше.

КОНДАК, глас 3:

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу.

Оче Григорије, ти си се показао подобан Пастиреначалнику Христу, руководећи монахе ка Небеском Царству, и учећи стадо Христово његовим заповестима; а сада се с њима радујеш и веселиш у небеским насељима.

И сада и увек и у векове векова. Амин.

БОГОРОДИЧЕН, глас 6:

Непостидна Заштитнице хришћана... Господе помилуј (12 пута).

Часнију од Херувима... Слава... и сада... Отпуст.

Онда умију руке, и поклонивши се заједно, излазе благодарећи Богу за све.

Крај Божанствене литургије Прећеосвећених дарова.

МОЛИТВЕ БЛАГОДАРЕЊА ПОСЛЕ СВЕТОГ ПРИЧЕШЋА

Пошто си примио свето Причешће
животворних светотајинских Дарова,
прослави одмах Бога,
заблагодари неизмерно
и свесрдно Му од душе говори ово:

Слава Теби, Боже, Слава Теби, Боже, Слава Теби Боже.

И затим следеће благодарне молитве:

МОЛИТВА 1

БЛАГОДАРИМ Ти, Господе, Боже мој, што ниси одбацио мене грешника, већ си ме удостојио да будем причасник Светиња твојих. Благодарим Ти што си мене недостојног удостојио да се причестим твојим пречистим и небеским Даровима. Но, човекољубиви Владико, који си нас ради умро и васкрсао и ове нам страшне и животворне Тајне твоје даровао на добро и освећење душа и тела наших, дај да оне буду и мени на исцељење душе и тела, на одгнање сваког противника, на просвећење очију срца мога, на мир душевних сила мојих, на веру непостидну, на љубав нелицемерну, на испуњење премудрошћу, на држање заповести твојих, на умножење божанске благодати твоје и на усвојење Царства твога; да њима чуван у светости твојој увек

помињем благодат твоју, и да више не живим себи, већ Теби нашему Владару и Добротвору. И да тако, отишавши из овог живота с надом на живот вечни, достигнем у вечно блаженство, тамо где је непрестано ликовање оних који празнују, и бескрајна сладост оних који гледају неизрециву красоту Лица твога. Јер си Ти истинита жеља и неизразива радост оних који љубе Тебе, Христе Боже наш, и Тебе пева сва твар вавек. Амин.

МОЛИТВА 2, ВАСИЛИЈА ВЕЛИКОГ

ГЛАДИКО Христе Боже, Царе векова и Творче свега, благодарим Ти за сва добра која си ми дао и за причешће пречистим и животворним Тајнама твојим. Молим Те, Благи и Човекољубиви, сачувај ме под кровом твојим и у сенци

крила твојих, и даруј ми да се чистом савешћу до последњег даха свог достојно причешћујем Светињама твојим на отпуштење грехова и на живот вечни. Јер си Ти Хлеб живота, Извор освећења, Давалац добара, и Теби славу узносимо са Оцем и Светим Духом, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 3, СИМЕОНА МЕТАФРАСТА

АЗДАТЕЉУ мој, који си ми добровољно дао Тело твоје за храну, који си огањ што спаљује недостојне, не спали ме, но још продри у моје удове и саставе, у све зглобове, у унутрашњост, у срце. Спали трње свих сагрешења мојих; душу очисти, мисли освети, учврсти саставе с костима, просвети пет простих

чула, и свега ме прикуј за страх твој. Увек покривај, штити и чувај ме од сваког дела душегубног и речи. Очисти ме, умиј ме, и украси ме; улепшај ми душу, уразуми ме, и просвети ме. Покажи ме твојим обитавалиштем јединога Духа, а никада више обитавалиштем греха, да, уласком Причешћа, од мене као од огња бежи сваки злотвор, свака страст, као од дома твога. Као заступнике приводим Ти све Свете, воће Бестелесних Сила, Претечу твога, премудре Апостоле, и још твоју беспрекорну, чисту Матер, чијим молбама прими мене слугу твога, милосрдни Христе мој, и учини сином светлости. Јер си Ти, Благи, једини и освећење и светлост душа наших, и Теби, као што приличи, сви узносимо славу сваки дан, као Богу и Владару.

МОЛИТВА 4

ТВОЈЕ свето Тело, Господе Исусе Христе Боже наш, нека ми буде на живот вечни и часна Крв твоја на отпуштење грехова. Ово Причешће нека ми буде на радост, здравље и весеље; и на твом страшном Другом доласку удостој мене грешника да станем са десне стране Славе твоје, молитвама пречисте Матере твоје и свих Светих твојих. Амин.

МОЛИТВА 5, ПРЕСВЕТОЈ БОГОРОДИЦИ:

ПРЕСВЕТА Владичице Богородице, светлости помрачене душе моје, надо, заштито, прибежиште, утехо, радовање моје, благодарим Ти што си мене недостојног удостојила да будем причасник пречистога

Тела и часне Крви Сина твога. Но Ти, која си родила истиниту Светлост, просвети умне очи срца мога; Ти, која си родила Извор бесмртности, оживи мене умртвљеног гресима; Ти, која си самилосна Мајка милостивог Бога, помилуј ме и дај ми умилење и скрушеност у срцу, и смиреност у мислима мојим, и повратак из ропства помисли мојих. И удостој ме да до последњег даха свога неосуђено примам светињу пречистих Тајни, на исцељење душе и тела. И даруј ми сузе покајања и исповести, да бих Те певао и славио у све дане живота свога, јер си благословена и прослављена у све векове. Амин.

ОТПУСТИ СВАКОДНЕВНИ

У суботу на вечерњи:

Христос истинити Бог наш, молитвама Пречисте своје Матере, светих славних и свехвалних Апостола, светога (чији је храм) и светога (чији је дан), светих и праведних богородитеља Јоакима и Ане, и свих Светих, да нас помилује и спасе као благ и човекољубив.

У недељу на јутрењи:

Васкрсли из мртвих, Христос истинити Бог наш... и остало.

У недељу на вечерњи и понедељак на јутрењи:

Христос истинити Бог наш, молитвама пречисте своје Матере, заступништвом часних Небеских сила бестелесних, светих славних и свехвалних Апостола... и остало.

У понедељак на вечерњи и уторак на јутрењи: као у претходном, сем помена Небеских Сила, уместо којих се помиње: Часнога славнога пророка, Претече и Крститеља Јована...

У уторак на вечерњи и среду на јутрењи уместо помена пророка Јована: Силом часног и животворног крста...

У среду на вечерњи и четвртак на јутрењи: Христос истинити Бог наш, молитвама Пречисте своје Матере, светих славних и свехвалних Апостола, светог Оца нашега Николаја архиепископа мирликијскога Чудотворца...

У четвртак на вечерњи и петак на јутрењи отпуст као у уторак на вечерњи и среду на јутрењи.

У петак на вечерњи и суботу на јутрењи:

Христос истинити Бог наш, молитвама Пречисте своје Матере, светих славних и свехвалних Апостола, светих славних и добропобедивих Мученика, преподобних и богоносних Отаца наших (и светога храма и дана) светих праведних богородитеља...

Преко целе седмице на Литургији отпуст је наведен на крају Литургије Св. Јована Златоуста. Исти је на Литургији Св. Василија Великог уз навођење:

Светог Оца нашега Василија, архиепископа Кесарије Кападокијске, а на Литургији Прећеосвећених дарова: Светог Оца нашега Григорија Двојеслова, епископа Римскога.

На повечерју, полуноћници и часовима, преко седмице, бива мали отпуст: Христос истинити Бог наш, молитвама Пречисте своје Матере,

преподобних и богоносних Отаца наших и свих Светих, да нас помилује и спасе као благ и човекољубив. На недељној полунoћници и часовима додаје се у почетку отпуста: Васкрсли из мртвих...

ОТПУСТИ НА ГОСПОДЊЕ ПРАЗНИКЕ

На Рођење Христово:

Христос истинити Бог наш, који се ради нашега спасења у пећини родио и у јаслама лежао, молитвама Пречисте...

На Обрезање Христово:

Христос истинити Бог наш, који је ради нашега спасења благоизволео да буде телесно обрезан у осми дан, молитвама Пречисте...

На Богојављење:

Христос истинити Бог наш, који је ради нашега спасења благоизволео да се крсти у Јордану од Јована, молитвама...

На Сретење:

Христос истинити Бог наш, који је ради нашега спасења благоизволео бити држан у наручју праведнога Симеона, молитвама...

На Цвети:

Христос истинити Бог наш, који је ради нашега спасења благоизволео да уседне на магаре (и уђе у Јерусалим), молитвама Пречисте...

На Цвети увече до Велике среде.

Христос истинити Бог наш, који ради нашега спасења иде на добровољно страдање, молитвама Пречисте...

На Велики четвртак:

Христос истинити Бог наш, који нам је из превелике доброте

своје показао смирење као најбољи пут, умивши ноге Ученицима својим и спустивши се до крста и погребења, молитвама...

На Велики петак на јутрењу:

Христос истинити Бог наш, који је ради спасења света претрпео пљувања, бијења, ударања, крст и смрт, молитвама...

На Велики петак, на часовима и вечерњи; и на Велику суботу;

Христос истинити Бог наш, који је ради нас људи и ради нашега спасења благоизволео претрпети телом страшна страдања, животворни крст и добровољно погребење, молитвама...

На Васкрс и у току целе Светле седмице:

Христос који васкрсе из мртвих, смрћу смрт победи и онима у гробовима живот дарова, истинити Бог наш, молитвама Пречисте...

На Вазнесење Христово:

Христос истинити Бог наш, који се у слави вазнео од нас на небо и сео са десне стране Бога и Оца, молитвама...

У Недељу Педесетнице:

Христос истинити Бог наш, који је у виду огњених језика ниспослао са неба Пресветога Духа на своје свете Ученике и Апостоле, молитвама Пречисте...

У Недељу Педесетнице на вечерњу:

Христос истинити Бог наш, који је из Очевог божанског наручја умањио и понизио Себе, и са неба на земљу сишао, сву природу нашу примио, и обожио је, па затим опет на небеса узишао и сео са десне стране Бога и Оца, и Божанског и Светог и Једносуштног и Равномоћног и Равнославног и Савечног Духа ниспослао на своје свете Ученике и Апостоле, и Њиме просветио прво њих, а преко њих сву васељену, - молитвама пречисте и

свебеспрекорне Свете Матере своје, светих славних и свехвалних Богопроповедника и Духоносних Апостола и свих Светих, нека нас помилује и спасе као благ и човекољубив.

На Преображење:

Христос истинити Бог наш, који се на гори Тавору преобразио у слави пред својим светим Ученицима и Апостолима, молитвама...

На Крстовдан:

Христос истинити Бог наш, молитвама Пречисте своје Матере, силом Часног и Животворног Крста, молитвама светих славних и свехвалних Апостола...

ЧИН БЛАГОСИЉАЊА КОЉИВА

у част и спомен Господњих
и празника Светих

Кољиво се донесе у цркву. Ако се донесе на вечерњи, после Сада отпушташ и Трисветог, тропар, Слава, и сада, Богородичан; ако ли на Литургији, после заамвоне молитве, ђакон или свештеник кади кољиво, док народ пева тропар и кондак Светога, па затим говори:

Господу се помолимо.
Народ: Господе, помилуј.

Свештеник, над кољивом, чита молитву:

ГОСПОДЕ, Ти си све речју својом савршио и наредио земљи да производи разноврсне плодове за потребу и храну нашу; Ти си учинио да су три Младића и Данило храњени семењем у Вавилону, били светлијих лица од оних однегованих у раскоши. Ти сам, свеблаги Царе, благослови и семена ова са разним плодовима, и освети оне који буду јели од њих, јер слуге твоје принесоше ово у славу твоју, и у част Светога (име), и у спомен оних који преминуше у благочестивој вери. Испуни, Благи, све спасоносне молбе онима који лепо спремише ово и спомен врше, и дај им да се наслађују вечних добара твојих, молитвама пречисте Владарке наше Богородице и Приснодјеве Марије и

Светог (име), чији и спомен вршимо, и свих Светих твојих.

Јер Ти благосиљаш и освећујеш све и сва, Боже наш, и теби славу узносимо, беспочетном Оцу са јединородним твојим Сином и пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

И отпуст.

КРАТАК МЕСЕЦОСЛОВ ГОДИШЊЕГ КРУГА

СЕПТЕМБАР

1. Почетак црквене Нове године. Преп. Симеон Столпник и мати његова Марта. Св. Праведни Исус Навин. Св. мученик Аитал ђакон и 40 девојака мученица.

2. Св.мученик Мамант. Св. Јован Постник, патријарх Цариградски.

3. Св. свештеномученик Антим, епископ Никомидијски и многи с њиме пострадали. *Св. Јоаникије, први патријарх Срп-*

ски. Преп. Теоктист, саподвижник Св. Јевтимија Великог.

4. Св. свештеномученик Вавила, епископ Антиохијски и 3 детета с њиме. Св. Пророк Мојсије Боговидац. Преп. Антим Слепи. *Св. Петар Добробосански.*

5. Св. Захарија и Јелисавета, родитељи Св. Јована Претече.

6. Спомен чуда Св. Арханђела Михаила у Хони (Колоси). Св. мученик Евдоксије и остали.

7. Св. мученик Созонт. Св. Апостоли Евод и Онисифор.

8. Рождество Пресвете Богородице.

9. Св. праведни богородитељи Јоаким и Ана. Св. мученик Севријан. Спомен Св. Отаца Трећег Васељенског Сабора.

10. Св. мученице Минодора, Митродора и Нимфодора.

11. Преп. Теодора Александријска. Преп. Ефросин Кувар. Пренос моштију Преп. Сергија и Германа Валаамских.

12. Св. свештеномученик Автоном.

13. Св. свештеномученик Корнилије Капетан.

14. Воздвижење Часног и Животворног Крста Господњег. Св. Јован Златоуст, архиепископ Цариградски.

15. Св. великомученик Никита и остали с њиме пострадали. *Св. Јосиф Нови Темишварски.*

16. Св. великомученица Ефимија Свехвална. Преп. Доротеј Пустињак. Св. Кипријан Кијевски. Св. мученица Људмила Чешка.

17. Св. мученице Вера, Нада и Љубав и мати њихова Софија.

18. Св. Евменије, епископ Гортински. Св. мученица Ариадна.

19. Св. мученици Трофим, Савватије и Доримедонт.

20. Св. великомученик Евстатије Плакида и супруга и деца његова. Св. новомученик Иларион Критски.

21. Св. Апостол Кодрат. Св. Димитрије Ростовски.
22. Св. свештеномученик Фока, епископ Синопски. Св. Пророк Јона.
23. Зачеће Св. Јована Крститеља. Св. новомученик Никола Карпениски.
24. Св. првомученица и Равноапостолна Текла. *Преп. Симон Монах (Стефан Првовенчани). Св. Владислав, краљ Српски и преподобни Давид.*
25. Преп. Ефросинија. Преп. Сергије Радонешки.
26. Св. Апостол и Еванђелист Јован Богослов. Св. праведни Гедеон.
27. Св. мученик Калистрат и дружина његова. Св. Апостоли Марко, Аристарх и Зинон.
28. Преп. Харитон Исповедник. Св. мученик Марко Пастир и остали. Св. Вацлав, краљ Чешки.
29. Преп. Киријак Отшелник. Св. мученици Дада, Говделај и Каздија.

30. Св. свештеномученик Григорије, Просветитељ Јерменије. Св. Михаил Кијевски.

ОКТОБАР

1. Покров Пресвете Богородице. Св. Апостол Ананија. Преп. Роман Слаткопојац.

2. Преп. Андреј Јуродиви Христа ради. Св. Свештеномученик Кипријан Антиохијски и Св. мученица Јустина Девица.

3. Св. свештеномученик Дионисије Ареопагит. Преп. Јован Хозевит.

4. Св. свештеномученик Јеротеј, епископ Атински. Преп. Павле Препрости. *Св. Стефан Штиљановић и Св. Јелена-Јелисавета, супруга његова.*

5. Св. мученица Харитина. Св. свештеномученик Дионисије, епископ Александријски. Св. Оци: Петар, Алексије, Јона и Филип Московски.

6. Св. Апостол Тома.

7. Св. мученици Сергије и Вакх. Преп. 90 Отаца Критских.

8. Преп. Пелагија. Преп. Таиса.

9. Св. Апостол Јаков Алфејев. Преп. Андроник и супруга његова Атанасија. *Св. Стефан Слепи, деспот Српски.*

10. Св. мученици Евлампије и Евлампија. Св. 26 Преподобномученика Зографских пострадалих за Православље од Латина.

11. Св. Апостол Филип, један од седам ђакона. Св. Теофан Начертани, Исповедник, епископ Никејски и песмописац.

12. Св. мученици Тарах, Пров и Андроник. Св. Козма Песник, епископ Мајумски.
Св. Мартин Милостиви, епископ Турски. Преп. Симеон Нови Богослов.

13. Св. мученици Карп, Папила и остали. *Св. новомученица Злата Мегленска.*

14. Преподобна мати Петка-Параскева. Св. мученици Назарије, Гервасије, Протасије и Келсије.

15. Св. свештеномученик Лукијан, презвитер Антиохијски. Преп. Јевтимије Нови Солунски.

16. Св. мученик Лонгин Капетан.

17. Св. Пророк Осија. Св. преподобномученик Андреј Критски.

18. Св. Апостол и Еванђелист Лука. Св. Петар I, митрополит и Чудотворац Цетињски.

19. Св. Пророк Јоил. Св. мученик Уар и остали. *Преп. Прохор Пчињски. Пренос моштију прп. Јована Рилског.*

20. Св. великомученик Артемије. Преп. Герасим Нови Кефалонијски.

21. Преп. Иларион Велики. *Св. Иларион, епископ Мегленски. Св. новомученици Висарион Сарај, Софроније и Опреа, пострадали у Румунији.*

22. Св. равноапостолни Аверкије, епископ Јерапољски.
23. Св. Апостол Јаков, Брат Господњи по телу, први епископ Јерусалимски.
24. Св. великомученик Арета и остали с њиме пострадали.
25. Св. мученици Маркијан и Мартирије. Св. Тавита.
26. Св. великомученик Димитрије Солунски Мироточиви.
27. Св. мученик Нестор.
28. Св. мученици Терентије и Неонила и 7 деце њихове. *Св. Арсеније Сремац, архиепископ Српски.* Св. великомученица Параскева Иконијска. Св. Стефан Саваит, писац канона.
29. Св. преподобномученица Анастасија Римљанка. Св. Аврамије Затворник, епископ Каронски, и Марија братаница његова.
30. *Св. Милутин, краљ Српски. Прп. Теоктист (краљ Драгутин). Св. Јелена, краљица Српска.*

Св. свештеномученик Зиновије, епископ Егејски, и сестра његова. Зиновија. Св. Апостол Клеопа и остали. *Св. исповедник Варнава епископ хвостански.*

31. Св. Апостоли: Стахије, Амплије, Урван, Наркис, Апелије и Аристовул. Св. мученик Епимах.

НОВЕМБАР

1. Св. Бесребреници и Чудотворци Козма и Дамјан.

2. Св. мученици: Акиндин, Пигасије, Анемподист, Елпидифор, Афтоније и остали. Св. Викторин Птујски.

3. Св. мученици: Акепсим епископ, Јосиф презвитер и Аитал ђакон. Спомен обновљења храма Св. великомученика Георгија.

4. Преп. Јоаникије Велики. Св. свештеномученици Никандар епископ и Ермије презвитер.

5. Св. преподобномученици Галактион и Епистима. Св. Апостоли Патров, Ерма и остали. Св. Јона Новгородски.

6. Св. Павле Исповедник, патријарх Цариградски. Преподобни Варлаам Хутински.

7. Св. мученик Јерон и осталих 33 пострадалих у Мелитини. Преп. Лазар Галисиот.

8. Сабор Св. Арханђела Михаила и осталих Небеских Бестелесних Сила.

9. Св. мученици Онисифор и Порфирије. Преп. Јован Колов. Преп. Симеон Метафраст. Св. Нектарије Егински Чудотворац. Преп. Матрона.

10. Св. Апостоли: Олимп, Ераст, Кварт, Родион, Сосипатр и Терције. Св. мученик Орест.

11. Св. великомученик Мина. Преп. Теодор Студит. *Св. великомученик Стефан Дечански. Св. Урошица, кнез Српски. Преп.*

Нестор Дечански и преп. Јефтимије Дечански.

12. Св. Јован Милостиви, патријарх Александријски. Преп. Нил Синајски. Преп. Нил Светогорац Мироточиви.

13. Св. Јован Златоуст, патријарх Цариградски.

14. Св. Апостол Филип. Св. Григорије Палама, архиепископ Солунски. Св. цар Јустинијан.

15. Св. мученици Гурије, Самон и Авив.

16. Св. Апостол и Еванђелист Матеј.

17. Св. Григорије Чудотворац, епископ Неокесаријски. *Преп. Севастијан Цексонски.*

18. Св. мученик Платон. Св. мученици Роман и дете Варул.

19. Св. Пророк Авдија. Преп. Варлам и Јоасаф Индијски. Св. мученик Варлам.

20. Преп. Григорије Декаполит. Св. Прокло, патријарх Цариградски.

21. Ваведење у храм Пресвете Богородице.

22. Св. Апостоли Филимон, Аффија и Архип. Св.мученица Цецилија и остали.

23. Св. Амфилохије, епископ Иконијски. Св. Григорије, епископ Акрагантијски. Св. Александар Невски.

24. Св. великомученица Екатерина. Св. великомученик Меркурије.

25. Св. свештеномученик Климент, папа Римски. Св. свештеномученик Петар, архиепископ Александријски.

26. Преп. Алимпије Столпник. Преп. Никон „Покајање".

27. Св. мученик Јаков Персијанац.

28. Св. преподобномученик Стефан Нови Исповедник. *Св. муч. Христо.*

29. Св. мученик Парамон и остали. *Св. Мардарије, епископ американско-канадски.*

30. Св. Апостол Андреј Првозвани. Св. равноапостолни Фрументије, Просветитељ Етиопије.

ДЕЦЕМБАР

1. Св. Пророк Наум. Св. Филарет Милостиви.

2. Св. Пророк Авакум. *Св. Урош, цар Српски. Прп. Јоаникије Девички Чудотворац.*

3. Св. Пророк Софоније. Прп. Јован Ћутљиви.

4. Св. великомученица Варвара. Прп. Јован Дамаскин.

5. Прп. Сава Освећени Јерусалимски. *Прп. Нектарије Битољски.*

6. Св. Николај Чудотворац, архиепископ Мирликијски. Св. равноапостолни Николај Нови, просветитељ Јапански.

7. Св. Амвросије, епископ Милански. *Прп. Григорије Ћутљиви Горњачки.*

8. Преп. Патапије. Св. Апостоли: Состен, Аполос, Тихик, Онисифор и остали.

9. Зачеће Св. Ане, када заче Пресвету Богородицу. Св. Ана Пророчица, мати Пророка Самуила.

10. Св. мученици: Мина, Ермоген и Евграф. *Св. Јован, деспот Српски.*

11. Преп. Данило Столпник. Преп. Лука Столпник. Недеља Св. Праотаца Христових по телу.

12. Св. Спиридон Чудотворац, епископ Тримитунтски. Св. Александар, епископ Јерусалимски.

13. Св. петозарни, мученици: Евстратије, Авксентије, Евгеније, Мардарије и Орест. *Св. свештеномученик Гаврило, патријарх Српски.* Преп. Герман, просветитељ Аљаске и Америке. Св. мученица Лукија Девица, и *Никодим Српски.*

14. Св. мученици: Тирс, Левкије, Филимон, Аполоније, Аријан, Калиник и остали.

15. Св. свештеномучник Елевтерије, епископ Илирски. Преп. Павле Латриски.

16. Св. Пророк Агеј. Св. Теофанија царица.

17. Св. Пророк Данило и Св. три Младића: Ананија, Азарија и Мисаил. *Св. новомученици ђакон Авакум, игуман Паисије и остали Београдски новомученици.*

18. Св. мученик Севастијан и остали. Св. Модест, патријарх Јерусалимски. Недеља Св. Отаца Христових по телу.

19. Св.мученик Бонифатије. Св. Григорије (Григентије), епископ Омиритски.

20. Св. свештеномученик Игњатије Богоносац, епископ Антиохијски. *Св. Данило II, архиепископ Српски.* Св. Јован Кронштатски Чудотворац.

21. Св. мученица Јулијана и остали. Св. Петар, митрополит Кијевски и Московски.

22. Св. великомученица Анастасија Узорешитељица. Св. мученица Теодотија са троје деце њене.

23. Св. 10 мученика Критских. *Преп. Наум Охридски Чудотворац.* Св. Нифонт, епископ Кипарски.

24. Св. преподобномученица Евгенија и остали. Преп. Николај монах.

25. Рођење Христово.

26. Сабор Пресвете Богородице. Св. праведни Јосиф Заручник. Недеља Св. Богоотаца Христових по телу. *Преп. Никодим Тисмански.*

27. Св. Апостол, Првомученик и Архиђакон Стефан. Преп. Теодор и Теофан Начертани, исповедници за свете иконе.

28. Св. двадесет хиљада мученика у Никомидији. Преп. Симон Мироточиви, Светогорац.
29. Св. четрнаест хиљада Витлејемске деце побијене за Христа од Ирода. Преп. Маркел „Неуспављиви".
30. Св. мученица Анисија. Преп. Теодора Кесаријска.
31. Преп. Меланија Римљанка. Св. мученик Зотик Сиротохранитељ. Св. Теофилакт, архиепископ Охридски. *Св. Исповедник Доситеј Загребачки.*

ЈАНУАР

1. Обрезање Господње. Св. Василије Велики, архиепископ Кесарије Кападокијске.
2. Св. Силвестар, епископ Римски. Преподобни Серафим Саровски.
3. Св. Пророк Малахија. Св. мученик Гордије.

4. Св. Седамдесет Апостола. *Св. Јевстатије I, архиепископ Српски.*

5. Св. мученици Теопемпт и Теона. Преподобне Синклитикија и Аполинарија.

6. Богојављење.

7. Сабор Св. Јована Крститеља.

8. Препод. Георгије Хозевит. *Св. Григорије Охридски.*

9. Св. мученик Полиевкт. Св. Филип, митрополит Московски.

10. Св. Григорије, епископ Нискі.

11. Преп. Теодосије Велики, оснивач општежића.

12. Св. мученица Татијана.

13. Св. мученици Ермил и Стратоник. Св. Јаков Низибијски.

14. Св. Сава I, архиепископ Српски.

15. Преп. Павле Тивејски и Јован Кушчник. *Преп. Гаврило Лесновски.*

16. Часне вериге Св. Ап. Петра. *Преп. Ромило Раванички.*

17. Преп. Антоније Велики.
18. Св.Атанасије Велики, и Св. Кирило, архиепископи Александријски. *Св. Максим, архиепископ Српски.*
19. Преп. Макарије Египатски. Св. Марко, митрополит Ефески.
20. Преп. Јевтимије Велики.
21. Преп. Максим Исповедник. Св. мученик Неофит.
22. Св. Апостол Тимотеј. Св. муч. Анастасије Персијанац.
23. Св. свештеномученик Климент, епископ Анкирски и остали с њиме пострадали.
24. Преп. Ксенија Римљанка.
25. Св. Григорије Богослов, архиепископ Цариградски.
26. Преп. Ксенофонт и Марија.
27. Пренос моштију Св. Јована Златоуста, архиепископа Цариградског.
28. Преп. Јефрем Сирин.
29. Пренос моштију Св. Игњатија Богоносца.

30. Св. Три Јерарха: Василије Велики, Григорије Богослов и Јован Златоуст.

31. Св. Бесребреници и Чудотворци Кир и Јован и остали с њима пострадали.

ФЕБРУАР

1. Св. мученик Трифун.
2. Сретење Господње.
3. Св. Симеон Богопримац и Света Ана. *Св. Јаков, архиепископ Српски.*
4. Преп. Исидор Пелусиот.
5. Св. мученица Агатија.
6. Св. Вукол, епископ Смирнски, Св. Фотије, Велики, патријарх Цариградски.
7. Св. Партеније, епископ Лампсакијски.
8. Св. великомученик Теодор Стратилат. Св.пророк Захарија. *Св. Сава II, архиепископ Српски.*

9. Св. мученик Никифор.

10. Св. свештеномученик Харалампије и остали с њиме пострадали.

11. Св. свештеномученик Власије Севастијски. *Св. новомученик Ђорђе Крашовац.*

12. Св. Мелетије, архиепископ Антиохијски. Св. Алексије, митрополит Московски.

13. *Прен. Симеон Мироточиви (Немања).* Преподобни Мартинијан.

14. Преп. Авксентије. *Св. Кирил Словенски.*

15. Св. Апостол Онисим, један од Седамдесеторице. Преп. Јевсевије.

16. Св. мученици Памфил, Порфирије и остали 12 мученика.

17. Св. великомученик Теодор Тирон.

18. Св. Лав Велики, епископ Римски. Св. Флавијан Исповедник, патријарх Цариградски.

19. Св. Апостоли: Архип, Филимон и Апфија.
20. Св. Лав, епископ Катански. Св. свештеномученик Садок Персијски.
21. Преп. Тимотеј Пустињак. Св. Евстатије, архиепископ Антиохијски.
22. Свети Мученици у Евгенији.
23. Св. свештеномученик Поликарп, епископ Смирнски.
24. Прво и друго Обретење главе Св. Јована Крститеља.
25. Св. Тарасије, патријарх Цариградски.
26. Св. Порфирије, епископ Газки.
27. Преп. Прокопије Декаполит.
28. Преп. Василије Исповедник, саподвижник преп. Прокопија Декаполита.
29. Преп. Јован Касијан.

МАРТ

1. Св. преподобномученица Евдокија.
2. Св. свештеномученик Теодот, епископ Киринијски.
3. Св. мученици Евтропије, Клеоник и Василиск.
4. Преп. Герасим Јорданski.
5. Св. мученик Конон Исавријски. Преп. Марко Подвижник. *Св. Николај епископ охридски и жички.*
6. Св. 42 мученика Аморејских. Св. преподобномученик Конон.
7. Св. 7 свештеномученика Херсонских.
8. Св. Теофилакт Исповедник, епископ Никомидијски.
9. Св. 40 великомученика Севастијских. *Св. 42 муч. Момишићка.*
10. Св. мученик Кодрат Коринтски и остали с њим пострадали. Св. мученик Кодрат Никомидијски и остали с њиме. Св. Теодор Комоговински.
11. Св. Софроније, патријарх Јерусалимски.

12. Преп. Симеон Нови Богослов. Преп. Теофан Исповедник. Св. Григорије Двојеслов, епископ Римски.

13. Пренос моштију Св. Никифора, патријарха Цариградског.

14. Преподобни Бенедикт Нурсијски.

15. Св. мученик Агапије и остали с њиме пострадали.

16. Св. Апостол Аристовул. Св. мученик Савин.

17. Преп. Алексије човек Божји.

18. Св. Кирило, архиепископ Јерусалимски.

19. Св. мученици Хрисант и Дарија, и остали с њима пострадали.

20. Св. преподобномученици Јован, Сергије, Патрикије и остали. Св. мученица Фотина Самарјанка.

21. Преп. Јаков Исповедник.

22. Св. свештеномученик Василије Анкирски.

23. Св. свештеномученик Никон и ученици његови.
24. Св. Артемон, епископ Селевкијски. Преп Захарија.
25. Благовести.
26. Сабор Св. Архангела Гаврила. Св. свештеномученик Иринеј, епископ Сремски.
27. Св. мученица Матрона Солунска. Преп. Јован Ликопољски.
28. Преп. Иларион Нови. Преп. Стефан Исповедник.
29. Св. свештеномученик Марко, епископ Аретуски, Кирил ђакон и остали.
30. Преп. Јован Лествичник.
31. Св. свештеномученик Ипатије, епископ Гангрски. Св. Јона, митрополит Кијевски и Московски.

АПРИЛ

1. Преп. Марија Египћанка.
2. Преп. Тит Чудотворац.
3. Преп. Никита Исповедник.
4. Преп. Јосиф Песмописац. Преп. Георгије Малеин.
5. Св. мученици Агатопод ђакон и Теодул чтец. Преп. Марко Трачески.
6. Св. Евтихије, патријарх Цариградски. Преп. Григорије Синаит (Старији).
7. Св. Георгије Исповедник, епископ Митиленски. Преп. Нил Сорски.
8. Св. Апостоли: Иродион, Агав, Руф, Асинкрит,Флегонт и Ермије.
9. Св. мученик Евпсихије.
10. Св. мученици Терентије, Помпије и осталих 33 са њима.
11. Св. свештеномученик Антипа, епископ Пергамски.
12. Св. Василије Исповедник, епископ Паријски.

13. Св. свештеномученик Артемон, презвитер Лаодикијски.

14. Св. Мартин Исповедник, епископ Римски.

15. Св. Апостоли: Аристарх, Пуд и Трофим. Св. мученик Сава Готски.

16. Св. мученице Агапија, Хионија и Ирина.

17. Св. свештеномученик Симеон, епископ Персијски и остали с њиме пострадали. Св. Акакије, епископ Мелитински.

18. Преп. Јован, ученик Св. Григорија Декаполита.

19. Преп. Јован Ветхопештерник.

20. Преп. Теодор Трихина. Св. Анастасије Синаит, патријарх Антиохијски. Преп. Атанасије Метеорски и ученик његов *Преп. Јоасаф Српски. Свети Николај Жички.*

21. Св. свештеномученик Јануарије епископ и остали с њиме. Св. мученик Теодор.

22. Св. Теодор Сикеот, епископ. *Свештеномученик Платон Бањалучки.*

23. Св. великомученик Георгије Победоносац.

24. Св. мученик Сава Стратилат. *Св. Сава, митрополит Ердељски. Свештеномученик Бранко.*

25. Св. Апостол и Еванђелист Марко.

26. Св. свештеномученик Василије, епископ Амасијски.

27. Св. Апостол Симеон, сродник Господњи, епископ Јерусалимски. *Спаљивање моштију Св. Саве Српског.*

28. Св. Апостоли: Јасон, Сосипатар и остали мученици с њима. Св. мученици Максим, Дада и Квинтилијан.

29. Св. Василије Острошки Чудотворац, митрополит Захумски. Св. 9 мученика Кизичких.

30. Св. Апостол Јаков Заведејев, брат Св. Јована Богослова.

МАЈ

1. Св. Пророк Јеремија.
2. Св. Атанасије Велики, архиепископ Александријски. Св. Михаило-Борис, цар Бугарски.
3. Св. мученици Тимотеј и Мавра. Преп. Теодосије Печерски.
4. Св. мученица Пелагија Тарсиска.
5. Св. великомученица Ирина.
6. Св. праведни Јов Многострадални. *Пренос моштију Св. Саве Српског.*
7. Спомен појаве Часног Крста у Јерусалиму. Св. мученик Акакије.
8. Св. Апостол и Еванђелист Јован Богослов. Преп. Арсеније Велики.
9. Св. Пророк Исаија. Св. мученик Христофор. Пренос моштију Св. Николаја Чудотворца.
10. Св. Апостол Симон Зилот.

11. Св. Методије и Кирил, Учитељи и Просветитељи Словенски.

12. Св. Епифаније, епископ Кипарски. Св. Герман, патријарх Цариградски. *Св. Никодим, архиепископ Пећки.*

13. Св. мученица Гликерија. Св. мученик Александар.

14. Св. мученик Исидор Хијоски. Преп. Серапион. Преп. Исидор Јуродиви.

15. Преп. Пахомије Велики. Св. Ахилије, епископ Лариски.

16. Преп. Теодор Освештани, ученик Св. Пахомија. *Св. Теодор Вршачки и мученик Вукашин.*

17. Св. Апостол Андроник и Јунија.

18. Св. мученик Теодот Анкирски и 7 девојака мученица. Св. мученик Петар и остали с њиме.

19. Св. свештеномученик Патрикије, епископ Пруски и остали с њиме.

20. Св. мученик Талалеј. *Прēп. Стēфан Пиēрски.*

21. Св. Равноапостолни цар Константин и Јелена. Св. Јелена Дечанска.

22. Св. мученик Василиск. *Св. мученик Јован Владимир, кнез Срēски.*

23. Св. Михаил Исповедник, епископ Синадски.

24. Преп. Симеон Дивногорац.

25. Треће Обретење главе Св. Јована Крститеља. Св. свештеномученик Терапонт, епископ Кипарски.

26. Св. Апостол Карп, један од Седамдесеторице.

27. Св. свештеномученик Терапонт, епископ Сардиски. Преп. Јован Руски.

28. Св. Никита Исповедник, епископ Халкидонски.

29. Св. преподобномученице Теодосија Тирска и Теодосија Цариградска. Спомен Св. Отаца Првог Васељенског Сабора.

30. Преп. Исакије Далматски.
31. Св. Апостол Јерма, један од Седамдесеторице. Св. мученик Ермије.

ЈУН

1. Св. мученик Јустин Философ. Св. мученик Јуст и дружина његова.
2. Св. Никифор Исповедник, патријарх Цариградски. Св. великомученик Јован Нови Сочавски. *Св. свештеномученик Еразмо Охридски.*
3. Св. мученик Лукилијан и четири дечака с њим пострадала.
4. Св. Митрофан, патријарх Цариградски. Св. Мироносице Марта и Марија. *Св. Јоаникије Црногорски. Свештеномученик Ђорђе Богић.*
5. Св. свештеномученик Доротеј, епископ Тирски. *Преп. Петар Коришки.*

6. Преп. Висарион Египатски. Преп. Иларион Нови.

7. Св. мученик Теодот Анкирски. Св. свештеномученик Маркел, епископ Римски.

8. Св. Јефрем, патријарх Антиохијски. Пренос моштију Св. великомученика Теодора Стратилата.

9. Св. Кирило, архиепископ Александријски. Преп. Кирил Бјелојезерски.

10. Св. свештеномученик Тимотеј, епископ Пруски.

11. Св. Апостоли Вартоломеј и Варнава.

12. Преп. Онуфрије Велики. Преп. Петар Атонски.

13. Св. мученица Акилина. Св. Трифилије, епископ Кипарски.

14. Св. Пророк Јелисеј. Св. Методије, патријарх Цариградски.

15. Св. великомученик кнез Лазар Косовски, и остали Мученици

и Новомученици Српски. Св. Пророк Амос. Св. мученик Вит и остали. *Св. Јефрем и Спиридон, патријарси Српски.*

16. Св. Тихон Чудотворац, епископ Аматунтски.

17. Св. мученици Мануил, Савел и Исмаил.

18. Св. мученици Леонтије, Ипатије и Теодул.

19. Св. Апостол Јуда, брат Господњи по телу. Преп. Паисије Велики.

20. Св. свештеномученик Методије, епископ Патарски (Олимпски). *Преп. Наум Охридски.*

21. Св. мученик Јулијан Тарсанин.

22. Св. свештеномученик Јевсевије, епископ Самосатски. *Св. Анастасија Српска, мајка Св. Саве.*

23. Св. мученица Агрипина.

24. Рођење Св. Јована Претече и Крститеља Господњег. Св.

праведни Захарије и Јелисавета, родитељи Св. Претече.

25. Св. преподобномученица Февронија.

26. Преп. Давид Солунски.

27. Преп. Сампсон Странопримац.

28. Пренос моштију Св. Бесреб. Кира и Јована. Преп. Сергије и Герман Валаамски. *Свети новомученици Дабробосански и Милешевски.*

29. Св. Првоврховни Апостоли Петар и Павле.

30. Сабор Св. славних и свехвалних Дванаесторице Апостола.

ЈУЛ

1. Св. муч. и Бесреб. Козма и Дамјан.

2. Полагање часне ризе Пресвете Богородице. Св. Јувеналије, патријарх Јерусалимски.

3. Св. мученик Јакинт. Преп. Александар „Неуспављиви".

4. Св. Андреј, архиепископ Критски. Преп. Марта, мајка Симеона Дивногорца. *Св. свештеномученик Сава Горњокарловачки.*

5. Преп. Атанасије Атонски. Преп. Сергије Радонешки.

6. Преп. Сисоје Велики. Св. мученици Марин, Марта и остали. Св. мученик Исавр ђакон и остали.

7. Преп. Тома Малеин. Преп. Акакије из Лествице. Св. великомученица Недеља.

8. Св. великомученик Прокопије. Преп. Теофил Мироточиви.

9. Св. свештеномученик Панкратије, епископ Тавроменијски. Св. Теодор, епископ Едески. *Св. новомученици Гламочки и Куленвакуфски.*

10. Св. 45 мученика Никопољских у Јерменији. Преп. Антоније Печерски.

11. Св. великомученица Ефимија Свехвална. Св. равноапостолна Олга Руска.

12. Св. мученици Прокло и Иларије. Преп. Михаил Малеин.

13. Сабор Св. Архангела Гаврила.

14. Св. Апостол Акила. Преп. Никодим Светогорац.

15. Св. мученици Кирик и Јулита. Св. равноапостолни Владимир Руски.

16. Св. свештеномученик Атиноген и 10 ученика његових. Св. мученица Јулија Девица. Спомен Св. Отаца првих шест Васељенских Сабора.

17. Св. великомученица Марина. *Св. Седмочисленици Словенски.*

18. Св. мученик Емилијан. Св. мученик Јакинт. Преп. Јован Печерски.

19. *Св. Стефан Високи, деспот Српски, и Св. Евгенија-Ефросинија (царица Милица), мати његова.*

Преп. Макрина, сестра Василија Великог.

20. Св. Пророк Илија Тесвићанин.

21. Св. Пророк Језекиљ. Преп. Симеон Јуродиви и Јован саподвижник његов.

22. Св. Мироносица равноапостолна Марија Магдалина. Пренос моштију Св. свештеномученика Фоке.

23. Св. свештеномученик Аполинарије, епископ Равенски. Св. мученици Трофим и Теофило и 13 мученика са њима.

24. Св. мученица Христина. Св. мученици Борис и Гљеб.

25. Успеније Св. Ане, мајке Пресвете Богородице. Св. Олимпијада ђакониса. Преп. Евпраксија. Спомен Св. Отаца Петог Васељенског Сабора.

26. Св. свештеномученик Ермолај и остали с њим. Св. преподобномученица Параскева. *Св. Сава III, архиепископ Српски.*

27. Св. великомученик Пантелејмон. *Св. Климент Охридски.*

28. Св. Апостоли и ђакони: Прохор, Никанор, Тимон и Пармен. Преп. Павле Ксиропотамски.

29. Св. муч. Калиник. Св. муч. Серафима.

30. Св. Апостоли: Сила, Силуан, Крискент, Епенет и Андроник. *Прeп. Анђелина Српска.*

31. Св. прав. Евдоким. Св. муч. Јулита.

АВГУСТ

1. Изношење Часног и Животворног Крста. Св. мученици Макавеји, мати њихова Саломија и учитељ им Елеазар свештеник.

2. Пренос моштију Св. првомученика и архиђакона Стефана. Св. Василије Блажени, Христа ради Јуродиви.

3. Преп. Исакије, Далмат и Фавст. Преп. Антоније Римљанин.

4. Св. 7 мученика Ефеских младића. Св. преподобномученица Евдокија. Св. равноапостолни Козма Етолски.

5. Св. мученик Евсигније. Св. Нона, мајка Св. Григорија Богослова.

6. Преображење Господње.

7. Св. преподобномученик Дометије и 2 ученика његова. Преп. ава Ор. Преп. Пимен Многонапаћени, Печерски.

8. Св. Емилијан Исповедник, еп. Кизички. *Преп. Зосим Тумански.*

9. Св. Апостол Матија. Св. мученици Антоније, Јулијан и остали.

10. Св. мученици Лаврентије архиђакон, Сикст папа и остали.

11. Св. великомученик и архиђакон Евпло. Св.мученица Сузана. Св. Нифонт, патријарх Цариградски.

12. Св. мученици Фотије, Аникита и остали.

13. Св. мученик Иполит и остали. Пренос моштију Св. Максима Исповедника. Св. Тихон Задонски.

14. Св. Пророк Михеј.

15. Успеније Пресвете Богородице.

16. Пренос Нерукотворене Иконе Господа Христа. Св. мученик Диомид лекар. *Прп. Јоаким Осоговски. Св. Евстатије II, архиепископ Српски. Прп. Роман. Прп. Рафаило Банатски.* Преп. Герасим Кефалонијски. *Св. Теодор (Несторовић) свештеномученик.*

17. Св. муч. Мирон. Св. муч. Патрокло.

18. Св. мученици Флор и Лавр. Преп. Јован Рилски.

19. Св. мученик Андреј Стратилат и остали.

20. Св. Пророк Самуило. Св. свештеномученик Филип и остали.

21. Св. Апостол Тадеј. Св. мученица Васа и троје деце њене. Св. Праоци Патријарси: Аврам, Исак и Јаков. *Св. свештеномученик Рафаило Шишатовачки.*

22. Св. мученик Агатоник и остали с њиме пострадали. *Свештеномученик Горазд Чешки.*

23. Св. свештеномученик Иринеј, епископ Лионски. Св. мученик Луп.

24. Св. мученик Евтихије. Св. мученица Сира Персијанка.

25. Пренос моштију Св. Апостола Вартоломеја. Св. Апостол Тит.

26. Св. мученици Адријан и Наталија.

27. Преп. Пимен Велики. Св. Осије, епископ Кордовски.

28. Преп. Мојсије Мурин. Преп. Сава Псковски (Српски). Преп. Оци Печерски.

29. Усековање главе Св. Јована Крститеља. *Св. Григорије епископ рашки.*

30. *Сабор Српских Просветитеља и Учитеља.* Св. Оци: Александар, Јован и Павле, патријарси Цариградски. Пренос моштију Св. Александра Невског. Св. Кирил, Никон и Макарије.

31. Полагање појаса Пресвете Богородице. Св. свештеномученик Кипријан, епископ Картагенски.

САДРЖАЈ:

Поредак вечерње 5
Поредак јутрење 34
Божанствена литургија
Светога Јована Златоуста 65
Божанствена литургија
Светога Василија Великог 163
Божанствена литургија
Пређеосвећених дарова 229
Молитве благодарности
после светог Причешћа 281
Отпусти свакодневни 288
Отпусти на Господње
празнике 292
Чин благосиљања кољива 297
Месецослов септембар 300
октобар 304
новембар 308
децембар 312
јануар 316
фебруар 319
март 322

април 325
мај 328
јун 331
јул 334
август 338

СЛУЖЕБНИК

Издање
Светог Архијерејског Синода
Српске Православне Цркве

Украсне виньете у овој књизи израдио
Воја Јуришић

Штампа
Штампарија Издавачке фондације
Архиепископије београдско-карловачке
Српске Православне Цркве
Београд, Краља Петра 5

За Штампарију
дипл.граф.инг. Мајо Самарџић

CIP - Каталогизација у публикацији
– Народна библиотека Србије, Београд

271.2-282.7

СЛУЖЕБНИК / [виђете израдио В. Јуришић].
– Београд : Свети архијерејски синод Српске православне цркве, 2017 (Београд : Штампарија Издавачке фондације Архиепископије београдско-карловачке Српске Православне Цркве). – 352 стр. : виђете ; 14 cm

Тираж 3.000.

ISBN 978-86-7295-060-1

COBISS.SR-ID 251799564